

บทที่ 5

จีนแดงกับการต่างประเทศ

ใน ค.ศ. 1949 เมื่อพรรคจีนคอมมิวนิสต์ได้ครอบครองประเทศจีนนั้น เป็นระยะเวลาเดียวกันกับที่สงครามเย็น (Cold War) กำลังแผ่ขยายครอบงำยุโรป การปะทะประหารกันด้วยคมอาวุธเป็นสงครามโลกไค่สิ้นสุดลงและตามมาด้วยการต่อสู้กันเป็นสงครามทางค่านิยมการระหว่างลัทธิประชาธิปไตยและลัทธิคอมมิวนิสต์ บรรดามหาอำนาจพยายามแสวงหาพันธมิตรเพื่อถ่วงดุลอำนาจระหว่างโลกเสรีและโลกคอมมิวนิสต์ สถานะการณ์เหล่านี้นำหังคุณและโทษมาสู่จีนแดงมิใช่น้อย ที่จีนแดงไค่ถือกำเนิดขึ้นมาท่ามกลางสงครามเย็น ไม่รับรู้และไม่รับรองจากประเทศเพื่อนบ้านทั่วโลก โลกคอมมิวนิสต์เป็นเพียงกลุ่มประเทศกลุ่มน้อยเท่านั้นที่รับรองจีนแดง แม้จะหวังพึ่งรัสเซียผู้นำโลกคอมมิวนิสต์ไค่ จีนแดงก็ต้องเผชิญกับภัยสหรัฐอเมริกานำโลกเสรี วิธีทางไปสู่ความเป็นมหาอำนาจสำหรับจีนแดงนั้นจึงเต็มไปด้วยอุปสรรคนานัปการ การดำเนินนโยบายต่างประเทศที่ตึงเครียดคลั่งกับสถานะการณ์ทางการเมืองภายในและนอกประเทศ และโดยคำนึงถึงเสถียรภาพความมั่นคงของตนเป็นอันดับแรกสุดเป็นภาระยิ่งใหญ่สำหรับรัฐบาลจีนแดงโดยเฉพาะ

จีนแดงยืนหยัดอยู่ไค่อย่างไรท่ามกลางบรรยากาศแห่งความเป็นศัตรูมากกว่าความเป็นมิตร เช่นนั้น? สถานะการณ์โลกทั่วไปมีส่วนผลักดันจีนแดงมากน้อยเพียงไค่ให้ต้องเผชิญศัตรูที่ทรงพลังแสนยานุภาพมหาศาลเหนือตน? อาจกล่าวไค่ได้ว่า สถานะการณ์โลกระหว่าง ค.ศ. 1945-1950 มีอิทธิพลมหาศาลต่อจีนแดงในการกำหนดควินิจฉัยนโยบายต่างประเทศต่อมหาอำนาจที่ยิ่งใหญ่สำคัญสุด คือ สหรัฐอเมริกา สหภาพโซเวียตรัสเซีย และบรรดาระัฐพันธมิตรตลอดจนบริวารของสองมหาอำนาจนั้น

ภาวะสงครามเย็น ระหว่าง ค.ศ. 1945-1950

อันที่จริง มนุษย์ทั่วโลกล้วนปรารถนาสันติภาพความสงบสุข และความมีระเบียบแบบแผนในสังคมของตน มนุษย์ไค่เพียรพยายามยุติความขัดแย้งระหว่างกันโดยสันติวิธี เช่น โดยการเจรจาต่อรองอำนาจผลประโยชน์กันทางการทูต หากสนธิสัญญาข้อตกลงต่าง ๆ ตลอดจนตรากฎหมายระหว่างประเทศเพื่อเป็นมาตรการกำหนดพันธกรณีให้ทุกฝ่ายเคารพสิทธิเสรีภาพและเอกราชอำนาจอธิปไตยต่อกัน แต่เมื่อการเจรจาโดยสันติวิธีไร้ผล ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องก็ใช้อาวุธเข้าปะทะประหารกัน

แต่เดิม สงครามมักมีขอบเขตจำกัดในภูมิภาคโดยเฉพาะ ต่อมาสงครามไค่ขยายขอบเขตไปทั่วโลกจนกลายเป็นสงครามโลก โดยเหตุที่ยุโรปมีอำนาจนิยมและกินแค้นภายในไค่อิทธิพลของตนทั่วโลก สงครามในยุโรปจึงหมายถึงการที่ชาติอื่นทั่วทุกมุมโลกต้องร่วมเข้าสงครามทั้งโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมเพื่อรักษาอำนาจอธิปไตยของตน การเมืองในแต่ละแห่งโดยเฉพาะยุโรปซึ่งเคยยึดถือหลักการถ่วงดุลอำนาจมิให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีอำนาจเหนือรัฐอื่น ๆ ในยุโรปนั้นไค่แปรเปลี่ยนเป็นการเมืองระบอบระหว่างทวีป มหาอำนาจในยุโรปที่เคยมีอิทธิพลกำหนดควินิจฉัยขากกรรมของรัฐต่าง ๆ ในภาคอื่นของโลกจำต้องยอมรับว่าไค่เสื่อมอำนาจอิทธิพลดังกล่าว ดังปรากฏจากการที่ยุโรปยอมรับอำนาจอธิพล

ของมหาอำนาจสองรัฐใหญ่ ๆ ที่มีได้เป็นรัฐในยุโรป ได้แก่ สหรัฐอเมริกา และ สหภาพโซเวียต รัสเซีย ทั้งสองมหาอำนาจนี้ได้เริ่มบทบาทควบคุมและเป็นผู้ชี้ขาดทางการเมืองโลก¹

สหรัฐอเมริกาก้าวเข้าไปมีบทบาทอย่างเด่นชัดในการเมืองยุโรปก่อน เริ่มด้วยการเข้าร่วมกับฝ่ายพันธมิตรในยุโรปต่อต้านการรุกรานของฝ่ายเยอรมันนี่ อันเป็นเหตุให้สงครามแผ่ขยายขอบเขตจากสงครามยุโรปมาเป็นสงครามโลกครั้งที่ 1 ค่างฝ่ายต่างทุ่มเทกำลังแสนยานุภาพและแสวงหาพันธมิตรทั่วโลกให้เข้าร่วมสงคราม ฝ่ายพันธมิตรย้ำว่า ทำสงครามเพื่อยุติสงครามโลก หรือ อีกนัยหนึ่ง ทำสงครามปราบเยอรมันมิให้ใช้กำลังรุกรานล่งตัวอำนาจอธิปไตยชาติอื่น และส่งเสริมหลักการประชาธิปไตย มหาอำนาจฝ่ายพันธมิตรเป็นฝ่ายมีชัย เมื่อสงครามโลกยุติลง ใน ค.ศ. 1919 ทั่วโลกตระหนักถึงภัยใหญ่หลวงของสงครามโลก ได้เพียรพยายามที่จะหลีกเลี่ยงมิให้สงครามโลกอุบัติขึ้นซ้ำรอยอีก แต่มาตรการป้องกันสงครามโลกครั้งที่สองไรผล เพราะฝ่ายมหาอำนาจมีความเข้าใจต่อกันว่า ถ้าเกิดศึกเกิดทางเยอรมันมิให้ใช้กำลังแสนยานุภาพได้สำเร็จ สงครามจะไม่อุบัติอีก ได้มีการทำสัญญาสันติภาพที่สำคัญ คือ สนธิสัญญาแวร์ซายล์ (Treaty of Versailles) ล้วนมิได้ให้ความเป็นธรรมแก่ฝ่ายแพ้ การเจรจาสันติภาพใน ค.ศ. 1919 จึงเป็นการเจรจาพักรบ (Truce) มากกว่าเจรจาเพื่อสร้างสันติภาพอันถาวรแก่โลก สงครามโลกได้อุบัติขึ้นเป็นครั้งที่สองใน ค.ศ. 1939 องค์การนาชาชาติที่โด่งดังขึ้นเพื่อเป็นสื่อประสานความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ ได้แก่ องค์การสันนิบาตแห่งชาติ (League of Nations) ประสพความล้มเหลวในการรักษาสันติภาพโลก มหาอำนาจทั่วไปไม่ยอมปฏิบัติตามซัดแย้งระหว่างกันโดยสันติวิธีผ่านองค์การนี้

ตามหลักการ และความเชื่อถือ ตลอดจนความหวังของคนทั่วโลกนั้น สงครามโลกครั้งที่สองจะสามารถประสิทธิประสาทสันติภาพอันยั่งยืนถาวรแก่โลก ประชาธิปไตยจะเป็นระบอบการปกครองที่ถูกกองทัพทำนองคลองธรรม แต่ความหวังและความเชื่อถือต่าง ๆ ไ้มหลายไปนับแต่สงครามได้คลี่คลายความรุนแรงและเปลี่ยนโฉมหน้าของฝ่ายพันธมิตรจากฝ่ายตั้งรับเป็นฝ่ายรุก ความรุนแรงของความซัดแย้งผลประโยชน์ต่าง ๆ ของฝ่ายมหาอำนาจพันธมิตรล้วนปรากฏเด่นชัดตั้งแต่ต้นปี ค.ศ. 1945

ปัญหามีอยู่ว่า เมื่อฝ่ายอักษะปราชัยแล้ว ฝ่ายพันธมิตรควรปฏิบัติอย่างไรต่อฝ่ายอักษะ ควรลงโทษสถานใด กินแค้นต่าง ๆ ของฝ่ายอักษะควรให้เป็นเอกราช หรือควรคืนแก่ชาติเจ้าของเดิมมากนักน้อยเพียงใด ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่ก่อการพิจารณาแก้ไขรีบด่วน มหาอำนาจพันธมิตรจึงประชุมกันทำความตกลงประชุมระดับที่สำคัญ และเกี่ยวกับชตาของจีนไ้แก่:

1. การประชุม ณ มอสโคว์ (Moscow Conference) ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1943 รัฐมนตรีว่าการต่างประเทศของอังกฤษ อเมริกา และรัสเซีย ได้ตกลงในหลักการว่าจะไม่แยกตัวทำสัญญาสันติภาพโดยเฉพาะกับฝ่ายอักษะ และจะดำเนินการตั้งองค์การระหว่างประเทศแบบเดียวกับสันนิบาตแห่งชาติ

2. ประชุม ณ ไคโร (Cairo Conference) ในวันที่ 1 ธันวาคม ค.ศ. 1943 เซอร์ชิลล์ (Churchill) นายกรัฐมนตรีอังกฤษ ประธานาธิบดีรูสเวลท์แห่งอเมริกา (Roosevelt) และจอมพลเจียงไคเช็ค แห่งจีน ได้ร่วมประชุมตกลงกันในปัญหาเรื่องอำนาจผลประโยชน์ของญี่ปุ่นใน

จีน จีนแค้นต่าง ๆ ที่ญี่ปุ่นเคยยึดไต่จากการทำสงครามตั้งแต่ ค.ศ. 1895 ต้องเรียกคืนสู่เจ้าของเดิม คือ จีน และเกาหลีจะต้องเป็นเอกราชในเวลาอันสมควร

3. ประชุม ณ ยัลตา (Yalta Conference) ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1945 มหาอำนาจอังกฤษ อเมริกา และรัสเซียตกลงกำหนดตั้งองค์การสหประชาชาติ (United Nations Organization) ในวันที่ 25 เมษายน ค.ศ. 1945 ณ เมืองซานฟรานซิสโก และพิจารณามาตรการลงโทษฝ่ายอักษะ ตลอดจนเจรจาต่อรองข้อเรียกร้องของรัสเซียที่จะขยายพรมแดนของตนไปสู่ยุโรปตะวันออก ตลอดจนให้รัสเซียรับผลประโยชน์ทุกประการของผู้แพ้ในแมนจูเรีย เพื่อแลกกับการที่รัสเซียประกาศสงครามกับญี่ปุ่น การยินยอมดำเนินนโยบายโอนอ่อนผ่อนตาม (Appeasement Policy) ให้รัสเซียแผ่อิทธิพลเข้าไปในยุโรปตะวันออก และเอเชียตะวันออกไกลนี้เองที่มีผู้เรียกข้อตกลงนี้ว่า 'ข้อตกลงโลคาโน ฉบับที่สาม (The Third Locarno)'²

ถึงกระนั้น มหาอำนาจอังกฤษ สหรัฐอเมริกา รัสเซียยังไม่อาจจะตกลงกันได้ในเรื่องที่สำคัญอีกหลายปัญหา ได้แก่ ปัญหายุโรป โดยเฉพาะยุโรปตะวันออก สหรัฐอเมริกาต้องการฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจของยุโรป เพื่อเป็นพื้นฐานของระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย ส่วนรัสเซียต้องการเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจและการเมืองของยุโรปตะวันออกไปสู่ระบอบคอมมิวนิสต์ ความขัดแย้งดังกล่าวนี้ถ้าพิจารณาให้ถ่องแท้จะเห็นได้ว่าเป็นการแข่งขันกันแสวงหาอำนาจอิทธิพลโดยอ้างลัทธิอุดมการณ์ สหรัฐอเมริกาส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยและระบบเศรษฐกิจธุรกิจเอกชนโดยเสรี (Private Enterprise System)

ส่วนรัสเซียส่งเสริมระบอบคอมมิวนิสต์ และระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม เมื่อยังไม่อาจยุติความขัดแย้งในปัญหาเหล่านี้ ทั้งรัสเซียและพันธมิตรทั้งหลายได้ปรารถนาจะร่วมกันในระหว่างสงครามว่าจะให้หลักประชาธิปไตยให้ประชาชนในรัฐต่าง ๆ ที่มีปัญหานั้นตัดสินใจด้วยตัวเองว่าต้องการปกครองรูปแบบใด โดยวิธีเลือกตั้งรัฐบาลอย่างเสรี (Free Elections of Governments) ทั้งนี้การตกลงปัญหาทางการเมืองให้ถือเป็นข้อตกลงชั่วคราว

บรรดาความหาอำนาจจะวันตก และสหรัฐอเมริกาวิกตองวลกับอำนาจอิทธิพลของรัสเซียในยุโรปตะวันออกมาก รัสเซียปลดแอกภาคนี้จากเยอรมันนี้ กำลังทัพของรัสเซียได้ครอบครองภาคนี้อยู่ การเจรจาปัญหาทางการเมืองของภาคนี้จึงทวีความยากลำบากขึ้น เพราะข้อตกลงต่าง ๆ จะสำเร็จลงมาน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับความพอใจและความเต็มใจของรัสเซียว่าจะปฏิบัติหรือไม่ รัสเซียต้องการยุโรปตะวันออกเป็นรัฐบริวารกันชนกับยุโรปตะวันตก และต้องการทางออกทางทะเลสู่ทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่มมหาอำนาจชาติใดจะยินยอมได้เต็มที่ พันมิตรเข้าสงครามโลกปรามฝ่ายอักษะก็ช่วยต้องการมิให้เยอรมันนี้ล่วงล้ำอำนาจอิทธิพลของยุโรปตะวันออก ครั้นสงครามยุติลงผู้ลวงละเมิดอำนาจอิทธิพลกลับกลายเป็นรัสเซีย สหรัฐอเมริกาได้พยายามเจรจาปรองคองกับรัสเซีย แต่ไร้ผล

เมื่อต่างก็มี ความขัดแย้งกันในด้านต่าง ๆ และต้องการแสวงหาอำนาจก็ทำให้ไม่ไว้วางใจกัน ต่างฝ่ายต่างเร่งสร้างกำลังแสนยานุภาพ อเมริกาได้เปรียบที่สามารถสร้างระเบิดนิวเคลียร์ผูกขาดอาวุธที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในการทำลายล้าง โดยความเหนือกว่านี้และเพราะต่างฝ่ายต่างไม่ต้องการสงครามโดยตรงซึ่งหมายถึงการทำลายล้างโลกของทั้งสองฝ่าย ต่างฝ่ายต่างจึงยอมรับในหลักการของสงครามเย็น

ภาวะสงครามเย็นในยุโรป มหันตภัยของลัทธิคอมมิวนิสต์ได้เริ่มแผ่ขยายอิทธิพลไปทั่วยุโรป แทนที่ภัยนาซี (Naziist Danger) ซึ่งเคยคุกคามยุโรปในระหว่าง ค.ศ. 1935 - 1939 สหรัฐอเมริกาและอังกฤษพยายามสกัดกั้นลัทธิคอมมิวนิสต์ทุกวิถีทาง วิธีหนึ่งซึ่งอาจจะได้ผล คือ การฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจของยุโรปให้คึกคัก และสร้างระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นเกราะคุ้มกันภัยคอมมิวนิสต์ ความเป็นพันธมิตรกันระหว่างอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และรัสเซียเริ่มแตกร้าวกันตั้งแต่ ค.ศ. 1945 เพราะความขัดแย้งกันในเรื่องยุโรปตะวันออกเป็นปัจจัยสำคัญ

ในยุโรป หลังสงครามโลก ยุโรปตกอยู่ในภาวะปั่นป่วนระส่ำระสาย ระบบเศรษฐกิจยังไม่คึกคักต้องปรับตัวอีกนาน การเมืองในยุโรปตะวันตกได้หันไปทางซ้ายมากขึ้น (Swing to the left) กล่าวคือ ประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อนจากความระส่ำระสายทางเศรษฐกิจได้หันไปนิยมระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม ดังปรากฏว่าระหว่าง ค.ศ. 1945 - 1951 พรรคกรรมกรได้ปกครองอังกฤษ ดำเนินโครงการเข้มงวดทางเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม (Austerity Program) ในฝรั่งเศสรัฐบาลของเดอโกล (General De Gaulle) ได้ปกครองฝรั่งเศสช่วงระยะเวลาสั้น ๆ ตั้งแต่ ค.ศ. 1945 ครั้นถึงเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1946 ก็ต้องลาออกไป พวกสังคมนิยมและคอมมิวนิสต์ได้ตั้งรัฐบาลผสมขึ้น (Coalition Government) และดำเนินโครงการประกันสังคม (Social Security Program) ลัทธิคอมมิวนิสต์แพร่สะพัดไปทั่วประเทศนั้น ในอิตาลีก็มีการตั้งรัฐบาลผสมประกอบด้วย พรรคประชาธิปไตยคริสเตียน (Christian Democratic Party) พวกสังคมนิยม และพรรคคอมมิวนิสต์ ส่วนรัฐอื่น ๆ แม้จะมีได้มีรัฐบาลผสมโดยตรง แต่ก็ได้หันสู่เศรษฐกิจตามระบบสังคมนิยม ที่สำคัญ คือ เนเธอร์แลนด์ สวิตเซอร์แลนด์ สวีเดน ล้วนดำเนินโครงการความมั่นคงทางสังคมโอนกิจการธุรกิจที่สำคัญ ๆ เป็นของรัฐหมด อิทธิพลของลัทธิคอมมิวนิสต์นั้นจึงนับว่าเกินขีดมาก ระหว่าง ค.ศ. 1945 - 1946 นั้นเอง

ในปี ค.ศ. 1946 ได้เกิดสงครามกลางเมืองขึ้นในกรีซ รัสเซียสนับสนุนฝ่ายคอมมิวนิสต์ขึ้น เมืองและมีที่ท่าว่าอาจจะเปลี่ยนกรีซเป็นรัฐคอมมิวนิสต์ ซึ่งหมายถึงการที่รัสเซียก็จะได้รับบริวารและมีทางออกไปสู่ทะเลเมดิเตอร์เรเนียน แต่แล้วอเมริกาและอังกฤษได้สกัดกั้นโดยให้ความช่วยเหลือกรีซ วันที่ 12 มีนาคม ค.ศ. 1947 ประธานาธิบดีทรูแมน (Truman) แห่งสหรัฐอเมริกาได้ประกาศทฤษฎีทรูแมน (Truman Doctrine) ย้ำหลักการกำหนดควินิจฉัยโดยเสรีด้วยตนเอง (Principle of self determination) ของชาติต่าง ๆ ในการเลือกระบบการปกครอง คำประกาศนี้ ทรูแมนได้กล่าวอย่างเปิดเผยว่า:

... ประชาชนของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกได้เคยมีระบบการปกครองแบบใช้อำนาจเบ็ดเสร็จมาก่อนโดยที่ตนมิได้เต็มใจต้องการ รัฐบาลของสหรัฐอเมริกาเองได้เคยประห้วงมาแล้วเรื่องนี้ในกรณีโปแลนด์ รุเมเนีย และ บุลกาเรีย ... (ขอให้ประชาชนสหรัฐอเมริกา) ได้ช่วยประชาชนเหล่านั้นให้สามารถสร้างรักษาสถาบันและบูรณภาพของชาติตนจากการก้าวร้าวต่าง ๆ ที่พยายามจะนำระบอบใช้อำนาจเบ็ดเสร็จมาใช้ ...

ทฤษฎีทรูแมนนี้เป็นแนวทางของการดำเนินนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาที่มุ่งป้องกันระบอบประชาธิปไตยมิให้สลายตัวในประเทศต่าง ๆ ที่ถูกภัยคอมมิวนิสต์คุกคาม ประธานาธิบดีทรูแมน

ได้เข้าเดือนสหภาพโซเวียตอยู่เสมอว่า "โลกเราข่มไม่มีอะไรที่แน่นอน การที่จะรักษาสถานะเดิม ก็มีให้หักก็สิทธิ์นัก แต่เราไม่สามารถจะยินยอมให้มีการเปลี่ยนแปลงสถานะเดิม ... โดยมาตรการทั้ง เช่น การใช้กำลังอาวุธโดยพลการ หรือโดยการแทรกซึมทางการเมือง" ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการชำระรักษาระบอบประชาธิปไตยในทวีปยุโรปโดยเฉพาะ สหรัฐอเมริกาได้ยื่นมือเข้าไปช่วยพัฒนาเศรษฐกิจด้วยตนเอง โดยให้เหตุผลว่า "ถ้าปราศจากความช่วยเหลือจากภายนอก ขบวนการฟื้นฟูเศรษฐกิจในประเทศต่าง ๆ จะใช้เวลานานเกินไปจนก่อให้เกิดความท้อแท้ไร้ความหวังโดยสิ้นเชิง" ในวันที่ 5 มิถุนายน ค.ศ. 1947 รัฐมนตรีต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา นายมาแชล (George C. Marshall) ได้ดำเนินโครงการพัฒนาเศรษฐกิจขึ้น เรียกว่า แผน มาร์แชล (Marshall Plan) แผนนี้มีได้เกิดขึ้นยุโรปตะวันออก แต่รัสเซียได้ใช้สิทธิยับยั้งกับยุโรปตะวันออกมิให้เข้าร่วมรับความช่วยเหลือ รัสเซียได้คอยโต้มาตรการต่าง ๆ ของอเมริกาในการสกัดกั้นการแผ่ขยายลัทธิคอมมิวนิสต์ โดยการตั้งสำนักงานคอมมิวนิสต์สากลขึ้นเรียกว่า โคมินฟอร์ม (The Communist International Bureau—COMINFORM) ในเดือนกันยายน และรัสเซียได้หนุนหลังแทรกซึมเชกโกสโลวาเกียเป็นรัฐคอมมิวนิสต์ ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1948 ก็ทวงถามเจรจาสันติภาพและปัญหาการครอบครองเยอรมันนี มหาอำนาจตะวันตกที่เป็นพันธมิตรมาก่อนต้องการให้เยอรมันีรวมประเทศ แต่ รัสเซียได้ชักชวน อังกฤษ ฝรั่งเศส และอเมริกาจึงมุ่งตั้งรัฐบาลในเขตยึดครองของตน และใช้ระบบเงินตราเดียวกัน รัสเซียจึงคอยโต้คว่ำการปิดล้อมเบอร์ลิน (Berlin Blockade) ตัดขาดจากโลกภายนอก เมื่อเดือนกรกฎาคม วิกฤตการณ์ในเบอร์ลินและการที่เชกโกสโลวาเกียเป็นคอมมิวนิสต์ได้ทำให้สถานการณ์โลกถึงเครียดมาก สงครามเย็น (Cold War) ได้ปรากฏขึ้นอย่างเป็นทางการในยุโรปนับแต่บัดนั้นมา

จากการที่สหภาพโซเวียตใช้กำลังแสนยานุภาพของคนซึ่งได้ประจำครอบครองยุโรปตะวันออกยับยั้งกับให้รัฐต่าง ๆ ในภาคพื้นเปลี่ยนแปลงการปกครองมาสู่ระบอบคอมมิวนิสต์นี้ ทำให้สหรัฐอเมริกาอาจนั่งนอนใจ เมื่อพิจารณาจากแผนที่จะเห็นได้ว่ารัสเซียแผ่ขยายพรมแดนของตนออกไปอย่างกว้างขวางครอบครองยุโรปตะวันออกเป็นบริวาร (Satellite States) ของตนและมีที่ท่าว่าจะหนุนหลังคอมมิวนิสต์ในยุโรปตะวันตกให้ขึ้นมาอำนาจเช่นกัน ดังปรากฏว่าได้เกิดการลุกฮือจลาจลโดยพวกคอมมิวนิสต์ในฝรั่งเศส และอิตาลี แม้จะไม่สำเร็จก็ทำให้อังกฤษ และสหรัฐอเมริกาหวาดวิตกมากขึ้น โครงการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเคียวยังไม่อาจป้องกันภัยคอมมิวนิสต์ได้เต็มที่นัก ทั้งรัสเซียก็ได้แข่งขันพัฒนาเศรษฐกิจในโลกคอมมิวนิสต์ โดยการก่อตั้งสภาช่วยเหลือทางเศรษฐกิจร่วมกัน (Council for Economic Mutual Assistance—COMECON) ขึ้นในเดือนมกราคม ค.ศ. 1949 สหรัฐอเมริกาและยุโรปตะวันตกหวาดวิตกว่า สหภาพโซเวียตจะใช้กำลังแสนยานุภาพของตนยับยั้งกับยุโรปตะวันตกให้เป็นคอมมิวนิสต์ด้วย จึงเริ่มมีการเจรจาท้าความตกลงที่จะร่วมกันใช้กำลังทหารครึ่งรัสเซียไว้ โดยตั้งองค์การนาโตขึ้น (North Atlantic Treaty Organization—NATO) เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม ค.ศ. 1949 เป็นการร่วมมือกันทางทหารระหว่างสหรัฐอเมริกากับบรรดารัฐต่าง ๆ ในยุโรปตะวันตกเพื่อปิดล้อมการแผ่ขยายลัทธิคอมมิวนิสต์ของรัสเซียในยุโรป

ภาวะสงครามเย็นในตะวันออกไกล: ยุคที่หนึ่ง สถานะการณ์ในยุโรปแม้จะเพียงหนักเพียงใด

บรรการัฐเหล่านั้นโดยเฉพาะยุโรปตะวันตกได้เพียรพยายามแก้ไขปัญหาของคนโดยรวมมือกับอเมริกา
 ก่อตั้งรัสเซีย แต่ในตะวันออกไกลเหตุการณ์ได้เป็นเช่นนั้น นับตั้งแต่ ฝ่ายพันธมิตรยอมตกลงให้
 รัสเซียได้รับผลประโยชน์ต่าง ๆ ตามที่ตกลงกันไว้ ณ เมืองยัลตาแล้ว เพื่อแลกกับการที่รัสเซียจะประ
 กาศสงครามกับญี่ปุ่นสามเดือนหลังจากที่เยอรมันยอมแพ้ นับเป็นการผิดพลาดก้าวหนึ่งของฝ่ายพันธมิตร
 ความขัดแย้งที่ยัลตา รัสเซียได้แมนจูเรียเป็นดินแดนใต้อำนาจอิทธิพลของตน (Spheres of Influ-
 ence) ได้รับสิทธิอำนาจผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่ญี่ปุ่นได้รับในดินแดนเหล่านั้น รวมทั้งไต้หวัน เกาะฮกไก
 วกอนไค (Southern Sakhalins) และคูริล (Kuriles) ของญี่ปุ่น ไคเมืองท่าอาเธอร์ (Port
 Arthur) ของจีนเป็นฐานทัพใต้อำนาจการเดินรถไฟคอนไคและการเดินรถไฟสายตะวันออกร่วมกับรัฐบาล
 เจียงไคเชก

ทั้งสหรัฐอเมริกาและรัสเซียได้ตกลงกัน ณ เมืองยัลตาว่า สหรัฐอเมริกาและรัสเซียจะปลด
 อาวุธญี่ปุ่นในเกาหลี โดยแบ่งเขตตามเส้นขนานที่ 38° เกาหลีจะได้รับการปกครองจากญี่ปุ่นและให้จัดการ
 เลือกตั้งโดยเสรี เพื่อเปิดโอกาสให้เกาหลีเลือกกรรมการปกครองด้วยตนเอง ทั้งเขตที่สองมหาอำนาจ
 ทกลงเช่นนี้ในกรณีของยุโรปตะวันออก ซึ่งถือเป็นการตกลงกันทางการเมืองชั่วคราว แต่ครั้งทั้งสอง
 มหาอำนาจเปิดฉากเป็นศัตรูแย่งอำนาจผลประโยชน์กันในยุโรป ปัญหาทางตะวันออกไกลก็เริ่มทวีความ
 สลับซับซ้อนยากแก่การแก้ไขยิ่งขึ้น

ในยุโรป สหภาพโซเวียตได้ใช้กำลังของตนปลดแอกยุโรปตะวันออกและเบอร์ลินจากเยอรมัน
 นีและได้เข้ายึดครอง ทั่วยุโรปก็ใช้กำลังบีบบังคับรัฐเหล่านั้นเป็นคอมมิวนิสต์ โดยละเมิดข้อตกลงทาง
 การเมืองที่ตนได้ให้ไว้กับพันธมิตรว่าจะเปิดโอกาสให้มีการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย พันมิตร
 ไม่อาจยื่นมือเข้าไปขัดขวางได้ ด้วยเกรงว่าเหตุการณ์จะลุกลามเป็นสงครามซึ่งไม่เป็นที่ปรารถนาของ
 ฝ่ายใดทั้งสิ้น แต่ในเอเชียตะวันออกไกล เหตุการณ์เป็นไปในด้านตรงกันข้าม กองทัพรัสเซียได้ยึดครอง
 เฉพาะแมนจูเรีย ในขณะที่กองทัพอเมริกาได้ยึดครองญี่ปุ่น ปัญหาญี่ปุ่นทำให้สหรัฐอเมริกาและรัสเซีย
 บาดหมางกันเช่นเคย โดยที่ญี่ปุ่นเปิดฉากทำสงครามกับอเมริกาใน ค.ศ. 1941 และอเมริกาได้ทุ่มเท
 กำลังตลอดจนใช้ระเบิดปรมาณูบังคับญี่ปุ่นยอมแพ้ เป็นการลงทุนทำสงครามโดยเอกเทศ มิได้มีฝ่าย
 พันมิตรชาติใดร่วมทำสงครามปฏิบัติการด้วย อเมริกาจึงถือว่าคนมีสิทธิ์ขาดในการยึดครองญี่ปุ่นในนาม
 ของฝ่ายพันธมิตรทั้งหมด ฝ่ายพันธมิตรได้ลงมติให้อเมริกายึดครองญี่ปุ่น แต่งตั้งนายพลแมคอาเธอร์
 (MacArthur) เป็นผู้บัญชาการสูงสุด กำหนดการสร้างญี่ปุ่นใหม่ด้วยจุดประสงค์ที่สำคัญ คือ ทำลายล้าง
 ลัทธินิยมทหาร (Demilitarization) ทำลายล้างกำลังแสนยานุภาพของญี่ปุ่น ปลุกฝังระบอบประชาธิปไตย
 (Democratization) ในญี่ปุ่น เป็นการพยายามทำลายล้างญี่ปุ่นมิให้มีความก้าวร้าวรุกรานชาติอื่น
 และทำลายกำลังความสามารถในการรบทัพจับศึกด้วย จักรวรรดิญี่ปุ่นสลายตัวลง ภาระของการฟื้นฟูประ
 เทศมิได้เป็นสิ่งที่กระทำได้โดยง่าย โดยเฉพาะเมื่อเป็นภาระหน้าที่ของผู้ยึดครองญี่ปุ่นที่ครองใช้อำนาจ
 เกื้อหนุน⁴

ในการร่างรัฐธรรมนูญใหม่ของญี่ปุ่นภายใต้การควบคุมของฝ่ายพันธมิตร ได้มีมาตรการหลาย
 ประการ ที่สำคัญเกี่ยวข้องกับโลกภายนอกและจีนแดงโดยตรง ได้แก่ มาตราการที่ 9 ญี่ปุ่นได้ประกาศ
 ประณามสงคราม โดยนับนี้ ญี่ปุ่นจะสนับสนุนสันติภาพความสงบสุข จะไม่สนับสนุนให้เกิดลัทธินิยมทหาร

จะไม่สร้างกำลังแสนยานุภาพ ผู้หนึ่งจะมีกำลังเท่าที่จำเป็นในการป้องกันประเทศเท่านั้น ผู้หนึ่งจะไม่
 กำหนดนโยบายก้าวร้าวรุกรานประเทศเพื่อนบ้าน มาตราที่ 9 นี้ ถือเป็นมาตรการป้องกันผู้หนึ่งสร้าง
 จักรวรรดิและทุกความเสถียรภาพความมั่นคงของประเทศเพื่อนบ้าน ที่สำคัญไคแก่ รัสเซีย จีน และ
 เอเชียอาคเนย์ ครั้นเกิดวิกฤตการณ์เบอร์ลินและยุโรปตะวันออกกลายเป็นรัฐคอมมิวนิสต์บริวารรัสเซีย
 และจีนกลายเป็นคอมมิวนิสต์ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1949 แล้ว ทำให้ฝ่ายโลกเสรีเสียเปรียบคอมมิวนิ
 นิสต์ ตะวันออกไกลเริ่มมีจุดด่างอำนาจเอเชียไปข้างคอมมิวนิสต์มากขึ้นตามลำดับ สหรัฐอเมริกา
 จึงเปลี่ยนแปลงนโยบายมาเป็นส่งเสริมผู้หนึ่งให้ฟื้นคืนชีพเป็นรัฐมั่นคงและให้มีกำลังเข้มแข็งเพื่อถ่วงดุลอำนาจ
 ในตะวันออกไกล สหรัฐได้เสริมสร้างผู้หนึ่งให้เป็นฐานทัพที่สำคัญยิ่งของชนในภาคพื้นปเอเชีย

ในขณะที่สงครามเย็นทวีความเข้มข้นขึ้นเพราะค่างฝ่ายต่างไม่ร่วมมือกันตกลงปัญหาต่าง ๆ ที่
 สำคัญ คือ การทำสัญญาสันติภาพกับบรรดารัฐต่าง ๆ ของฝ่ายอักษะ ที่สำคัญคือ ออสเทรีย เยอรมันนี
 และผู้หนึ่ง และปัญหาการยึดครองดินแดนต่าง ๆ ที่สำคัญ คือ เยอรมันนี ยุโรปตะวันออก เกาหลี และ
 ผู้หนึ่ง สงครามโลกไคก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวเรียกร้องเอกราชในอาณานิคมของยุโรปในทวีปแอฟริกา
 และเอเชีย จักรวรรดิของมหาอำนาจยุโรปไคเริ่มสลายตัวลง โดยเฉพาะในเอเชีย อังกฤษภายใต้
 การปกครองของรัฐบาลพรรคกรรมกร ไคเริ่มนโยบายปลดปล่อยอาณานิคมเป็นเอกราช ที่สำคัญ คือ
 อินเดีย (แยกเป็นอินเดียและปากีสถาน) พม่า ลังกา ปาเลสไตน์ (ซึ่งก่อให้เกิดสงครามตะวันออกกลาง
 ยุคแรกขึ้นใน ค.ศ. 1948) ส่วนฝรั่งเศสและฮอลันดาไม่ยินยอม จึงเกิดสงครามขึ้น ไคแก่สงคราม
 เวียดนามระหว่างฝรั่งเศสกับเวียดนาม สงครามอินโดนีเซีย การเรียกร้องเอกราชจนเกิดสงคราม
 ใน ค.ศ. 1947 นี้ตามติดมาด้วยการแข่งขันกันลัทธิระหว่าง คอมมิวนิสต์และประชาธิปไตย ลัทธิจักร
 วรรดินิยมของยุโรปเริ่มเสื่อมสลายตัวลง สหรัฐอเมริกาเริ่มตระหนักว่าโดยเนื้อแท้แล้วภัยคอมมิวนิสต์
 ปรากฏตัวอันตรายนิจจริง ๆ ในเอเชียมากกว่าในยุโรป โอกาสที่เอเชียจะเป็นคอมมิวนิสต์มีมากกว่า
 และง่ายกว่ายุโรปมากมาย เพราะรัฐส่วนใหญ่ยังค้ำค้ำพัฒนา ป้องกันตนเองมิไค้นกจากภัยภายนอก ชีค
 หังอำนาจอิทธิพลของมหาอำนาจยุโรปและผู้หนึ่งในเอเชียไคเสื่อมลง ก่อเกิดช่องว่างในภูมิภาคนี้ให้เม
 ริกและรัสเซียแข่งขันเข้าไปแทนที่ รัสเซียไคดำเนินนโยบายปฏิวัติทั่วโลกด้วยกลยุทธ์ก่อผู้ก่อกำลัง
 อาวุธ (Armed Struggle) โดยจัดให้มีการประชุมพรรคคอมมิวนิสต์ทั้งหลายขึ้นที่เมือง คัลคัตตา
 (Calcutta) ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1948 จุดมุ่งหมายคือการเสนอแนะนโยบายปฏิวัติเอเชียให้เป็นคอม
 มิวนิสต์ เพื่อที่รัสเซียจะไคเข้าไปใช้อำนาจแทนที่โดยสนับสนุนขบวนการกู้เอกราช (Decolonization—
 National Liberation Movement) ในรัฐเหล่านั้น และหวังที่จะเปลี่ยนรัฐเหล่านั้นเป็นคอมมิวนิสต์
 โดยหนุนหลังพรรคคอมมิวนิสต์พื้นเมือง ให้ต่อสู้แย่งชิงอำนาจในการปกครองประเทศโดยใช้กำลังอาวุธ
 ตัวอย่างที่ดีที่สุดของการดำเนินนโยบายนั้น คือ กรณีเกาหลีและเวียดนาม รัสเซียไคให้ความช่วยเหลือ
 ทุกด้านเริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบายกลยุทธ์ และความช่วยเหลือทางทหารแก่พรรคคอมมิวนิสต์เหล่านั้น

สงครามกู้เอกราชในเวียดนามและอินโดนีเซียไคดำเนินไปด้วยความรุนแรงเร้าร้อนในลัทธิ
 ชาตินิยมและเป็นปฏิปักษ์ต่อลัทธิจักรวรรดินิยม สหรัฐอเมริกาจึงเริ่มวางมาตรการที่จะปิดล้อมการขยาย
 อำนาจอิทธิพลของลัทธิคอมมิวนิสต์ในเอเชีย นโยบายปฏิวัติทั่วโลกโดยรัสเซีย (Policy of World
 Revolution) ไคเผชิญกับการไคกลับที่รุนแรงมิไค่น้อย คือ นโยบายปิดล้อมลัทธิคอมมิวนิสต์ (Policy

of Containment of Communism) โดยสหรัฐอเมริกาไม่รับรองการเปลี่ยนแปลงสถานะเดิมที่ฝ่ายคอมมิวนิสต์ได้กระทำ และมุ่งสร้างผู้หนุนให้เข้มแข็งดวงอำนาจคอมมิวนิสต์ในตะวันออกไกล

ท่ามกลางบรรยากาศอันตึงเครียดยิ่งของสงครามเย็นนี้เอง ที่จีนได้ก่อสงครามกลางเมืองขึ้นเป็นครั้งที่สาม (ดูรายละเอียดในบทที่ 2) เป็นที่ยืนยันแก่ทุกฝ่ายทั่วโลกว่า อเมริกาและรัสเซียได้พยายามยุติสงครามกลางเมืองนี้โดยตรงและโดยทางอ้อม ซึ่งได้แก่การไม่ให้ความช่วยเหลือแก่ฝ่ายใดทั้งสิ้น และได้พยายามเจรจาให้ทั้งพรรคชาตินิยมและพรรคจีนคอมมิวนิสต์ปรานีปรานอมายุติสงคราม แล้วสร้างแนวร่วมโดยทั้งรัฐบาลผสมขึ้น หลักการนี้เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย จีนคอมมิวนิสต์เองและรัสเซียประเมินกำลังความสามารถของพรรคชาตินิยมไว้สูงเกินคาด โดยคิดว่าคอมมิวนิสต์คงไม่มีโอกาสครอบครองจีนในเร็ววัน เมื่อสงครามดำเนินไปจนถึง ค.ศ. 1948 ทั่วโลกยังคงคาดว่ารัฐบาลเจียงไคเชกจะยังสามารถปกครองจีนได้ทั้งหมด คือ ยอมรับในหลักการแบ่งจีนเป็นสองฝ่าย ได้แก่จีนเหนือมีพรรคคอมมิวนิสต์ครอบครอง และจีนใต้มีรัฐบาลพรรคชาตินิยมปกครองต่อไป ดังเช่นเกาหลีใต้ปฏิบัติอยู่ในขณะนั้น อย่างไรก็ตาม สงครามกลางเมืองมิได้ยุติ จีนแดงได้รบรุกต่อไปโดยไม่หยุดยั้ง จีนได้แปรเปลี่ยนเป็นรัฐคอมมิวนิสต์ในวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 1949 นิคความคาดหมายของคนทั่วโลกและสันตะเห็นอดูล่วงอำนาจในเอเชียตะวันออกไกลอย่างรุนแรง การสูญเสียจีนให้แก่ฝ่ายคอมมิวนิสต์นับเป็นการสูญเสียที่ยิ่งใหญ่ที่สุดเป็นครั้งที่สอง (หลังจากที่ยุโรปได้สูญเสียรัสเซียในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1917) เพราะจีนเป็นประเทศมีขนาดกว้างใหญ่ไพศาลอุดมด้วยทรัพยากรธรรมชาติ และมีประชากรมหาศาล ฝ่ายใดใดจีนก็ย่อมได้เปรียบ จีนแดงเองก็ตระหนักดีว่าคนโคธิอกำเนิดขึ้นมาท่ามกลางภาวะสงครามเย็น พื้นที่ที่จีนแดงสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนในวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 1949 วันก่อนรัสเซียก็รับรองรัฐบาลใหม่ก็ตามกติกาคือช่วยรัฐต่าง ๆ ในยุโรปตะวันออกซึ่งได้ตกอยู่ภายใต้การยึดครองของรัสเซียบ้าง เป็นรัฐบริวารของรัสเซียบ้าง โลกคอมมิวนิสต์ได้เอาชนะคอนรับสมาชิกใหม่ที่ทรงพลังอย่างเต็มที่ ยกเว้นมองโกเลียนอกและยูโกสลาเวีย มงโกเลียนอกรับรองจีนแดง แต่จีนแดงรับรองอยู่หลายวันเพราะมองโกเลียนอกนี้จีนยังถือเป็นส่วนหนึ่งของจีน จีนแดงยังหวังว่าในอนาคตข้างหน้าจะเรียกครองดินแดนนี้คืน ถ้าจีนยอมให้มองโกเลียนอกรับรองตน จะกลายเป็นยอมรับว่ามองโกเลียนอกเป็นรัฐเอกราช โอกาสเรียกดินแดนคืนย่อมเป็นไปได้ อย่างไรก็ตาม จีนแดงจำต้องยอมรับเอกราชของมองโกเลียนอก เพราะรัสเซียได้แสดงเจตนารมณ์แน่วแน่ที่จะสร้างมองโกเลียนอกเป็นรัฐกันชนของตน ส่วนยูโกสลาเวียมีเหตุมาคทมางกับรัสเซียเพราะได้รับความช่วยเหลืออยู่ใต้แผนมาร์ชเชลและคำเนนนโยบายเอียงไปสู่การเป็นกลาง แม้ยูโกสลาเวียจะรับรองจีนแดง จีนแดงต้องเอาใจรัสเซียโดยเพิกเฉยต่อยูโกสลาเวีย

ส่วนรัฐต่าง ๆ ในโลกเสรียังคงตั้งข้อสงสัยต่อความผันแปรของสถานการณ์ทางการเมืองในจีนอยู่ สหรัฐอเมริกาเองในขั้นต้นมิได้แสดงตนเป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาลใหม่อย่างเปิดเผย หากแต่ใช้นโยบายนิ่งสงบรอดูท่าทีของจีนแดงและสถานการณ์ทั่ว ๆ ไปก่อน อาจกล่าวได้ว่าสหรัฐอเมริกาเองก็ยังมีคัมมิโนนโยบายแน่วแน่ต่อจีนแดง วันที่ 12 ตุลาคม นายอาคิสัน (Dean Acheson) รัฐมนตรีว่าการต่างประเทศได้ออกแถลงการณ์ว่า สหรัฐจะใช้นโยบายรอดูท่าทีจีนแดงไปก่อนว่า จีนแดงจะสามารถปกครองทั้งประเทศอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ (กล่าวคือ จีนแดงมีอำนาจปกครองจีนทั้งประเทศโดยदारหรือไม) จีนแดงจะเคารพปฏิบัติความพันธกรณีระหว่างประเทศ คือ กฎหมายนานาชาติหรือไม่ ที่สำคัญคือจีนแดงพิสูจน์ได้หรือไม่ว่า

การเปลี่ยนแปลงการปกครองนี้เป็นที่พึงพอใจของมหาชนในประเทศ ถ้าจีนแดงสามารถพิสูจน์ตนเองได้
ทั้งสามประการนี้ สหรัฐอเมริกาจะพิจารณาโดยละเอียดว่าควรรับรองจีนแดงหรือไม่เพียงใด

ในขณะที่มหาอำนาจอเมริกายังไม่ตัดสินใจรับรองจีนแดงนี้ จีนแดงได้เรียกร้องความเป็น
ธรรมจากทั่วโลก ว่าพันธกรณีระหว่างประเทศที่รัฐบาลพรรคชาตินิยมได้สร้างไว้ในระหว่างมีอำนาจอยู่
นั้น ที่สำคัญคือ การเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ พันธกรณีเหล่านี้ควรเป็นภาระหน้าที่ของรัฐบาล
ใหม่ มิใช่รัฐบาลพลัดถิ่นแห่งไต้หวัน ทั้งนี้เพราะรัฐบาลฝ่ายใดเป็นสมาชิกองค์การนี้ย่อมถือเป็นรัฐบาลที่
ถูกต้องของตัวแทนของประชาชน ในวันที่ 10 พฤศจิกายน รูเบนโล นายกรัฐมนตรีจีนแดงได้ยื่นคำร้องต่อ
สหประชาชาติให้พิจารณาฐานะของฝ่ายพรรคชาตินิยมว่าควร เป็นสมาชิกตัวแทนที่ถูกต้องตามกฎหมายของจีน
หรือไม่ ญัตติว่าใครควรเป็นรัฐบาลตัวแทนจีนทั่วประเทศนี้ นับเป็นญัตติพรรคชาตินิยมที่เกี่ยว ถ้าทั่วโลก
รับว่าเป็นฝ่ายใด ฝ่ายนั้นย่อมเป็นที่รับรองของทั่วโลก จีนแดงจึงได้พยายามทำเนืองการเจรจาทุก
พรรคเพื่อช่วงชิงการ เป็นตัวแทนที่ถูกต้องของประชาชนจีน ทั้งไต้หวันและจีนแดงต่างยึดถือในหลักการ
ของนโยบายจีนเดียว (Policy of One China) สำหรับทั่วโลกโดยยึดถือปฏิบัติ ไม่ว่ารัฐใดก็ตามต้องการ
ความสัมพันธ์ทางการทูตกับตนต้องไม่รับรองอีกฝ่าย ทั้งสองฝ่ายไม่ยอมรับในหลักการนโยบายสองจีน
(Policy of Two China) ซึ่งมีหลายประเทศสนับสนุนว่าควรรับรองทั้งสองฝ่ายเป็นรัฐบาลที่ถูกต้อง
ของจีน

ฐานะของจีนจะเป็นปัญหาที่แก้ไม่ตกสำหรับมหาอำนาจหลายฝ่าย ส่วนใหญ่แสดงท่าทีลังเลและ
หวังอยู่ในใจว่าชัยชนะของฝ่ายคอมมิวนิสต์จะเป็นเพียงชัยชนะชั่วคราวซึ่งในที่สุดพรรคชาตินิยมจะสามารถ
ช่วงชิงมาได้ ทั้งนี้ เป็นความคาดหมายที่ไม่ดีนัก จีนแดงไม่อาจนิ่งเฉยคอยรอกอยวันเวลาที่พรรคชาติ
นิยมจะยกพลขึ้นบกโดยสหรัฐอเมริกาให้ความช่วยเหลือทางทหาร เพราะสหรัฐอเมริกาอาจจะไม่สามารถ
ยินยอมให้จีนดำเข้าไปสู่โลกคอมมิวนิสต์ โดยเนื้อแท้แล้วอเมริกาเองได้ยึดความหวาดกลัวแก่จีนแดงตั้ง
แต่ ค.ศ. 1949 แล้วว่า ที่จีนแดงปิกกล้าหาญเพราะมีรัสเซียหนุนหลัง การที่จีนกลายเป็นคอมมิวนิสต์
จึงถือได้ว่าอเมริกาทำเนืองนโยบายผิดพลาดเกินคาด⁵ และจีนแดงไม่เคยลืมความจริงที่ว่า อเมริกาเป็น
ผู้นำของโลกเสรีผู้ต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์รุนแรงที่สุด จีนแดงจึงถือว่าอเมริกาย่อมไม่ปรารถนาให้จีนแดง
มีอำนาจไปได้นาน ถ้ามีโอกาสเหมาะอเมริกาจะไม่รังเกียจที่จะระงับอำนาจของพวกคอมมิวนิสต์ โดยเหตุ
นี้จึงอาจกล่าวได้ว่าที่จีนแดงวิตกภัยอเมริกาซึ่งตนถือว่าเป็นภัยจักรวรรดินิยมนั้น เนื้อแท้เป็นผลมาจากการ
ที่อเมริกาแอนตี้ลัทธิคอมมิวนิสต์⁶

เมื่อพิจารณาสถานการณ์ของสงครามเย็น และท่าทีของอเมริกาต่อจอร์เจียจีนแดงเองก็ยังมี
อำนาจไม่มั่นคงในประเทศ ทำให้จีนแดงกระตือรือร้นถึงความไม่มั่นคงของอำนาจและประเทศของตนเท่าใด
นัก จีนแดงจะแสวงหาชาติใดเป็นพันธมิตรที่มีกำลัง แสวงหาคุณภาพมากพอที่จะร่วมช่วยเหลือสหรัฐอเมริกาให้พิน
พรรคชาตินิยมพรรคทางทหารเพื่อแบ่งอำนาจกัน ในขณะที่มีเพียงชาติเดียว คือ สหภาพโซเวียตรัสเซีย
ซึ่งมีกำลัง แสวงหาคุณภาพทางบกและมีอาวุธนิวเคลียร์เป็นพลังมหาศาลที่จะคุ้มครองจีนแดงจากภัยการรุกราน
ของฝ่ายโลกเสรีและฝ่ายพรรคชาตินิยมอีกทั้งรัสเซียอยู่ในฐานะมั่นคงพอที่จะช่วยจีนแดงที่ถูประหวั่น
รัสเซียเป็นผู้นำ โลกคอมมิวนิสต์เผชิญหน้าฝ่ายโลกเสรีและมีนโยบายปฏิวัติทั่วโลก ความผูกพันทางค่านิยม
อุดมการณ์และความต้องการ เสถียรภาพความมั่นคงตลอดจนต้องการความช่วยเหลือทำให้จีนแดงก็ตัดสินใจ

และสิทธิพิเศษ ภายใต้การพิทักษ์ของสหรัฐ ฯ ไม่รวมไต้หวันซึ่งเท่ากับเป็นการยินยอมและยอมรับว่าสถานการณ์ไต้หวันเป็นกิจการภายในประเทศของจีนเอง ถ้าจีนแดงและจีนพรรคชาตินิยมจะก่อสงครามกัน อเมริกาจะไม่เข้าแทรกแซง นโยบายไม่ซุกมือเข้าไปแทรกในเรื่องไต้หวัน ("hands-off-Formosa" Policy) นั้นหมายความว่าช่วยให้จีนแดงมองเห็นช่องทางรวมประเทศไต้หวัน คือเตรียมกำลังทางทหารเพื่อพิชิตไต้หวัน และพยายามเจรจากับคริสเตียนให้เป็นพันธมิตรของจีนแดง

ในวันที่ 14 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1950 หลังจากการเจรจากันเป็นเวลา 8 สัปดาห์ รัสเซียและจีนแดงได้ลงนามในข้อตกลงต่อไปนี้.-

1. สนธิสัญญาแห่งมิตรภาพ พันธมิตรและความช่วยเหลือร่วมกัน (A Treaty of Friendship Alliance and Mutual Assistance)
2. ข้อตกลงเรื่องทางรถไฟทางสูง (Ch'angoh'um) เมืองท่าฮาเซอว์และเคเร็น (Dairen)
3. ข้อตกลงเรื่องรัสเซียตกลงขยายและเพิ่มเขตอิทธิพลแก่จีนแดง

โดยเฉพาะสัญญาแห่งมิตรภาพที่กำหนดอายุสัญญา 30 ปี นับเป็นความสำเร็จครั้งยิ่งใหญ่ของจีนแดงที่สามารถสร้างพันธมิตรกับคริสเตียนให้เป็นทั้งพันธมิตรคู่กันเสถียรภาพความมั่นคงแก่จีนแดง และช่วยสร้างจีนแดงทางด้านเศรษฐกิจและทางทหาร ทั่วโลกได้รับรู้ถึงความสำคัญของสนธิสัญญานี้เป็นอย่างดี เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ นายทริก เวลี (Trygve Lie) ได้กล่าวไว้ในเดือนมีนาคม ที่สมัชชาองค์การสหประชาชาติว่า รัฐบาลโลกก็ความที่สามารถปกครองประเทศโดยอำนาจสิทธิขาดอย่างใดต่อและประชาชนยอมเชื่อฟังอยู่ใต้การปกครอง รัฐบาลนั้นควรมีที่นั่งในองค์การ คือควรรับเป็นสมาชิกได้ แต่สหรัฐอเมริกาก็ยืนยันว่าจะไม่ลงคะแนนในกรณีนี้ หากแต่จะเคารพเสียงส่วนใหญ่ของสมัชชา ถ้าเสียงส่วนใหญ่รับรองจีนแดง อเมริกาก็จะดำเนินรอยตาม

อาจกล่าวได้ว่า เมื่อต้นปี 1950 สหรัฐอเมริกาและรัฐต่าง ๆ ส่วนใหญ่มีที่ท้าวแม้จะมีใครอมรัฐบาลจีนแดงก็มีได้ก็ต่อขึ้น ถ้าองค์การสหประชาชาติจะลงมติส่วนใหญ่รับจีนแดงเป็นสมาชิก โอกาสที่จีนแดงจะรณรงค์พิชิตไต้หวันยังเป็นไปได้ เพราะมหาอำนาจส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นเรื่องภายในของจีนที่จะตกลงกันเอง นโยบายนี้จึงเฉยรอกุหาที่มหาอำนาจส่วนใหญ่ใช้คือจีนแดง และนโยบายไม่แทรกแซงในกรณีพิชิตไต้หวันได้ให้โอกาสจีนแดงพิชิตไต้หวันเพื่อรวมประเทศที่สูญกันเองว่าสมควรร่วมสังคมโลกมากขึ้นเพียงใด แต่แล้วสถานการณ์โลกได้แปรเปลี่ยนอย่างฉับพลันด้วยวิกฤติการณ์เกาหลีเหนือบุกเกาหลีใต้

เมื่อญี่ปุ่นพ่ายแพ้ในสงครามโลกครั้งที่สอง ตามข้อตกลง ณ เมืองโตโร เมื่อ ค.ศ. 1943 ได้ระบุไว้ว่า " ... เกาหลีจะได้รับการปลดปล่อยอย่างสมบูรณ์... " ต่อมา ข้อตกลง ณ เมืองปอตสدام ก็ได้ยืนยันหลักการนั้นอีกครั้ง ได้มีการตกลงปลดปล่อยญี่ปุ่นในเกาหลีโดยแบ่งเขต เพนินันท์ 38° มอบให้รัสเซียเป็นผู้ปลดปล่อยญี่ปุ่น ได้เส้นขนานนั้นให้สหรัฐอเมริกาเป็นผู้ปลดปล่อยญี่ปุ่น เป็นการตกลงทางทหารมากกว่าทาง การเมืองซึ่งยังหาร้อยยู่มิได้ การมอบเกาหลีใต้แก่พันธมิตรมหาอำนาจใด เกาหลีเองปฏิเสธและมหาอำนาจส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย มหาอำนาจไม่สามารถจะหาร้อยยู่เรื่องเกาหลีได้เพียงแค่ตกลงกันว่าจะจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในเกาหลีว่าต้องการระบอบปกครองแบบใด โดยให้องค์การสหประชาชาติเป็นผู้ดำเนินการควบคุมการเลือกตั้ง แต่รัสเซียซึ่งยึดครองเกาหลีเหนือไม่ยินยอม

เมื่อไม่สามารถตกลงกันได้ เส้นขนานที่ 38° ซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตการปกครองชั่วคราวที่ญี่ปุ่นและปึกครองเกาหลี จึงกลายเป็นเส้นพรมแดนของเกาหลีใต ค.ศ. 1948 เขตปกครองของอเมริกาได้ตั้งตนเป็นประเทศเรียกว่าสาธารณรัฐเกาหลี และเขตปกครองของรัสเซียทั้งเป็นประเทศเรียกว่าสาธารณรัฐประชาธิปไตยของประชาชนแห่งเกาหลี (Democratic People's Republic of Korea) เป็นรัฐคอมมิวนิสต์ภายใต้การคุ้มครองของรัสเซีย เกาหลีจึงแม้จะไ้รับเอกราช แคมท่าอำนาจเองไม่ยินยอมให้เกาหลีรวมประเทศ จึงกลายเป็นปัญหาทางการเมือง ทั้งเกาหลีเหนือและใต้ต่างรณรงค์ทางการเมืองเพื่อรวมประเทศ

ทั้งเกาหลีเหนือและญี่ปุ่นกลายเป็นรัฐที่จะพิสูจน์ว่าระบอบใดเหมาะสมแก่โลก เกาหลีกลายเป็นปัญหาทางการเมืองซึ่งทวีความตึงเครียดและการรวมประเทศยากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเกาหลีกลายเป็นยุทธภูมิแห่งการแข่งขันทางลัทธิอุดมการณ์ในภาวะสงครามเย็น ชกการรบของเกาหลีขึ้นอยู่กับมหาอำนาจที่สำคัญ คือ อเมริกาและรัสเซีย อเมริกาได้โอนปัญหาการรวมเกาหลีให้องค์การสหประชาชาติในปลายปี ค.ศ. 1947 ทั้งสหรัฐอเมริกาและรัสเซียได้ตกลงถอนทหารออกจากเกาหลีใน ค.ศ. 1948

ทันทีที่มหาอำนาจถอนทหารออกจากเกาหลี เกาหลีเหนือได้เริ่มวางแผนรวมประเทศโดยรัสเซียคงจะให้การสนับสนุนเต็มที่ แผนรวมประเทศจึงเริ่มปรากฏขึ้นใน ค.ศ. 1949 โดยคาดคะเนว่า การรวมประเทศคงไม่มีมหาอำนาจฝ่ายใดขัดขวาง การรวมประเทศโดยวิธีทางการเมืองด้วยการเลือกตั้ง หรือจะด้วยการตั้งรัฐบาลผสมก็ไม่เป็นที่ยอมรับ จีนแดงและรัสเซียเองไม่ต้องการมีพรมแดนติดกับเพื่อนบ้านที่มีโซ่คอมมิวนิสต์ จึงไม่สนับสนุนการรวมประเทศในแนวที่อเมริกาเสนอ ถ้าจะรวมประเทศคงเป็นรัฐคอมมิวนิสต์เท่านั้น ซึ่งอเมริกาย่อมไม่ยินยอมอย่างแน่นอน วิธีเดียวที่จะได้ผลสำหรับโลกคอมมิวนิสต์ คือ การใช้กำลังทหารรวมประเทศและควยสถานการณ์ย่อมมีบังคับให้ทั่วโลกยอมรับ (Fait Accompli)

ทุกวันนี้ เมื่อศึกษาสงครามเกาหลีย่อมจะมีประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องหยิบยกขึ้นมาพิจารณา¹¹ ที่สำคัญคือ สงครามนี้รัสเซียรู้เห็นเป็นใจกับเกาหลีเหนือก่อนหรือ? รัสเซียวางแผนการเองหรือ? รัสเซียบอกกล่าวเชิงแนะนำให้จีนแดงช่วยเกาหลีเหนือในกรณีบุกเกาหลีใต้ โดยคำประกันว่าถ้าจีนแดงถูกฝ่ายตรงข้ามบุก รัสเซียจะป้องกันจีนแดงเช่นนั้นหรือ? จีนแดงทราบล่วงหน้าแผนบุกนี้หรือ? (ควรจะทราบเพราะรัสเซียส่งอาวุธให้เกาหลีเหนือผ่านแมนจูเรียของจีน)? จีนแดงช่วยเกาหลีเหนือเพราะทั้งรัสเซียและจีนแดงคาดการณั้คิดว่าอเมริกาจะไม่เสี่ยงช่วยเกาหลีใต้ เพราะต้องเผชิญหน้ารัสเซีย เช่นนั้นหรือ? จีนแดงเข้าสงครามเพราะต้องการก้าวร้าวรุกฐาน หรือ เพื่อป้องกันตัวเอง?

วันที่ 25 มิถุนายน ค.ศ. 1950 เกาหลีเหนือได้บุกเกาหลีใต้ ในขั้นต้น เกาหลีเหนือมีที่ท่าว่าจะรวมประเทศได้สำเร็จ แต่แล้วสหประชาชาติได้ขัดขวาง ถือว่า การรุกรานเกาหลีใต้เป็นการทำเนนโยบายก้าวร้าวทำลายสันติภาพของเอเชียตะวันออกไกล เพื่อป้องกันการขยายตัวของลัทธิคอมมิวนิสต์ สหประชาชาติได้ประกาศป้องกันเกาหลีใต้เต็มที่ กองทัพสหประชาชาติภายใต้การบังคับบัญชาของนายพลแมกอาเธอร์ ได้ยกพลขึ้นบกรบรุกขับพวกเกาหลีเหนือข้ามเส้นขนานที่ 38° และมีที่ท่าว่าจะรวมเกาหลีใต้ จีนแดงเริ่มหวาดวิตกต่อการคุกคามของสงครามซึ่งกำลังขยายตัวมาซึ่พรมแดนของตนทางเหนือ เส้นพรมแดนธรรมชาติระหว่างเกาหลีเหนือและแมนจูเรียของจีนคือ แม่น้ำยาอู (Yalu River) แมนจูเรียเป็นจุดยุทธศาสตร์และเป็นแหล่งอุตสาหกรรมที่สำคัญยิ่งของจีนแดง สงครามมีที่ท่าจะขยายตัวข้ามแม่น้ำยาอู ทั้งนี้เป็นความคาดหมายของจีนแดงเองที่ได้สั่ง เกกความเคลื่อนไหวตลอดจนคำพูดของนายพลแมกอาเธอร์เอง

เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม นายพลแมกคาเธอร์ได้เปิดการเจรจาฉบับกับจอมพลเจียงไคเช็ค สร้างความหวาดระแวงแก่จีนว่า อเมริกาอาจหนุนหลังไท่พวันให้ยกพลขึ้นแยกรวมจีนไปพร้อม ๆ กับการรวมเกาหลี และใช้เกาหลีเป็นบันไดก้าวแรกไปสู่การรุกรานจีนแดง

ภาวะสงครามและท่าทีของอเมริกา ทำให้จีนแดงเริ่มวิตกในเสถียรภาพความมั่นคงของประเทศ และเริ่มไม่พอใจที่จะมีเกาหลีรวมประเทศอยู่ในฝ่ายโลกเสรีเป็นเพื่อนบ้านของตน จีนแดงยินดีที่จะมีรัฐคอมมิวนิสต์มากกว่ารัฐในค่ายโลกเสรีเป็นเพื่อนบ้าน นอกจากนั้นในขณะที่สงครามเกาหลีอุบัติขึ้นนั้น จีนแดงกำลังเตรียมพร้อมทางทหารอยู่ทางภาคใต้เพื่อจะรณรงค์พิชิตไท่พวัน จีนแดงมีที่ท่าจะรวมประเทศได้สำเร็จ แต่แล้วในวันที่ 27 มิถุนายน หลังจากที่สงครามเกาหลีอุบัติขึ้นมาได้ไม่กี่วัน สหรัฐอเมริกาเกรงว่าจะเกิดวิกฤติการณ์ในตะวันออกไกลแทรกซ้อนหลายเรื่อง ไค้ออกประกาศสั่งกองทัพอีเรที่ 7 เข้าประจำในช่องแคบไท่พวัน ป้องกันพรรคชาตินิยมและพรรคจีนคอมมิวนิสต์ทั้งสองสงครามรวมประเทศ ที่นับว่ามีขอยิ่งยวก่อจีนแดง คือ อเมริกาได้แสดงเจตจำนงแน่วแน่เป็นครั้งแรกที่จะดำเนินนโยบายต่อต้านไค้กับจีนแดง โดยไค้กล่าวไว้ว่า:

"ในสถานการณ์เหล่านี้ (ภาวะสงครามเกาหลี) การที่คำสั่งของฝ่ายคอมมิวนิสต์จะยึดครองไท่พวัน ย่อมจะเป็นภัยคุกคามภูมิภาคนำหน้าปชชิติกและกำลังแสนยานุภาพของสหรัฐอเมริกา ซึ่งกำลังปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและความหน้าที่เท่าที่จำเป็นในน้ำเน่านี้ ... การกำหนดควินิจิตยฐานะในอาณาเขตของไท่พวันต้องยับยั้งระลอกใหม่แนวหน้าปชชิติกที่มีเสถียรภาพความมั่นคงก่อน ถึงรอให้มีการตกลงกันไค้ก่อนในเรื่องทำสัญญาสันติภาพกับญี่ปุ่น หรือรอให้องค์การสหประชาชาติพิจารณา"

วันต่อมา รูเนโอ รัฐมนตรีต่างประเทศไค้แถลงว่า ความระอศกของ ๗ ไค้โรและปอดศคัมมหาอำนาจไค้รับรองไท่พวันเป็นส่วนหนึ่งของจีน เมื่อจีนแดงจะ "ปลดแอก" ไท่พวัน และอเมริกาชักชวนเช่นนี้ จีนแดงย่อมถือว่าอเมริกาละเมิดระอศกของเหล่านั้นและแทรกแซงการเมืองภายใน จีนแดงไค้รับความผิดหวังมากที่ไม่อาจรวมประเทศ ขณะเดียวกันที่ห่วงเสถียรภาพของตนทางแมนจูเรีย กองทัพส่วนใหญ่ที่เตรียมพิชิตไท่พวัน ไค้รับคำสั่งเคลื่อนขึ้นไปประจำแมนจูเรียเพื่อป้องกันพรมแดนทางเหนือ

อเมริกาไค้สร้างความเจ็บแค้นแก่จีนแดงยิ่งขึ้น โดยเริ่มในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1950 กระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาไค้ออกแถลงการณ์ฉบับหนึ่งเรียกว่า "นโยบายสหรัฐในการไม่รับรองจีนคอมมิวนิสต์" (The U.S. Policy of Non-Recognition of Communist China) ยืนยันนโยบายที่จะไม่รับรองรัฐบาลจีนคอมมิวนิสต์และแสดงความหวังอย่างเปิดเผยว่า "บทบาทของอิทธิพลคอมมิวนิสต์ในจีนไม่ยิ่งยวดาว และแล้ววันหนึ่งก็ย่อมจะย่นพันไป การไม่รับรองรัฐบาลจีนคอมมิวนิสต์เป็นมาตรการหนึ่งที่จะช่วยทำให้อิทธิพลคอมมิวนิสต์นั้นย่นพันไปเร็วขึ้น" การเปิดฉากเป็นปฏิปักษ์กันเช่นนี้ไค้เริ่มขึ้นและทวีความหึงเกรียก

ครั้นในเดือนตุลาคม กองทัพสหประชาชาติพิชิตเกาหลีเหนือ รุกเข้าไปถึงแม่น้ำยาหลู ถูกความเสถียรภาพความมั่นคงของจีนแดง จีนแดงไค้เตือนสหประชาชาติมิให้รุกรานเกาหลีเหนือ แคโรล คัวความหวาดวิตกในเสถียรภาพของตนและทอดลารักษาระบอบคอมมิวนิสต์ในเกาหลีเหนือไว้ จีนแดงไค้ส่งกองทัพอาสาสมัคร (Chinese People's Volunteers) ข้ามแม่น้ำยาหลูเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม ค.ศ. 1950 การที่คักสนใจเข้าสงครามเกาหลีนี้เป็นเรื่องวิพากษ์วิจารณ์กันมากสำหรับนักประวัติศาสตร์ว่า โดย

เนื้อหา จีนแย่งเข้าสงครามเพื่อป้องกันตนเอง หรือช่วยเกาหลีเหนือ จีนคงมีส่วนหนุนเอาดีเหนือรุก
 เกาหลีใต้หรือ จากการศึกษามารณีเกาหลีใหม่เมื่อเร็ว ๆ นี้ได้มีผู้พิสูจน์ว่า จีนแย่งเข้าสงครามเพื่อป้อง
 กันตนเองไม่มีเจตนาจะใช้นโยบายก้าวร้าวสนับสนุนเกาหลีเหนือบุกเกาหลีใต้อย่างใด¹² แต่มีอีกหลาย
 ท่านได้สนับสนุนว่า รัสเซียคาดการณณ์คิดว่าสหรัฐอเมริกาจะไม่ป้องกันเกาหลีใต้ ถ้าเกาหลีเหนือรุก
 ปรานเพื่อรวมประเทศ ครั้นสหรัฐฯ และกองทัพสหประชาชาติไต่บินหยักสู้รบและประกาศเจตจำนงที่จะ
 รวมเกาหลีในวาระนั้นเลยก็เสีย คงทำให้รัสเซียวิตกมากที่จะต้องมีเกาหลีที่มีฐานทัพอเมริกาประชิด
 พรหมแดนทุกคามเสถียรภาพของรัสเซียเอง รัสเซียไม่อาจจะทนเห็นเกาหลีเหนือถูกรุกรานจนเสียเอกราช
 ใต้ แต่จะเข้าสงครามโดยตรงก็มีได้เช่นกัน เพราะสงครามจะถูกลดมาเป็นสงครามโลกครั้งที่สาม จึง
 คงจะผลักดันจีนแย่งให้เข้าสงครามช่วยเกาหลีเหนือโดยสัญญาให้ความช่วยเหลือทางทหารแก่จีนแย่ง จีน
 แย่งคงตระหนักดีว่าความมีบทบาทสำคัญต่อรัสเซียเพียงไร คงจะใช้ข้อเท็จจริงนี้เป็นเครื่องมือต่อรองกับ
 รัสเซียในการเจรจาขอความช่วยเหลือทางทหาร¹³ จะโดยเหตุผลใดก็ตามที่แก่นชัคก็คือ จีนแย่งเข้าสู้
 สงครามเพื่อป้องกันตนเอง ความคึกคึกพิทักษ์เกาหลีเหนือเป็นปัจจัยท้ายสุด

อย่างไรก็ตาม การที่จีนแย่งเข้าสู้สงครามได้ทำให้เนื้อหาของสงครามเปลี่ยนไปในทันที นาย
 พลแมคอาเธอร์เองก็ยอมรับว่าคาดไม่ถึง ปัญหาอยู่ที่ว่า สหประชาชาติจะขยายสงครามไปถึงจีนหรือไม่
 ถ้าขยายสงครามรบกับจีนโดยตรงก็จะต้องเผชิญหน้ากับรัสเซียซึ่งแสดงตนช่วยจีนแย่งตามสนธิสัญญาแห่งปี
 ค.ศ. 1950 สงครามเย็นจะกลายเป็นสงครามร้อนระอุทุกกรุ่นทันที สหรัฐอเมริกาเองก็กล่าวหาจีน
 แย่งว่าก้าวร้าวโดยเจตนาและไต่ออกประกาศร่วมกับอังกฤษว่าจะไม่ยอมเจรจาอนช้อกับจีนแย่งในเรื่อง
 เกาหลีโดยเด็ดขาด จีนแย่งเองหลังจากที่รุกอย่างหนักจนล้มกองทัพสหประชาชาติลงไปพันเส้นขนานที่ 38
 แล้ว ก็ไต่แถลงเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม ว่า จีนแย่งจะถอนทหารจากเกาหลี ถ้าองค์การสหประชาชาติจะ
 ถอนทหารปฏิบัติการยึดครองไต้หวันโดยอเมริกาและองค์การสหประชาชาติรับรองจีนแย่งเป็นสมาชิก อเมริกา
 ใต้ไต่กลับโดยการประกาศเลิกติดต่อกับชาย ยึดทรัพย์สินของจีนแย่งในอเมริกาหมด และตอบแทนจีนแย่ง
 อย่างสาสมด้วยการประกาศให้ความช่วยเหลือทางทหารแก่ไต้หวันเต็มที

อเมริกาได้สร้างควมหวาดวิตกแก่จีนแย่งเพิ่มขึ้น ในเดือนมีนาคม นายพลแมคอาเธอร์ ไต่แถลง
 อย่างเปิดเผยว่า อเมริกาควรขยายสงครามข้ามแมนน้ำยาลู โจมที่ทำลายแมนจูเรียทางอากาศ ล้อมแค้น
 คินใหญ่ด้วยแสนยานุภาพทางทะเล และสนับสนุนแผนพรรคชาตินิยมยกพลขึ้นแค้นคินใหญ่ แต่แผนการณณ์ก่อน
 ข้างจะเสี่ยงต่อการยั่วยุให้รัสเซียถูกภาวะบีบบังคับจำยอมให้เข้าสู้สงครามเผชิญหน้ากับอเมริกา

ทั้งที่ประธานาธิบดีทรูแมนไต่กล่าวไว้ในบันทึกความทรงจำของท่านว่า "ถ้าเราก็คืนใจขยายสง
 ครามไปสู่จีน เราจะต้องเผชิญกับการหกแทนสองเท่า" เนื่องจากมีก๊กทั้ง และมอสโคว์เป็นพันธมิตรกันตาม
 สนธิสัญญาและตามความผูกพันทางก้านอุดมการณ์ ถ้าเราโจมตีจีนคอมมิวนิสต์เราต้องเผชิญกับการที่รัสเซีย
 จะเข้าแทรกแซงทางทหาร¹⁴ นอกจากนั้นกองทัพสหประชาชาติก็สามารถรับฝ่ายจีนแย่ง และเกาหลีเหนือ
 พันเส้นขนานที่ 38 แล้ว ไม่มีความจำเป็นต้องขยายสงครามถึงจีนแย่งและใช้อาวุธนิวเคลียร์ นายพล
 แมคอาเธอร์ไต่ถูกรัฐบาลของตนสั่งให้พ้นหน้าที่บังคับบัญชากองทัพสหประชาชาติในเดือนเมษายน ก่อนมา
 วันที่ 18 พฤษภาคม สหรัฐฯ ประกาศโครงการช่วยเหลือจีนชาตินิยมพัฒนาไต้หวัน และประกาศยืนยันไม่รับรอง

จีนแดงเป็นรัฐบาลที่ถูกกีดกันของประชาชนจีน อเมริกาและจีนแดงได้ประกาศเป็นศัตรูกันอย่างเปิดเผย ในปี ค.ศ. 1951 นี้ จีนแดงได้ขอร้องความร่วมมือของอเมริกาช่วยไต้หวันและแอนดริโออเมริกา ต่อมา มหาอำนาจอเมริกา อังกฤษ ได้เปิดประชุมพันธมิตร ๓ เมืองซานฟรานซิสโก ลงนามสัญญาสันติภาพกับญี่ปุ่นเป็นการยุติการยึดครองญี่ปุ่น สนธิสัญญานี้รัสเซียและจีนแดงซึ่งเป็นคู่แข่งความมีไต้หวันกับจีนแดงกล่าวหาว่าสัญญานี้ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

การยุติการยึดครองญี่ปุ่น และการที่อเมริกาเร่งสร้างญี่ปุ่นใหม่ให้เป็นมหาอำนาจอีกครั้งหนึ่ง เป็นเจตนาารมณ์ของฝ่ายโลกเสรีที่จะสร้างญี่ปุ่นเป็นมหาอำนาจดวงคู่อำนาจในตะวันออกไกล ในวันที่ 15 สิงหาคม อเมริกาได้เซ็นสัญญาร่วมป้องกันเสถียรภาพความมั่นคง (Mutual Security Pact) กับญี่ปุ่น ญี่ปุ่นกลายเป็นฐานทัพอเมริกา - จีนแดงได้ประณามอเมริกาและญี่ปุ่นอย่างรุนแรง จีนแดงกล่าวหาว่าอเมริกาแทรกแซงการเมืองภายในประเทศของนครกวางตุ้ง การพิชิตไต้หวัน และอเมริกาใช้สิทธิจักรวรรดินิยม การที่อเมริกาถึงญี่ปุ่นเข้ามาร่วมมือนโยบายปิดล้อมจีนแดงและรัสเซีย ทำให้จีนแดงถือว่าอเมริกาเป็นศัตรูอันก้ำกึ่งของคน

ในขณะที่สงครามเกาหลีดำเนินไปนั้น จีนแดงมีไต้หวันอยู่ด้วย จีนแดงยังคงดำเนินการรวมประเทศของไต้หวันแดงได้เข้ายึดครองธิเบตรวมธิเบตเข้ากับจีนแดง ห้ามกลางการประท้วงอย่างรุนแรงจากอินเดีย การยึดธิเบตในวันที่ 24 ตุลาคม ตามที่คมาช่วยการเข้าสู่สงครามเกาหลีในวันต่อมา ผลคือ สัมพันธภาพของจีนแดงกับอเมริกาเสื่อมลงจนกลายเป็นศัตรูกัน ภาพพจน์ของจีนแดงในสายตาคนภายนอกทั่วโลกเริ่มแปรเปลี่ยนไป จีนแดงถูกประณามว่าเป็นรัฐที่ก้าวร้าวรุนแรงประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศต่าง ๆ ที่กำลังดำเนินนโยบายจะรับรองจีนแดงก็เปลี่ยนนโยบายเป็นก่อกำแพง จีนแดงถูกขับเปื้อนห่างไกลจากสังคมโลก ทำให้จีนแดงยังยึดรัสเซียเป็นที่พึ่งมากขึ้นกำลังของรัสเซียยังประจำ ๗ เมืองอาเซอร์ไบจานเพื่อประกันความปลอดภัยแก่จีนแดง

สงครามเกาหลีได้ดำเนินต่อไปไม่หยุดยั้ง ทั่วโลกได้เสนอและแสดงความปรารถนาที่จะให้สงครามยุติโดยเร็ว จีนแดงเองก็ต้องการเพราะสงครามไต้หวันลดเสถียรภาพความมั่นคงของจีน และได้ทำให้จีนต้องทุ่มเทกำลังผู้คนและทรัพยากรธรรมชาติเพื่อทำสงครามไปมากจนกระทั่งเห็นการพัฒนาประเทศ แต่จีนแดงต้องการจะรณรงค์สงครามให้ไต้หวันเมืองเซอูล (Seoul) ของเกาหลีใต้เพราะชัยชนะในยุทธภูมิจะเป็นเครื่องมือและอำนาจต่อรองในการเจรจา ในเดือนเมษายน และพฤษภาคม ได้ถูกข้ามเส้นขนานที่ 38° แต่ก็ถูกโจมตีตอบกลับ ทั้งกองทัพสหประชาชาติและจีนแดงต่างก็ไม่สามารถพิชิตศึกไต้หวันได้ ความเสียหายเสมอกัน และต่างก็ปรารถนาให้สงครามยุติ ในที่สุด การเจรจาสันติก็เริ่มขึ้นในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1951

นับแต่ ค.ศ. 1951 เป็นต้นมา ความหวังที่จีนแดงพิชิตไต้หวันได้เลือนหายไป และโอกาสเช่นนั้นนับวันก็ยิ่งยากมากขึ้น สหรัฐอเมริกาเองได้ช่วยคอกย้ำความหมกหมองแก่จีนแดง โดยประกาศเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1953 ว่ากองทัพเรือที่ 7 ของอเมริกาจะไม่ชักชวนดำไต้หวันจะยกพลขึ้นบกจีนแผ่นดินใหญ่ จีนแดงได้รับความชื่นชมยินดีมากกับสถานะการณ์ที่แปรเปลี่ยนไม่เชื่ออำนาจโอกาสแก่จีนแดงที่จะรวมประเทศ ความผูกพันต่อรัสเซียยิ่งลึกซึ้งมากขึ้น

เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1953 หลิวเซาซี โฆษกต่างประเทศในวาระครบ 3 ปี ของการ

เช่นสัญญามิตรภาพกับรัสเซียไว้ว่า.-

จุดประสงค์ที่สำคัญของสนธิสัญญา จีน - รัสเซีย แห่งปี ค.ศ. 1950 คือ การป้องกัน
 ด้วจักรวรรพคินิยมมิได้เกิดขึ้นอีกในญี่ปุ่นและป้องกันญี่ปุ่นให้ก้าวร้าวรุกราน และหรือป้องกันมิให้รัฐ
 ไท (ในที่นี้หมายถึงสหรัฐอเมริกา) ก็ความร่วมมือกันขึ้นเพื่อก้าวร้าวรุกราน
 หลิวเซาซีโคกกล่าวสรรเสริญว่ารัสเซียเป็นมิตรของจีนแดง สัมพันธภาพของทั้งสองจะ ...
 "ยั่งยืน ไม่มีวันสลายแตกแยก ..." จีนแดงยกย่องรัสเซียอย่างเปิดเผยว่าเป็นผู้นำของโลกคอมมิวนิสต์
 สัมพันธภาพระหว่างจีนแดงและรัสเซียในระยะแรกนั้น ทั้งอยู่บนรากฐานของการที่จีนแดงยอมรับเป็นมิตร
 ค่อยๆเอาใจ (Junior Partner) ยอมรับความเป็นผู้นำของรัสเซียในโลกคอมมิวนิสต์ รัสเซียเองจะยก
 จีนให้เป็นรัฐบริวารมิได้แน่นอน เพราะจีนเป็นมหาอำนาจในอค์ที่มีขนาดประเทศกว้างใหญ่ไพศาลอุดมด้วย
 ทรัพยากรทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่าในการพัฒนาเศรษฐกิจและทางทหาร มีประชากรมหาศาล ฐานะ
 เมื่อเทียบกับจีนนี้ไม่ค้อยกว่ารัสเซีย ฐานะของจีนแดงจึงมีลักษณะพิเศษที่โลกคอมมิวนิสต์ยอมรับ คือ เป็น
 รัฐคอมมิวนิสต์ที่มีกำลังอำนาจพอควร มีความเป็นตัวของตัวเองมากจนเกินกว่าการยอมรับฐานะเป็นรัฐบริ-
 วารของรัสเซีย จีนแดงกลายเป็นแหล่งที่สองของศูนย์กลางโลกคอมมิวนิสต์ และด้วยฐานะไม่ค้อยกว่า
 กันนี้เอง ที่จะเป็นปัจจัยนำไปสู่การแตกตัวของโลกคอมมิวนิสต์ในภายภาคหน้า¹⁵

ระหว่าง ค.ศ. 1949 - 1951 นี้อาจกล่าวได้ว่ามีผู้หาหนทางของจีนแดงในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ ได้แก่.-

1. ทำอย่างไรทั่วโลกจึงจะรับรองจีนแดงเป็นรัฐบาลที่ถูกต้องของประชาชนจีน ปรากฏว่าสงครามเกาหลีได้ช่วยให้จีนแดงล้มเหลวในเชิงการทูตที่หั่นเหใจชาึก่าง ๆ ให้รับรองรัฐบาลจีนแดง สหประชาชาติขึ้นกรานไม่รับจีนแดงเป็นสมาชิก ซึ่งหมายถึงว่า ทั่วโลกไม่รับรองฐานะรัฐบาลจีนแดง
2. แผนพิชิตไต้หวันซึ่งมีที่ห่าจะล้มเหลว เพราะมหาอำนาจหลายฝ่ายใช้นโยบายไม่แทรกแซงการเมืองภายในของจีนนั้น ครั้นเกิดสงครามเกาหลีโอกาสพิชิตไต้หวันลดลง และจะรวมประเทศข้างจนในที่สุด โอกาสเช่นนั้นก็หายไปตามกาลเวลาที่ผ่านไปอย่างรวดเร็ว จีนแดงจะดำเนินนโยบายสถานใดที่จะรุ่งโรจน์มหาอำนาจให้วางมือจากการพิชิตไต้หวัน
3. สงครามเกาหลีได้สิ้นสะเทือนเสถียรภาพความมั่นคงของจีนแดงมาก เพราะอเมริกาทราหน้าจีนแดงเป็นผู้ก้าวร้าวชอบรุกราน อเมริกาและพันธมิตรในยุโรปได้ดำเนินนโยบายปิดล้อมสกัดกั้นการแผ่ขยายอิทธิพลคอมมิวนิสต์ในเอเชีย ไทยสร้างระบบห้าสัญญาร่วมกับชาติต่าง ๆ ในเอเชีย ญกมักเป็นพันธมิตรช่วยเหลือกันปิดล้อมจีนแดงและรัสเซีย ฐานทัพอเมริกาหลายแห่งแก่ ฟิลิปปินส์ เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น เกาะโอกินาวา ไทวัน กำลังแสนยานุภาพของอเมริกาปรากฏในเอเชียแทนที่มหาอำนาจยุโรป สิ้นสะเทือนเสถียรภาพความมั่นคงของจีนแดง จีนแดงควรดำเนินนโยบายต่างประเทศไปในรูปลักษณะใดเพื่อหลายกำแพงแนวล้อมจีนแดงนี้

จีนแดงได้พยายามเสริมสร้าง เสถียรภาพความมั่นคงของคนโดยดำเนินนโยบายอิงฝ่ายเดียว คือ ผูกมิตรกับรัสเซียในฐานะพันธมิตรท่อกัน และดำเนินนโยบายต่อต้านอเมริกา ซึ่งเป็นศัตรูอค์ของด้วจักรวรรพคินิยมใหม่ (New Imperialism) และด้วจินายทุนนิยม ส่วนการสร้างสัมพันธ์ไมตรีกับรัฐคอมมิวนิสต์ด้วยกันนั้น จีนแดงได้เสริมสร้างสัมพันธ์ไมตรีด้วยอย่างแน่นแฟ้น ด้วการทักท้อค้าขายแลกเปลี่ยนวัน-

รวมทอกัน ส่วนพรรคคอมมิวนิสต์ ๗ ที่โค ที่กำลังทำการต่อสู้เพื่อปฏิวัติ จีนแดงก็ดำเนินนโยบายคล้อยตามรัสเซีย คือ นโยบายปฏิวัติทั่วโลก ให้ความช่วยเหลือแก่พรรคคอมมิวนิสต์เหล่านั้น แม้แต่ศาสนาที่โดยของแบบอย่างของเมา (Maoist Model) ในการปฏิวัติที่มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในเอเชีย จีนแดงเองก็ปรารถนาว่าอย่างน้อยคนจะได้เป็นผู้นำเอเชียตะวันออกทั้งที่ตนเคยนำไปในอศมาแล้ว

เมื่อสงครามเวียดนามเกิดขึ้น ใน ค.ศ. 1946 จีนได้ให้ความช่วยเหลือแก่โฮจิมินห์ (Ho Chi Minh) ผู้นำกู้เอกราชจากฝรั่งเศส¹⁵ ให้ความช่วยเหลือทางทหารเป็นอาทิ ต่อมา กลางเดือนมกราคม ค.ศ. 1950 จีนแดงได้ส่งคนเป็นรัฐคอมมิวนิสต์ชาติแรกที่รับรองรัฐบาลเวียดนามเหนือที่มีชื่อเป็นทางการว่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยแห่งเวียดนาม (Democratic Republic of Vietnam) จีนแดงมีความกระตือรือร้นที่จะดำเนินนโยบายปฏิวัติทั่วโลกมาก ทันทีที่สงครามเกาหลีระเบิดขึ้นในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1950 จีนแดงก็แสดงตนช่วยเหลือทางทหารแก่เกาหลีเหนือ และได้เข้าร่วมสงครามในวันที่ 25 ตุลาคม ค.ศ. 1950 โดยมีข้ออ้างหนึ่งที่ทราบกันทั่วโลก คือ พิทักษ์รักษาระบอบการปกครองคอมมิวนิสต์ในเกาหลีเหนือ บทบาทของจีนแดงในเวทีสงครามสองแห่งนี้ เป็นข้อพิสูจน์ได้เป็นอย่างดีว่า แม้จีนแดงจะเพิ่งสร้างตนเองขึ้นมาใหม่ แต่ก็มีความสนใจการเมืองของชาติต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกมาก ทั้งนี้สอดคล้องกับนโยบายของโลกคอมมิวนิสต์เอง คือ ปฏิวัติโลก และทั้งสองสอดคล้องกับทัศนคติดั้งเดิมของจีนที่เห็นเอเชียตะวันออกโดยเฉพาะ เกาหลี เวียดนาม เป็นรัฐกันกระหนบและแนวป้องกันของจีนแดง

ภาวะสงครามเย็นที่อเมริกาได้ใช้นโยบายปิดล้อมสกัดกั้นการแผ่ขยายลัทธิคอมมิวนิสต์คือไม่อาจมีบมบังคับสหภาพโซเวียตรัสเซียให้ยินยอมเจรจาตกลงปัญหาทางการเมืองระหว่างประเทศได้แก่การตกลงทำสัญญาสันติภาพกับชาติต่าง ๆ ที่ถูกยึดครอง ที่สำคัญ คือ เกาหลี เยอรมัน ออสเตรีย ญี่ปุ่น

เมื่อการเมืองตกอยู่ภายใต้ภาวะสงครามเย็นเช่นนั้น ย่อมเป็นความหนักหน่วงใจสำหรับชาติต่าง ๆ ทั่วไปว่า ควรดำเนินนโยบายต่างประเทศกับอเมริกาและรัสเซียอย่างไร สงครามเย็นได้สร้างภาพพจน์ใหม่แก่โลก ชาติต่าง ๆ ได้แบ่งพรรคแบ่งพวกกันออกเป็นสามฝ่าย ได้แก่-¹⁶

1. โลกเสรี (Free World) นำโดยสหรัฐอเมริกา และมหาอำนาจในยุโรปตะวันตก ที่สำคัญ คือ อังกฤษ ฝรั่งเศส นโยบายต่างประเทศที่สำคัญ คือ นโยบายปิดล้อมสกัดกั้นอำนาจอิทธิพลของลัทธิคอมมิวนิสต์ (Policy of Containment of Communism) โดยการดำเนินนโยบายสร้างพันธมิตรเป็นพันธมิตร และให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและทหารแก่รัฐต่าง ๆ
2. โลกคอมมิวนิสต์ (Communist Bloc) นำโดยสหภาพโซเวียตและบรรดารัฐต่าง ๆ ที่มี การปกครองระบอบคอมมิวนิสต์ นโยบายต่างประเทศที่สำคัญ คือ นโยบายปฏิวัติโลก (Policy of World Revolution) สนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์ทั่วทุกแห่งให้ยึดอำนาจการปกครองด้วยการใช้กำลัง (Armed Struggle)
3. โลกที่สาม (Third World) รัฐต่าง ๆ ที่มีได้เข้ากับฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด หากแต่ยังคงเป็นกลาง นโยบายต่างประเทศที่สำคัญ คือ นโยบายเป็นกลาง (Policy of Neutrality) ลักษณะเด่นชัดของรัฐเหล่านี้ คือ ส่วนใหญ่เป็นรัฐที่เพิ่งได้รับเอกราชจากยุโรป มีปัญหาในด้านการพัฒนาประเทศ รัฐเหล่านี้รังเกียจลัทธิจักรวรรดินิยม แต่ก็มิได้มีความเลื่อมใสลัทธิคอมมิวนิสต์ ส่วนใหญ่ยังคงเป็นกลางเพื่อใช้ฐานะนั้นเป็นเครื่องมือต่อรองทางการเมืองกับมหาอำนาจฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งพยายามดึงเขาไปร่วมฝ่ายตน

ท่ามกลางการแตกแยกเป็นสามฝ่าย ทุกฝ่ายเริ่มวิตกกังวลภาวะสงครามร้อนในเกาหลีมากขึ้นตามลำดับ รัสเซียเองซึ่งเคยใช้นโยบายเสี่ยงสงครามมาโดยตลอดเริ่มเปลี่ยนนโยบาย ณ ที่ประชุมสภาสูงของพรรคคอมมิวนิสต์ ครั้งที่ 19 (The 19th Party Congress) ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1952 รัสเซียได้ดำเนินการดำเนินนโยบายต่างประเทศโดยคำนึงถึงเสถียรภาพความมั่นคงของรัสเซียเอง รัสเซียได้ริเริ่มเจรจาสันติภาพในกรณีเกาหลีมาแล้วตั้งแต่เดือน กรกฎาคม ค.ศ. 1951 มาถึงปี ค.ศ. 1952 การเจรจาได้รุดหน้ายิ่งขึ้น แต่ไม่ปรากฏผลดีแต่อย่างใด จีนคงในฐานะคู่สงครามเคียงข้างเกาหลีเหนือได้เสนอเงื่อนไขต่าง ๆ ที่อีกฝ่ายไม่อาจปฏิบัติได้ ที่สำคัญ คือ จีนคงเรียกร้องให้กองทัพทางคว่ำหงส์หลาย (ในที่นี้คือ กองทัพสหประชาชาติ) ถอนตัวออกไปจากเกาหลีและตกลงในหลักการแลกเปลี่ยนเชลยศึก ใ้มีการประชุมปรึกษาหารือข้อยุติสำหรับปัญหาทางการเมืองในตะวันออกไกล ประเด็นสำคัญ คือ การแลกเปลี่ยนเชลยศึก องค์การสหประชาชาติยึดหลักการแลกเปลี่ยนเชลยศึกที่ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของเชลยศึกเอง ในขณะที่ฝ่ายคอมมิวนิสต์ยืนยันแลกเปลี่ยนเชลยกันโดยไม่คำนึงถึงความสมัครใจของเชลยศึก ทั้งนี้ มีข้อเท็จจริงอยู่ว่าประมาณ 70 % ของเชลยศึกจีนคอมมิวนิสต์และเกาหลีเหนือล้วนแสดงความประสงค์ที่จะไม่กลับประเทศ ถ้าจีนคงยินยอมเช่นนั้น ย่อมเป็นการสะท้อนต่อระบอบการปกครองของคนที่ว่า แม้แก่ประชาชนของตนเองก็บังเกียจ ทั่วโลกจะสังเกตเห็นว่าระบอบคอมมิวนิสต์มิได้มีคุณวิเศษแต่อย่างใดถึงที่คอมมิวนิสต์ได้โฆษณาชวนเชื่อ¹⁷

เมื่อการเจรจาศึกษัชนกันมีปัญหาถึงกล่าว อเมริกาใช้นโยบายรูไชนิวเคลียร์ (Muclear Black-mail) ช่มขวัญบีบบังคับฝ่ายคอมมิวนิสต์ให้อ่อนข้อ โดยการโจมตีพรมแดนชายคาอากาศ รัสเซียและจีนคงแสดงความปริวิตกต่อสถานะการณ์ที่มีที่หาว่าจะถูกล้อมเป็นสงครามนี้มาก ได้มีการเจรจากันอย่างเคร่งเครียดถึงปัญหาว่าควรยอมไต่ค้ำยามาตรการใด รัสเซียเองหวังมากที่อาจจะต้องเข้าสู่สงครามเพื่อป้องกันจีนคงตามพันรกรณี ได้มีการตกลงให้ความช่วยเหลือทางทหารแก่จีนคงมากขึ้น และรัสเซียยินยอมให้กำลังทางทหารของตนประจำการ ณ เมืองท่าอาเซอร์และเคเรนต่อไป จนกว่าฝ่ายคอมมิวนิสต์จะเห็นสัญญาณสันติภาพกับญี่ปุ่น

ตั้งแต่ปี 1951 นโยบายต่างประเทศของจีนเริ่มไร้จุดประสงค์ที่แน่นอนและไร้หลักการ เป็นระยะที่จีนคง เริ่มจะเปลี่ยนแนวนโยบายจากการปฏิวัติโลกและรวมประเทศด้วยกำลังมาเป็นนโยบายใหม่ที่ยังไม่เด่นชัด¹⁸ จีนคงหวาดวิตกว่า สงครามเกาหลีจะขยายตัวมาสู่ประเทศของตน และการพัฒนาเศรษฐกิจที่หยุดชะงักถ้าต้องช่วงขณะจะทำให้เกิดภาวะเศรษฐกิจเสื่อมทราม¹⁹ จีนคงจึงได้พยายามเจรจาชอ ความมั่นใจและคำมั่นสัญญาจากรัสเซียต่าง ๆ นา ๆ อินเดียเองก็พยายามเป็นตัวกลางหาข้อยุติแก่กรณีของสงครามเกาหลี สงครามเกาหลีไม่เป็นที่ปรารถนาของฝ่ายใด อเมริกาเองก็ต้องการยุติสงครามโดยเร็วเพราะมหาชนของตนเบื่อหน่ายสงครามและเรียกร้องสันติภาพ รัสเซียก็มีปัญหาภายในประเทศ บรรดาฝ่ายปฏิวัติมีกำลังกล้าแข็งก่อความสับสนมากขึ้นทุกที แม้แต่โลกคอมมิวนิสต์เองก็เริ่มแตกความสามัคคี นำภาระความหนักใจมาสู่สหภาพโซเวียตได้มีที่หามานานว่าต้องการได้รับความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจจากสหรัฐอเมริกา ครั้นถึง ค.ศ. 1952 ท่าทีจึงกล่าวปรากฏชัดเป็นปัญหาหนักหน่วงแก่สหภาพ

ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1952 จีนคงเริ่มค่อย ๆ เปลี่ยนหลักการนโยบายต่างประเทศของตนแห่งแรกที่จีนคงกล่าวถึงนโยบายนั้นอย่างเปิดเผย คือ ที่ประชุมสันติภาพแห่งเอเชียและแปซิฟิก (Asian

and Pacific Peace Conference) ซึ่งจัดขึ้น ณ ปักกิ่ง²⁰ จีนแดงเรียกร้องให้ผู้แทนชาติเหล่านั้นพิจารณาว่า จีนแดงมีผลประโยชน์และลักษณะใดเหมือนกับชาติเหล่านั้นบ้าง จีนแดงเรียกร้องขอความเห็นอกเห็นใจว่า จีนแดงเป็นชาติที่รักสันติภาพต้องการให้วิกฤติการณ์ต่าง ๆ ในตะวันออกยุติลง จีนแดงเสนอหลักการอยู่ร่วมกันโดยสันติ นโยบายดังกล่าวนี้เริ่มแล้วในปลายปีนั้นและค่อย ๆ ปรากฏเด่นชัดใน ค.ศ. 1955 การเสนอนโยบายดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าระยะนั้น จีนแดงต้องการสันติภาพจริง ๆ สงครามเกาหลีและเวียดนามใต้อุบัติขึ้นจีนแดงมากจนพัฒนาประเทศใหม่ไม่ไกลเท่าที่หวังเป้าหมายไว้ จีนแดงต้องการเจรจาสนธิภาพแต่การเจรจาก็ติดขัดไม่อาจจะเริ่มบังคับให้อีกฝ่ายรับผิดชอบของตน อเมริกาและฝ่ายสหประชาชาติเองก็ต้องการยุติสงครามเกาหลี แต่ก็ตกลงกันมิได้ในหลักการสำคัญ ๆ การเจรจาจึงอำพราง

รัฐบาลใหม่ของอเมริกาภายใต้การนำ นายพล ไอเซนฮาว์ (General Eisenhower) ได้พยายามหาช่องทางบีบบังคับให้จีนแดงรับข้อเสนอฝ่ายองค์การสหประชาชาติด้วยการข่มขู่ว่า ถ้าไม่ยอมเจรจาสงบสงครามเข้าไปในจีนแดง และจะใช้อาวุธนิวเคลียร์บีบบังคับจีนแดงให้ลงนามสงบศึกและยอมรับหลักการลดเขตยึดโดยเสรีตามความสมัครใจ นโยบายรัฐใช้นิวเคลียร์ (Policy of Nuclear Brinkmanship) ทำให้จีนแดงหวาดวิตกมาก ในวันที่ 24 กุมภาพันธ์ จีนแดงได้รับรูปปรินทาสตาลินเรียกร้องให้รัสเซียโยกย้ายอาวุธนิวเคลียร์และระบบขีปนาวุธหนักให้จีนแดง ตลอดจนส่งกำลังมาหนุนในกรณีที่จะเกิดสงคราม วิกฤติการณ์ที่เกิดขึ้นเพราะฝ่ายจีนแดงหวาดกลัวกำลังอำนาจทางฝ่ายอเมริกัน เป็นปัญหาหนักที่สุดที่สตาลินจำต้องพิจารณาโดยรอบคอบ²¹ สตาลินมีที่เห็นว่าอาจเข้าสงครามช่วยเหลือจีนแดงซึ่งย่อมเกิดสงครามโลกครั้งที่สามขึ้น แต่แล้วในวันที่ 5 มีนาคม สตาลินถึงแก่กรรมทิ้งปัญหาเกาหลีที่ยังคาราคาซังไว้เบื้องหลัง วิกฤติการณ์ที่สร้างความหวาดวิตกแก่คนทั่วโลกว่าจะเกิดสงครามโลกครั้งที่สามจึงสลายตัวลง

การผ่อนคลายความตึงเครียดของสถานะการณโลก

ระหว่าง ค.ศ. 1953 - 1956

อสังกรรมของสตาลินมีทั้งคืบและร้ายต่อสถานะการณโลกอย่างกว้างขวาง ภาวะสงครามเย็นที่มีที่ท่าจะร้อนกรุ่นหล่งระเบิดเป็นสงครามร้อนก็ค่อย ๆ บรรเทาลงสู่ภาวะปกติ คือ สงครามเย็นต่อไป ภายในรัสเซียเกิดการต่อสู้แย่งชิงอำนาจกันเองในระหว่างบุคคลชั้นนำของพรรคคอมมิวนิสต์หลายปีกหลายฝ่าย ใต้อภัยยามหาเสียงสนับสนุนจากจีนแดงเต็มที่ สัมพันธภาพระหว่างรัสเซียกับจีนแดงในระยะนั้นจึงค่อนข้างจะแน่นแฟ้นฐานะของจีนแดงก็เลื่อนสูงขึ้นโดยรัสเซียยกย่องเอง จากการเป็นมิตรคอยอาวุโส (Junior Partner) มาสู่มิตรเสมอภาคกัน สัมพันธภาพระหว่างรัสเซียกับรัฐบริวารก็ค่อยแปรเปลี่ยนไป สตาลินเป็นสัญลักษณ์ของพลังสามัคคีของโลกคอมมิวนิสต์ ปรากฏจากสตาลินพลังนั้นก็สลายตัว²² เริ่มจากการที่รัสเซียพยายามขจัดอำนาจอิทธิพลของสตาลินซึ่งเสมือนหนึ่งเงาคำหมิ่นในวงการเมือง การปกครองระบอบเผด็จการโดยเอกเทศแบบสตาลินก็ค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นการปกครองนำโดยหมู่คณะ (Collective Leadership) เป็นการดำเนินนโยบายให้อิสระเสรีในการปกครอง (Policy of Liberalisation) ก่อให้เกิดความหวังใหม่แก่รัฐบริวารว่า รัสเซียจะคลายความเข้มงวดในการควบคุมรัฐบริวารทางการเมืองและเศรษฐกิจ ความเปลี่ยนแปลงในโลกคอมมิวนิสต์นี้มีผลต่อสถานะการณโลกเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ยอมพิจารณาได้จากกรณีเกาหลี

จีนแดงเองในขั้นต้น หวังอย่างเต็มเปี่ยมว่า รัสเซียจะคงดำเนินนโยบายเจริญรอยตามสตาลิน คือ เข้าสู่สงครามถ้าจำเป็น อสังกรรมของสตาลินผู้กำหนดวินัยนิยมนโยบายของโลกคอมมิวนิสต์โดยลำพังได้ทำให้ผู้นำรัสเซียชุดใหม่ซึ่งใหม่ต่อวงการเมืองต่างประเทศไม่แน่ใจว่าควรดำเนินนโยบายเผชิญหน้าอเมริกาหรือไม่หรือควรจะเจรจาทรงคองด้วย ความไม่สงบภายในโลกคอมมิวนิสต์และภายในรัสเซียเอง ตลอดจนท่าทีที่ข่มขวัญของอเมริกา ทำให้ผู้นำใหม่ของรัสเซียเปลี่ยนแนวนโยบายเสียงภัยท่าสงคราม (Brinkmanship Policy) ของสตาลินในการมุ่งปฏิวัติโลกและขยายอาณาเขตรัสเซียด้วยการใช้กำลัง อีกทั้งการเผชิญหน้าอเมริกา โดยความเชื่อมั่นว่าการกระทำดังกล่าวไม่เป็นการยั่วยุให้เกิดสงครามเผชิญหน้าอเมริกา²³ มาเป็นนโยบายปรานีปรานอมพอสมควร พยายามหาจุดทางสมานฉันท์ (Detente Policy) ผ่อนคลายความตึงเครียด เริ่มด้วยการเจรจาสงบศึกเกาหลีตามเงื่อนไขของฝ่ายสหประชาชาติ ได้แก่การไม่ถอนทหารต่างชาติและการแลกเปลี่ยนเชลยศึกโดยความสมัครใจ แม้จีนแดงจะนึกหวังเพียงใด ก็จำต้องดำเนินนโยบายตามแนวใหม่ของรัสเซีย ในวันที่ 27 กรกฎาคม ค.ศ. 1953 สหประชาชาติซึ่งมีสหชาติด้วยกัน (รวมไทยด้วย) ที่ส่งทหารร่วมใจลงนามสงบศึกกับฝ่ายคอมมิวนิสต์และออกแถลงการณ์เตือนคอมมิวนิสต์ให้สังวรจนถึงสงครามภายภาคหน้าจะยิ่งใหญ่ขยายสู่จีนแดงและจะใช้อาวุธนิวเคลียร์ ถ้าจีนแดงละเมิดข้อตกลงสงบศึกนั้น

เมื่อพิจารณาโดยถ่วง จะเห็นได้ว่า จีนแดงเองก็รับจุดประโยชน์จากสงครามเกาหลีน้อยเต็มที่ จริงอยู่ จีนแดงแสดงความสามารถในการต่อสู้ป้องกันระบอบคอมมิวนิสต์ในเกาหลีเหนือได้สำเร็จ โลกยกย่องเป็นมหาอำนาจ รัสเซียตอบแทนความเชื่ออารีของจีนแดงโดยทุ่มให้ความช่วยเหลือทางทหารและเศรษฐกิจภายในประเทศ ภาวะสงครามเกาหลีเร่งเร้าเลือกวิถีชาติให้พุ่งพล่านสนับสนุนระบอบคอมมิวนิสต์

นิสท์ของจีนแดง เป็นข้ออ้างทรงครวมประเทศและสร้างระบอบการปกครองที่มีอำนาจเด็ดขาดได้สำเร็จ ใน ค.ศ. 1952²⁴ แก่นอกเหนือจากนี้แล้ว จีนแดงได้เห็นแก่ความหายนะเบื้องต้นจากการดำเนินนโยบายเสี่ยงภัยทำสงครามทุกความเสถียรภาพของตนเอง

สงครามเกาหลีทำให้สัมพันธภาพระหว่างจีนแดงกับอเมริกาซึ่งเคยมีที่ท่าว่าจะจะเป็นมิตรได้ถอยมา เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน เสถียรภาพความมั่นคงสันคตอันด้วยภัยคุกคามจากสหรัฐอเมริกาซึ่งในนโยบายปิดกั้นการขยายอำนาจของจีนแดงและรัสเซีย ด้วยพันธะกรณีเป็นพันธมิตรกับชาติต่าง ๆ ในตะวันออกและมีฐานทัพชายฝั่งจีนแดงไว้ สงครามเกาหลีทำให้ทั่วโลกส่วนใหญ่ลงมือปิดเปิดจีนแดงจากสังคมโลกโดยการไม่รับรองจีนแดง และไม่รับเป็นสมาชิกองค์การระหว่างประเทศที่สำคัญยิ่ง คือ องค์การสหประชาชาติ ทั้งความจุกประสงค์ของอเมริกาที่จะปิดล้อมและแยกจีนให้อยู่โดดเดี่ยว สงครามเกาหลีทำให้จีนแดงหมดโอกาสพิชิตจีนไต้หวันด้วยกำลัง โดยความยินยอมพร้อมใจของมหาอำนาจฝ่ายโลกเสรี สงครามเกาหลีทำให้ฝ่ายคอมมิวนิสต์พ่ายแพ้ในการแผ่ขยายอำนาจอิทธิพลในเอเชีย นโยบายเสี่ยงภัยที่สตาลินดำเนินมาโดยตลอดด้วยความเชื่อว่าฝ่ายโลกเสรีคงไม่สามัคคีกันถึงขนาดรวมพลังนั้น สงครามเกาหลีได้พิสูจน์ว่านโยบายนี้ผิดพลาดจากความคาดหมายมาก สงครามเกาหลีได้ให้บทเรียนที่แพงเกินไปจนประมาณค่ามิได้แก่จีนแดง²⁵ จีนแดงได้รับผลกระทบกระเทือนโดยตรงจากสงครามนั้นมากจนไม่อาจจะเสี่ยงทำสงคราม หรือก่อวิกฤติการณ์ทางการเมืองลักษณะใด ๆ ที่จะบีบบังคับให้จีนแดงต้องเผชิญหน้ากับโลกเสรีในภายภาคหน้าอีก จริงอยู่จีนแดงสามารถเข้าสงครามพิชิตกองทัพสหประชาชาติให้ถอยข้ามเส้นขนานที่ 38° และอยู่อย่างน้อยก็ทำให้ไม่มีฝ่ายใดแพ้ชนะเช่นนั้น ทำให้ทั่วโลกต้องยอมรับว่าจีนแดงเป็นมหาอำนาจ แต่จีนแดงก็ได้ตระหนักถึงภัยของการเผชิญหน้าโลกเสรี คือ เสถียรภาพความมั่นคงของตนเองสันคตมากกว่าอื่น รัสเซียและจีนแดงเพิ่มความระมัดระวังในการดำเนินนโยบายต่อโลกเสรี และสำนึกได้มากขึ้นว่าการเอาнівไปจนหมดไฟนั้น บางครั้งอาจลงมาถึงกายใจอย่างรวดเร็วเกินคาดได้โดยง่าย สงครามเกาหลีเร่งอเมริกาให้เสริมสร้างกำลังแสนยานุภาพในอัตราที่เร็วยิ่งขึ้น แนวบ่งกันปราชิตก็ขยายครอบงำไต้หวัน เกาหลีได้เข้าไปด้วย การปิดล้อมสกัดกั้นคอมมิวนิสต์ได้เข้าสู่ภาวะสมบูรณ์แบบ²⁶ โดยนัยสงครามเกาหลีได้สร้างภาวะสงครามเย็นขึ้นในตะวันออกไกล ดังเช่นที่การปิดล้อมเบอร์ลินได้สร้างภาวะสงครามเย็นขึ้นในยุโรป²⁷ โลกคอมมิวนิสต์เผชิญหน้ากับโลกเสรี ต่างฝ่ายต่างเรียนรู้จากบทเรียนครั้งนั้นว่า โอกาสทำสงครามภายภาคหน้าโดยตรงคงจะยากยิ่งขึ้น เพราะต่างฝ่ายต่างมีอาวุธนิวเคลียร์พร้อมที่จะประหัตประหารกันเต็มที่ ซึ่งเท่ากับทำลายล้างศัตรูและตนเอง อสังกรรมของสตาลินและการที่นายพลไอเซนเฮาว์ได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกา เป็นการเปลี่ยนระดับผู้นำของทั้งสองฝ่ายที่พร้อมจะหันหน้าเจรจากันมากกว่า จะใช้กำลังอาวุธบีบบังคับเอาอำนาจผลประโยชน์จากอีกฝ่าย รัสเซียเปลี่ยนนโยบายของตนที่ละน้อยอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยที่รัฐบริวารของตนที่ละน้อยอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยที่รัฐบริวารของตนและมหา

นิกรของตนคือจีนแดงมิทันได้คาดคิด การที่สงครามเย็นคลายความตึงเครียดลงนั้น อาจมีเนื่องมาจากการรวมตัวอย่างเหนียวแน่นของฝ่ายมหาอำนาจตะวันตกที่ได้ออกเจตนาแน่วแน่ที่จะต่อต้านภัยทุกลักษณะจากลัทธิคอมมิวนิสต์ นอกจากการเป็นมิตรกับอเมริกา ร่วมมือกับอเมริกาในการพัฒนายุโรปตะวันตก และร่วมสร้างพันธมิตรทางทหาร โดยการเข้าร่วมองค์การนาโต้แล้ว ยุโรปตะวันตกเองก็ได้พยายามสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน มีความ

ร่วมมือกันเองมาก ความพยายามที่ร่วมมือกันนั้นปรากฏตั้งแต่ ค.ศ. 1945 ทุกฝ่ายมุ่งสร้างพลังสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน แต่แล้วก็ล้มเหลวเพราะยุโรปเผชิญภาวะสงครามเย็นและปัญหาความสัมพันธ์ภายในประเทศ อเมริกาโค่นเมื่อเขาไปช่วยริเริ่มพัฒนาเศรษฐกิจตามโครงการมาร์แชล เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ และลักเซมเบิร์กได้ตั้งองค์การร่วมมือกันทางเศรษฐกิจขึ้นก่อนเรียกว่า สหพันธเบลลักซ์ (Benelux Union) เมื่อ ค.ศ. 1948 สองปีต่อมา ยุโรปตะวันตกได้ตั้งองค์การใหม่ร่วมมือกันในการผลิตถ่านหินและเหล็กกล้า (European Coal and Steel Community—ECSC) ความร่วมมือกันเองทางเศรษฐกิจและร่วมมือกับอเมริกาตามโครงการมาร์แชลและเป็นสมาชิกนาโต้ ตลอดจนการที่ยุโรปฟื้นฟูบูรณะตนเองได้สำเร็จได้สร้างพลังใหม่ที่เข้มแข็งพอที่จะต่อต้านรัสเซียได้พร้อม ภัยคอมมิวนิสต์ในยุโรปได้ลดทอนภัยอันตรายของการที่ยุโรปสามารถพัฒนาตนเองได้แก่ปัญหาต่าง ๆ ที่ตกลงกันมิได้ยังคงปรากฏอยู่ ที่สำคัญ คือ เยอรมันนิแบ่งแยกเป็นสองประเทศ เยอรมันตะวันตกและเยอรมันตะวันออก แม้จะมีการประชุมพิจารณาปัญหาที่เบอร์ลิน ค.ศ. 1954 ยุโรปตะวันออกเป็นรัฐคอมมิวนิสต์บริวารของรัสเซีย ยูโกสลาเวียได้ลงนามเป็นพันธมิตรกับกรีกและตุรกีรอกพ้นจากภัยคุกคามของรัสเซีย

ภัยคอมมิวนิสต์ปรากฏอันตรายอย่างแท้จริงในเอเชีย โดยเฉพาะตะวันออกไกลเป็นยุทธภูมิประลองกำลังของสงครามเย็น สงครามเกาหลีทดสอบพลังของทั้งสองฝ่ายว่าท้ายสุดการใช้อาวุธมิใช่หนทางที่จะได้ชัยชนะอย่างที่ต้องการ ทุกฝ่ายไม่เต็มใจเข้าสู่สงคราม แม้ทั้งสงครามอินโดจีนที่ยังดำเนินอยู่ จีนและโซเวียตช่วยกันช่วยในขณะเดียวกันก็ผลักดันรัสเซียให้พยายามหาหนทางเจรจาทวิทางยุติความตึงเครียดในภูมิภาคนั้น จีนแดงได้เสนอการเจรจาสันติภาพโดยมหาอำนาจทุกฝ่าย รัสเซียจึงเสนอต่อมหาอำนาจอังกฤษ ฝรั่งเศส และอเมริกา ที่ประชุมสี่มหาอำนาจ ณ เบอร์ลิน (Berlin Conference) ในเดือนมกราคม ค.ศ. 1954

ขณะที่จีนแดงแสวงหาหนทางสันติภาพแก่อินโดจีน สงครามเวียดนามก็ยังคงดำเนินต่อไป โฮจิมินห์ได้ใช้กลยุทธ์กองโจร (Guerrilla Warfare) ที่ต่อต้านฝรั่งเศสซึ่งพยายามจะขจัดภัยคอมมิวนิสต์ในอินโดจีน จีนแดงเองได้เข้าคู่สนับการอย่างใกล้ชิดโดยส่งบรรดิงคำเคื่อนของสหรัฐ ฯ เมื่อวันที่ 12 มกราคม ค.ศ. 1954 ว่าถ้าจีนแดงเข้าร่วมสงครามเวียดนาม อเมริกาประกาศจะดำเนินทฤษฎีทดแทนด้วยกำลังอย่างสาสม (Massive Retaliation Doctrine) คือการทำสงครามขยายเข้าไปในจีนแดง อเมริกาเรียกร้องให้ร่วมพลังต่อต้านภัยคอมมิวนิสต์ในเอเชียอาคเนย์โดยช่วยฝรั่งเศสต่อต้านโฮจิมินห์ซึ่งฝ่ายโลกเสรีถือว่าเป็นคอมมิวนิสต์ และตั้งองค์การร่วมป้องกันเอเชียแบบองค์การนาโต้ในยุโรป

ทั้งนี้ทั้งสงครามเกาหลีสงบลงไปแล้ว จีนแดงได้ให้ความช่วยเหลือทางทหารแก่ โฮจิมินห์ไม่ขาดระยะ รวมทั้งการแนะนำยุทธวิธีวางแผนทางทหารต่าง ๆ ที่สำคัญ คือ ร่วมกับโฮจิมินห์ช่วยวางแผนปิดล้อมฐานทัพสำคัญของฝรั่งเศส ณ เมืองเดียนเบียนฟู (Dien Bien Phu) จนโค่นล้มระบอบยึดได้ในวันที่ 7 พฤษภาคม ค.ศ. 1954 ชาวชัยชนะของโฮจิมินห์ในการขับไล่ไล่ส่งฝรั่งเศสออกจากเวียดนามครั้งนั้นได้แพร่สะพัดไปทั่วโลก เพราะโอกาสที่ชาวเอเชียจะพิชิตมหาอำนาจตะวันตกในรอบศตวรรษที่ 20 ได้นั้นน้อยเกินที่ จีนแดงในฐานะมหามิตรของโฮจิมินห์ก้าวเข้าไปในที่ประชุมมหาอำนาจ ณ กรุงเจนีวา (Geneva) อย่างสง่าในฐานะชาติหนึ่งที่ยังคงอำนาจอิทธิพลในการกำหนดทิศทางของอินโดจีน ในขณะที่รัสเซียผู้นำโลกคอมมิวนิสต์กลับมิได้มีบทบาทมากมายในการต่อสู้ของโฮจิมินห์ ดังเช่นที่ รัสเซียได้เคยปฏิบัติกับจีนแดงมาแล้ว ในระ

หว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ว่าควรดำเนินนโยบายปรองดองเป็นมิตรกับเจียงไคเชก และใช้วิธีบีบบังคับจีนแดงมิให้กระทำการโค่นล้มเจียงไคเชก ไม่เป็นที่พึงปรารถนาแก่เจียงไคเชก ครั้นสงครามโลกยุติ รัสเซียก็มีได้ทุนจีนแดงอย่างเปิดเผยให้ครองทั่วประเทศ เพราะรัสเซียไม่ต้องการเข้าสงครามช่วยจีนแดงอันจะเป็นเหตุยั่วยุให้อเมริกาช่วยเจียงไคเชก การเผชิญหน้ากันในสงครามไม่เป็นที่พึงปรารถนาสำหรับรัสเซียมาแล้วทั้งแก่ครั้งนั้น ครั้นถึง ค.ศ. 1954 รัสเซียก็ยังคงดำเนินนโยบายคอโฮจิมินท์ในทำนองเดียวกันที่ไค่ดำเนินนโยบายต่อจีนแดงมาก่อน รัสเซียมีเหตุผลที่จะต้องระมัดระวังเพราะใน ค.ศ. 1954 นั้น รัสเซียและอเมริกาทำข้อมูลสารนิวเคลียร์เหมือนกัน อเมริกาได้ก้าวดำเนินอีกด้วยการทดลองระเบิดนิวเคลียร์ด้วยพลังความร้อนของเชื้อเพลิง (Thermonuclear Test) ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1954 โอกาสของสงครามย่อมยากยิ่งขึ้นเมื่อรัสเซียยังมองไม่เห็นชัยชนะแต่อย่างใด โดยเฉพาะเสี่ยงเข้าสงครามโดยที่มิได้จำเป็นว่าคงกระทำเพื่อป้องกันตนเอง ยิ่งกว่านั้น นายจอห์น ฟอสเตอร์ ดัลลีส (John Forster Dulles) รัฐมนตรีต่างประเทศคนใหม่ของสหรัฐอเมริกาได้แถลงการณ์เตือนจีนแดงและรัสเซียด้วยการประกาศทัศนคติอย่างสาสม ถ้าสองมหาอำนาจจะเข้าสงครามเวียดนาม ทำให้รัสเซียวิตกกังวลมากขึ้นจนถึงเดิมนโยบายต่ออินโดจีน คือ ทำให้อินโดจีน หึง ๆ ที่ฝรั่งเศสเป็นผู้เสนอตั้งองค์การร่วมป้องกันยุโรป (European Defense Community—EDC) ใน ค.ศ. 1949 และรัฐบาลฝรั่งเศสลงนามสัญญาตั้งองค์การนี้ใน ค.ศ. 1952 แต่แล้วใน ค.ศ. 1954 ฝรั่งเศสเริ่มอ้างว่าองค์การนี้ไม่จำเป็น เพราะรัสเซียมิได้มีที่ท่าทุกคามยุโรป รัสเซียต้องการเอาใจฝรั่งเศสโดยไม่เข้ายุ่งเกี่ยวกับโฮจิมินท์ เป็นเหตุให้ฝรั่งเศสมั่นใจขึ้น รัฐบาลฝรั่งเศสมิได้ให้สัตยาบันสัญญานั้น ด้อยแถลงที่แสดงเจตนารมณ์แน่วแน่ของสหรัฐและความก้าวหน้าในคามผลิตอาวุธ ทำให้รัสเซียจำกัความช่วยเหลือแก่โฮจิมินท์ ยินยอมให้จีนแดงแสดงบทบาทศูนย์กลางลัทธิลัทธิคอมมิวนิสต์ช่วยโฮจิมินท์ไปคามสำคัญ

อันที่จริงจีนแดงก็มีได้ต้องการเข้าของเกี่ยวข้องในความวุ่นวายของอินโดจีนเท่าใดนัก การยุติความทิ้งเครียดทางการเมืองในภูมิภาคนั้นเป็นความปรารถนาอันยิ่งยวดของจีนแดง อีกทั้ง จีนแดงเองก็มีส่วนช่วยอินโดจีนปลดแอกฝรั่งเศสมาแต่ต้น ก็ด้วยปรารถนาว่าจะมีสิทธิมีเสียงในการลัทธิลัทธิของภูมิภาคนั้นมีได้ มีผลเสียกระทบกระเทือนต่ออำนาจผลประโยชน์ของจีนแดงเอง และการมีส่วนร่วมในการภูมิภาคต่าง ๆ เป็นการแสดงอำนาจของมหาอำนาจซึ่งจีนแดงพยายามผลักดันตนเองขึ้นมาให้เทียบหน้ามหาอำนาจอื่น ๆ อยู่²⁸

๗ ที่ประชุมเจนีวา โฮจิมินท์เรียกร้องเอกราชสำหรับอินโดจีนทั้งหมด ทำให้สหรัฐอเมริกาหวาดวิตกมาก ในขณะนั้น รัฐบาลของนายพลไอเซนเฮาเวอร์คิดว่า ถ้ายินยอมให้ชาติใดเป็นคอมมิวนิสต์จะทำให้ชาติอื่น ๆ ที่เป็นเพื่อนบ้านพลอยเป็นคอมมิวนิสต์ไปด้วย ดังเช่นที่ยุโรปตะวันออกได้ประสบจากการรุกรานแล้ว เกมพันนี้โคมิโนนี่กลายเป็นทฤษฎีเรียกว่า ทฤษฎีโดมิโน (Domino Theory) แสดงแนวโน้มความเชื่อของอเมริกา โฮจิมินท์ได้ช่วยย้ำความเชื่อนี้ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น แต่จีนแดงมิได้สนับสนุนข้อเรียกร้องนี้แต่อย่างใด จีนแดงกระหมึกคิดว่า การเจรจาทางการทูตเพื่อหาข้อยุติปัญหาทางการเมืองเป็นการปลดปล่อยจีนแดงมากกว่าการใช้กำลังอาวุธทำสงครามกับมันยิ่งยวดเขาอำนาจผลประโยชน์ จีนแดงได้รับความชอบซ้ำจากสงครามเกาหลีมานานจนไม่ต้องการสงครามประเภทนี้อีก ที่จะให้ทำเชื่อเรืออเมริกาเข้าร่วมสงครามสันตะเสียดีรภาพของจีนแดง จีนแดงไม่พร้อมรบโดยเฉพาะถ้าจะต้องรบเพื่อเวียดนาม สงครามเกาหลีสอนให้จีนแดงรู้ถึงบทเรียนอันมีค่าของการก่อสงครามเผชิญหน้ากับอเมริกา จีนแดงจำต้อง

คำเนนนโยบายต่างประเทศระมัดระวังมากขึ้น ยอมปรานีปรานอมโอนอ่อนผ่อนปรนบ้างในกรณีที่จะยินยอมได้โดยไม่เสียหายอันอาจผลประโยชน์ของจีนแดง โดยตรง

ข้อเรียกร้องของ โฮจิมินห์ว่าไปแล้วจีนแดงเองก็ไม่พอใจนัก จีนแดงไม่ต้องการเพื่อนบ้านที่ทรงพลังถึงอินโดจีนอันรวมกัน 3 ประเทศ คือ ลาว เขมร เวียดนาม ภูมิภาคนี้เคยอยู่ใต้อำนาจอิทธิพลของจักรวรรดิจีน การแยกเป็นประเทศเล็ก ๆ จะเป็นการสะดวกสำหรับจีนแดงที่จะใช้อำนาจอิทธิพลมากกว่า 3 ประเทศรวมกันเป็นหนึ่งประเทศ ทราบได้ที่เวียดนามแบ่งแยกกันเป็นสองประเทศ โฮจิมินห์จะต้องการจีนแดง รัฐเวียดนามเหนือเหมาะที่จะเป็นรัฐกันกระหนาบสำหรับจีนแดงก็อยู่แล้ว มหาอำนาจจึงไม่ยินยอมให้รวมประเทศภายใต้การปกครองของคอมมิวนิสต์ หรือถ้ารวมประเทศภายใต้ระบอบประชาธิปไตยก็ยอมทำให้ฝ่ายคอมมิวนิสต์ไม่ยินยอม การแบ่งเขตอำนาจอิทธิพลเป็นสองฝ่ายจึงเป็นที่ตกลงโดยค

นโยบายของจีนแดงที่มีต่อปัญหาอินโดจีนและข้อเสนอมาตรการยุติปัญหาว่าไปแล้ว ย่อมยังผลให้บังเกิดมีแก่ทุกฝ่าย โฮจิมินห์ได้เอกราชทั้งเวียดนามเหนือสำเร็จ ลาว และ เขมร มีอิสระจากภัยคุกคามของเวียดนาม อเมริกาพอใจกับสภาพการเมืองที่เป็นอยู่ คือ อินโดจีนได้เอกราช อินโดจีนพอใจที่อินโดจีนเป็นเอกราชเช่นกัน จีนแดงก็พอใจที่ตนมีบทบาทในวงการเมืองต่างประเทศมากขึ้นเป็นการยกระดับฐานะประเทศของตน อีกทั้งยังเป็นผู้ออกหน้าออกตาพิทักษ์เกาหลีเหนือและเวียดนามของ โฮจิมินห์ตามข้อผูกพันทางอุดมการณ์ด้วย รัสเซียก็พอใจที่อินโดจีนไม่สิ้นสะเทือนสัมพันธ์ภาพระหว่างตนกับอเมริกา รัสเซียต้องการเอาใจฝรั่งเศส หันเหฝรั่งเศสไปจากการผูกพันกับมหาอำนาจอื่น ในการร่วมป้องกันต่อต้านรัสเซีย ส่วนจีนแดงต้องการเอาใจอินโดจีนซึ่งเป็นกลางมิให้หันเหไปเข้าฝ่ายโลกเสรี ทุกฝ่ายได้รับความพอใจพอควร ยกเว้นโฮจิมินห์

มหาอำนาจทั้งหลายทำความตกลงกันได้ในเดือน กรกฎาคม ค.ศ. 1954 ทกลงในหลักการว่า อินโดจีนจะไม่มีกองทัพทางควาของฝ่ายใดประจำหรือยินยอมให้ตั้งฐานทัพ ยกเว้นกำลังของฝรั่งเศสซึ่งตั้งอยู่ชั่วคราวเท่านั้น และแบ่งอินโดจีนตามแนวเชื้อชาติ คือ ลาว เขมร เวียดนาม ในกรณีของเวียดนามทุกฝ่ายตกลงทางการเมืองชั่วคราว โดยแบ่งเวียดนามเป็นสองฝ่าย เส้นแบ่งเขตคือ เส้นขนานที่ 17° ให้กำลังของเวียดนามอยู่ตอนเหนือ กำลังฝรั่งเศสอยู่ตอนใต้ เมื่อถึงวันที่ 20 กรกฎาคม ค.ศ. 1956 ก็ให้จัดการเลือกตั้งทั่วไปเปิดโอกาสให้ประชาชนตัดสินใจเองว่าต้องการปกครองระบอบใด การเลือกตั้งให้จัดขึ้นและอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการนานาชาติ (The International Control Commissions—ICC) ส่วนการเจรจาเรื่องเกาหลีมหาอำนาจทุกฝ่ายตกลงกันได้ว่าควรรวมประเทศเกาหลีด้วยมาตรการใด จำต้องยอมรับสถานะเดิมต่อไป คือ เกาหลี ยังคงแบ่งเป็นฝ่ายเหนือฝ่ายใต้

ข้อตกลงที่ประชุมเจนีวาแห่งปี 1954 นั้นมิได้เป็นที่พอใจของสหรัฐอเมริกา นักมติของประชุมนั้นได้ให้ชัยชนะแก่ฝ่ายคอมมิวนิสต์มาก กล่าวคือ ห้ามมีทหารทางควาประจำในอินโดจีนเป็นการประกันความมั่นคงปลอดภัยให้แก่จีนแดง ทำลายอำนาจอิทธิพลของอเมริกาในอินโดจีนที่พึงจะมีในอนาคต กำหนดการเลือกตั้งทั่วไปในเวียดนามในสองปีข้างหน้า ผลจะเป็นประการใดก็เป็นที่น่าวิตกแก่สหรัฐอเมริกา เพราะโฮจิมินห์เป็นคอมมิวนิสต์ด้วย เป็นวีระบุรุษชาติด้วย ชาวเวียดนามส่วนใหญ่รู้จักและนับถือมาก อีกทั้งกำลังของโฮจิมินห์ที่เรียกว่า เวียดนาม (Viet Minh) ก็มีอำนาจอิทธิพลโดยทั่วไปในเวียดนาม การเลือกตั้งจะส่งผลให้ฝ่ายโฮจิมินห์ได้อำนาจเป็นรัฐบาลทั่วประเทศจะกลายเป็นคอมมิวนิสต์ สหรัฐอเมริกา

วันออกพรรษาแห่งเดือนมิถุนายน ถึงเดือนสิงหาคม รูเอินไฮโคเอียน อินเคีย (ผู้นำกลุ่มเป็นกลาง) พม่า (เป็นกลาง) เวียดนามเหนือ มงโกเลีย เยอรมันตะวันออก โปแลนด์ และมอสโคว์ นโยบายของจีน หลังการประชุมที่เจนีวา คือ นโยบายเรียกร้องให้ทั่วโลกอยู่ร่วมกันโดยสันติและเรียกร้องความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของชาวเอเชียให้รวมพลังกัน (Asian Solidarity) และให้ระดึกว่า เอเชียย่อมเป็นทวีปของชาวเอเชียมิใช่ของใครอื่น (Asia for the Asians) จีนแถลงประกาศนโยบายนั้น ณ อินเคีย ระหว่างการไปเยือนเมื่อวันที่ 25 - 28 มิถุนายน พ.ศ. 249 (Five Principles) ใดน้ก.-

1. เคารพในอธิปไตยของดินแดน (คือไม่รุกรานขยายดินแดน)
2. ไม่รุกรานก้าวร้าวซึ่งกันและกัน
3. ไม่แทรกแซงกิจการภายในของแก่ประเทศ
4. สัมพันธภาพควรอยู่บนรากฐานของความเสมอภาคและความเป็นมิตรไมตรีร่วมกัน
5. อยู่ร่วมกันโดยสันติ (Peaceful Coexistence)

เป็นการดำเนินนโยบายอิสระโดยเอกเทศ มิได้ปรึกษากับรัสเซียทำให้รัสเซียไม่พอใจ ต่อมาในเดือนสิงหาคม จีนแถลงแถลงนโยบายของตนโดยมีรายละเอียดมากขึ้น ดังปรากฏในรายงานของรูเอินไฮโคที่ประชุมของสภารัฐบาลของประชาชนส่วนกลาง (Central People's Government Council—CPGC) ว่าจีนแถลงจะมุ่งปลดแอกไต้หวันทุกวิถีทาง ใจที่ความเคลื่อนไหวของอเมริกาในการหว่านล้อมเอเชียอาคเนย์เข้าร่วมสัมพันธภาพร่วมกันกับคอมมิวนิสต์ ว่าเป็นแผนของอเมริกาที่จะเข้ามาแทนที่มหาอำนาจยุโรป ใช้เอเชียเป็นฐานทัพรุกรานจีนแดง จีนแดงได้ดำเนินนโยบายเรียกร้องเอเชียอาคเนย์ให้ร่วมมือกับจีนแดงสร้างสันติภาพในตะวันออกโดยขจัดอิทธิพลของมหาอำนาจตะวันตก สหรัฐฯ ใดคอบไคโดยประกาศให้ของทัพเรือที่ 7 ป้องกันไต้หวัน จีนแดงพยายามเรียกร้องให้ทั่วโลกยอมรับความจริงว่า ไต้หวันเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของจีน การพิชิตไต้หวันเป็นกิจการเมืองภายในของจีนเอง การที่จะตั้งไต้หวันเป็นรัฐอาณัติมหาอำนาจ (Trusteeship) เป็นการละเมิดข้อเท็จจริงที่มหาอำนาจเองยอมรับตามข้อตกลง ณ เมืองโคโร และปอตสدام จีนแดงได้ยื่นข้อต่อสหประชาชาตินิยมโดยประกาศอภัยโทษและยินยอมให้กลับประเทศไค่ ยกเว้นจอมพลเจียงไคเชก

วิกฤตการณ์เกาหลีและอินโดจีนที่สิ้นสุดลง ความวิตกภัยภัยวิกฤตการณ์ไต้หวัน ในเดือนกันยายน จีนแดงได้เริ่มยิงโจมตีเกาะคีมอย (Quemoy) และเกาะมัทสึ (Matsu) จีนไต้หวันใดคอบไคโดยโจมตีจีนแดงทางอากาศ แก่แล้ว เมื่อวิกฤตการณ์ที่ท่ารุนแรงขึ้นและรัสเซียแสดงท่าทีสนใจวิกฤตการณ์นั้น สหรัฐอเมริกาได้มีมติกับจีนไต้หวันเล็กโจมตีจีนแดง ความก้าวร้าวของจีนแดงที่จะพิชิตไต้หวันแม้ไม่สำเร็จ แต่ก็เร่งให้เอเชียอาคเนย์เกิดหวาดวิตกจีนแดง ในวันที่ 8 กันยายน ค.ศ. 1945 สัญญาร่วมป้องกันเอเชียอาคเนย์ (Southeast Asia Treaty Organization—SEATO) ได้ถือกำเนิดขึ้น สมาชิกองค์การนี้ไคแก่ ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ไทย ฟิลิปปินส์ ปากีสถาน ไต้หวัน ความข้อบัญญัติไคระบุไว้ในมาตราที่ 1 ว่า การโจมตีภัยภัยและการก่อการร้ายจะได้รับการต่อต้านโดยผู้ร่วมลงนามสัญญานี้ ... โดยเอกเทศและโดยความสามารถร่วมกัน ทุกปี บรรดาสมาชิกสหประชาชาติที่ขอรวมกับรัฐจีนแดง แก่องค์การนี้ไม่มีกำลังทหารของตน ทั้งนี้ภายใต้สัเองใดแถลงมาตรการป้องกันเอเชีย

ที่มโนในโอกาสนั้นค้ำยว่า อเมริกาไม่จำเป็นต้องมีทหารไปประจำในต่างประเทศ บรรดาวิญญูต่าง ๆ ในเอเชียก็เห็นค้ำย เพราะถ้ามีทหารประจำในภูมิภาคจะยั่วยุให้จีนแดงยิ่งก้ำว้าวมามากขึ้น อเมริกาสามารถพิทักษ์เอเชียตะวันออกได้โดยพัฒนาพลังอำนาจอาวุธที่มีการขยับเคลื่อนสูงในการก่อกำเนิด การดำเนินกลยุทธ์สร้างสมกำลังอาวุธนั้นตามทฤษฎีศาสตร³⁰

ความกระตือรือร้นของอเมริกาที่จะปิดล้อมจีนแดงได้สำเร็จอย่างงดงามด้วยสัญญาซื้อขายได้ ยิ่งความขมขื่นใจแก่จีนแดงยิ่งนัก รัสเซียก็พยายามให้ความมั่นใจแก่จีนแดงโดยผูกมัดจีนแดงให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นตามลำดับ จีนแดงไม่มีทางเลือกนอกจากหันไปพึ่งรัสเซีย ความผูกพันปรากฏจากการที่ นายนิคิตา ครุสเชฟ (Nikita Khrushchev) เสด็จเยือนพรรคโค่นำคณะผู้นำรัสเซียไปเยือนปักกิ่ง การที่ผู้นำรัสเซียเป็นฝ่ายไปเจรจากับจีนแดงถึงปักกิ่งนั้น หัวโลกโค่นประจักษ์ชัดข้อเท็จจริงว่าอย่างน้อย รัสเซียได้ยอมรับฐานะจีนแดงว่าเสมอคนและเห็นความสำคัญมิใช่น้อยว่า จะกิกะไร ทำอะไร จำเป็นต้องพึงพาพึ่งเสียงจีนแดงบ้าง³¹ มิใช่ว่าจีนแดงเป็นฝ่ายรับฟังปฏิบัติตามรัสเซียแต่ฝ่ายเดียวทั้งที่เคยห้ามมาแล้วในอดีต ทั้งสองฝ่ายได้ร่วมลงนามในข้อตกลง เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม ค.ศ. 1954 ความสำคัญได้แก่-

1. รัสเซียขยายให้เกรตไครยะยาวประมาณ 520 ล้านเหรียญรัสเซียแก่จีนแดงรวมทั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ
2. รัสเซียให้ 400 ล้านเหรียญรัสเซียเพื่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมใหม่ 15 แห่ง และที่ดำเนินการอยู่แล้วอีก 141 แห่ง
3. ให้ความช่วยเหลือในการสร้างทางรถไฟเชื่อมสองประเทศ
4. สละหุ้นบริษัททั้งสองฝ่ายร่วมกัน (Sino-Soviet Joint Stock Company) เป็นบริษัทถือหุ้น 4 แห่ง โดยกำหนดสละหุ้นส่วนในวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1955
5. ให้ความช่วยเหลือโครงการเหมืองแร่ในเขตซินเกียง (Sinkiang) และอุตสาหกรรม การสร้างเรือในเมืองท่าเคเรน (Dairen)
6. รัสเซียยุติการปิดครองเมืองท่าอาเซอร์ และมอบเมืองนั้นให้แก่ฝ่ายจีนแดง กำหนดโอนคืนในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1955

การที่รัสเซียสละอำนาจผลประโยชน์และอิทธิพลในจีนนั้น กอมนั้นว่าเป็นการสิ้นสุดศวรรษแห่งความไม่เสมอภาค (ค.ศ. 1939 - 1955) อย่างแท้จริง รัสเซียเป็นชาติสุดท้ายที่ยังมีอิทธิพลต่าง ๆ และมีทหารประจำในดินแดนของจีนมาจนถึง ค.ศ. 1955 การสละอำนาจผลประโยชน์เหล่านี้โดยสิ้นเชิง เป็นการแสดงว่า รัสเซียเช่นเดียวกับมหาอำนาจอื่นจำต้องยอมรับว่า ถึงเวลาแล้วที่จะกองยกฐานะจีนให้เสมอคนอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ ในกรณีของรัสเซียนั้นยังจะแสดงให้เห็นแก่นแท้ที่ลึกกว่า รัสเซียยอมผ่อนปรนให้จีนแดงมากมาย แม้แต่การที่จีนแดงได้ถอนนโยบายหลักห้าประการ เมืองคัมมูฐานของการอยู่ร่วมกันโดยสันติ ซึ่งรัสเซียเองถือว่าเป็นการดำเนินนโยบายต่างประเทศโดยเอกเทศ รัสเซียก็มีโคหักหัวง กลับเห็นค้ำยกับนโยบายดังกล่าว ที่คอมมิวนิสต์เป็นผู้ริเริ่ม

ทั้งรัสเซียและจีนแดง ได้ตกลงเห็นพ้องกันในการดำเนินการดำเนินนโยบายต่างประเทศต่อโลกภายนอกว่าจะดำเนินนโยบายโดยยึดหลักการปรึกษาหารือกันเองก่อน (Consultation Basis) ในทุกกรณีที่เกี่ยวข้องกับอำนาจผลประโยชน์ของทั้งสองฝ่ายและของ โลกคอมมิวนิสต์ นโยบายของ โลกคอมมิวนิสต์จะยึดหลัก

5 ประการที่รูเอนโลไค์แดง ๗ อินเคียเป็นเบื้องต้นมูลฐานเป็นการชักจูงให้โลกที่สามดำรงความเป็นกลาง โดยไม่เหินเข้าไปในโลกเสรี รัสเซียสนับสนุนแผนพิชิตไต้หวันเพื่อรวมจีน โดยเห็นพ้องกับจีนแคงว่า การพิชิตไต้หวันเป็นการเมืองภายในของจีน อเมริกาควรมิเข้าแทรกแซงและควรถอนทหารออกจากไต้หวันและญี่ปุ่น

ในการประชุมเจรจากันครั้งนั้น รัสเซียได้ให้ความช่วยเหลือแก่จีนในคำหนึ่งที่ทำให้ทั่วโลกเริ่มนอนตาไม่หลับ ความช่วยเหลือนั้นได้แก่ การที่ทั้งสองฝ่ายลงนามในข้อตกลงระบุนิวเคลียร์จีนแคง ในคำนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความร่วมมือในคำนี้เริ่มจากเริ่มต้นของการที่จีนแคง เริ่มโครงการก่อสร้างอาวุธนิวเคลียร์ภายใต้การควบคุมแนะนำของรัสเซีย

โดยสรุป เมื่อพิจารณาเหตุการณ์เท่าที่ผ่านมา นับแต่ การสงบศึกเกาหลีใน ค.ศ. 1953 โดยไม่มีฝ่ายใดแพ้ชนะ เกาหลียังแบ่งเป็นสองประเทศมีทหารสหประชาชาติประจำอยู่ในเกาหลีใต้ตลอดมาจนถึงสงครามเวียดนามซึ่งสิ้นสุดลงโดยฝ่ายคอมมิวนิสต์ได้รับชัยชนะเหนือมหาอำนาจฝรั่งเศส ใน ค.ศ. 1954 ตามด้วยการประชุม ๗ เจเนวา พิจารณาปัญหาอินโดจีนซึ่งได้ให้โอกาสคอมมิวนิสต์ครอบงำภูมิภาคนั้น (ตามคำกล่าวหาของอเมริกา) บทบาทของจีนแคงในกิจการของโลก เริ่มเด่นชัดว่า สัมพันธภาพของโลกเฉพาะในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยปราศจากความร่วมมือของจีนแคง จีนแคงเริ่มเป็นที่ยอมรับว่าเป็นมหาอำนาจของเอเชีย บทบาทนี้เด่นชัดขึ้น ๗ ที่ประชุมบันดุง (Bandung Conference) เหตุการณ์โดยสำคัญนี้ช่วยให้จีนแคงค่อย ๆ สร้างนโยบายต่างประเทศที่มีลักษณะเด่นชัดขึ้นแล้ว นับแต่ ค.ศ. 1955 นโยบายต่างประเทศของจีนแคงยึดหลักทำประการของการอยู่ร่วมกันโดยสันติ แทนหลักการใช้กำลัง³² ผลของการดำเนินนโยบายนี้ คือ การสร้างภาพพจน์ใหม่ของจีนแคงว่าเป็นชาติรักสันติภาพ โลกที่สามโดยเฉพาะเอเชียเริ่มมีที่ท่าเป็นมิตรกับจีนแคงมากขึ้น ที่จีนแคงพอใจมากเป็นพิเศษ คือ ทัศนระของประเทศเพื่อนบ้านกับจีนแคง ปลายปีนั้นพม่า เวียดนามกึ่งและอเมริกาเขี่ยจีนแคง โดยการเซ็นสัญญาความร่วมมือกันกับไต้หวัน จีนแคงได้ย้าให้อเมริกาสังวรว่า จีนแคงจะปลดออกไต้หวันให้จงได้โดยรัสเซียให้ความสนับสนุนเต็มที่

ภายในโลกคอมมิวนิสต์ซึ่ง เคยแตกกร้าวเพราะยูโกสลาเวียพยายามจะไม่ให้รัสเซียมีบังคับกับตนเป็นบริวาร ตั้งแต่ ค.ศ. 1948 นั้น ครั้นถึงกันมี ค.ศ. 1955 รัสเซียภายใต้ผู้นำชุกีใหม่ได้เสนอนโยบายโอนอ่อนผ่อนปรนควบคุมยุโรปตะวันออก และจะพยายามจะสร้างพลังสามัคคีด้วยการที่ผู้นำเดินทางไปยังยูโกสลาเวีย เปิดการเจรจาโอนอ่อนผ่อนปรนกับยูโกสลาเวียในเดือน พฤษภาคม รัสเซียยินยอมถึงขนาดจะยุบเลิกองค์การโคมิินฟอร์ม สัมพันธภาพระหว่างจีนแคงกับยูโกสลาเวียจึงเริ่มดีขึ้นนับแต่นั้นมา เมื่อมีพลังสามัคคีพอสมควรแล้ว รัสเซียมีใจนิ่งนอนใจได้พยายามจะสร้างพลังนั้นให้แน่นแฟ้น โดยรัฐคอมมิวนิสต์ทั้งหลาย ทั้งที่พาคมนทางเศรษฐกิจและทหาร ในเดือนมกราคม รัสเซียได้ตกลงให้ความช่วยเหลือแก่จีนแคง ไปแลนค์ รุมาเนีย เซคโกสโลวาเกีย เยอรมันตะวันออก ครั้งนั้นรัสเซียได้ให้เตาแยกปรมาณู (Reactor) ซึ่งสามารถผลิตพลังได้ 5000 กิโลวัตต์ รัสเซียมีที่ท่าสนับสนุนให้บริวารของตนเริ่มโครงการค้นคว้าศึกษาอาวุธนิวเคลียร์บ้างแล้ว

พร้อมกับแผนสร้างโลกคอมมิวนิสต์ให้เข้มแข็งและสามัคคีกันเอง โลกคอมมิวนิสต์ได้พยายามดำเนินนโยบายรักษาโลกที่สามให้คงความเป็นกลางไว้ให้ตลอดรอดฝั่ง โดยเฉพาะจีนแคงเองมีความต้องการ

เช่นนี้มาก ทั้งรัสเซียและจีนแดงได้เพิ่มความสนใจในโลกที่สาม โดยเฉพาะเอเชียมาขึ้น ผู้นำรัสเซียได้เขียน อาทิ พม่า อินเดีย ปากีสถาน ไม่น้อยหน้าจีนแดง โลกคอมมิวนิสต์ได้สนับสนุนให้โลกที่สามเปิดการประชุม (Afro-Asian Conference) ที่ขึ้น ณ เมืองบันดุง (Bandung) แห่งอินโดนีเซีย ในเดือนเมษายน ค.ศ. 1955 ทั้ง ๆ ที่รัสเซียก็เป็นรัฐในเอเชียแท้ที่ได้รับเชิญ

ใน ค.ศ. 1955 นโยบายต่างประเทศของจีนแดงเริ่มเข้มข้น เปลี่ยนจากการใช้กำลังต่อสู้เพื่ออำนาจอธิปไตย และการมุ่งปฏิวัติโลกด้วยกำลัง มาเป็นการใช้กลยุทธ์ใหม่โดยประกาศนโยบายหลัก 5 ประการแห่งการอยู่ร่วมกันโดยสันติ (Five Principles of Peaceful Coexistence) และเรียกร้องให้เอเชียรวมพลังเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน (Asian Solidarity)

จีนแดงได้เสริมสร้างภาพพจน์ของความเป็นชาติรักสันติ โดยชูเอ็นไอโคกล่าวสุนทรพจน์ ซึ่งถือว่าสำคัญมากเพราะในสุนทรพจน์นั้น นอกจากจะแถลงนโยบายต่างประเทศอย่างเข้มข้นแล้ว ยังมีความอีกมากมายเรียกร้องขอความเห็นใจจากบรรดาอัฟริกาและเอเชียให้พิจารณาฐานะของจีนแดงให้องเห็นว่า

... ผู้นำจีนได้มาประชุมเพื่อแสวงหาความเหมือนกันมิใช่มาเพื่อแสวงหาความแตกต่าง ระหว่างพวกเรานั้นมีความเหมือนกันบ้างหรือไม่ แน่่อนที่คิดว่าเรามี มวลประเทศชาติส่วนใหญ่ของอัฟริกาและเอเชียล้วนประสบความทุกข์ยากลำบากจากความหายนะของลัทธิอาณานิคม ซึ่งนิยมเป็นที่ประจักษ์ชัดทราบกันเป็นอย่างดีสำหรับพวกเรา ถ้าเราแสวงหาความเหมือนกันเพื่อ ระงับความทรนทนทุกข์ยากทั้งมวลยอมเป็นถาวรภัยสำหรับพวกเราที่จะมีความเข้าใจอันดีต่อกันและ เคารพซึ่งกันและกัน มีความเห็นอกเห็นใจร่วมกันและส่งเสริมสนับสนุนกันแทนที่จะมีความระแวงแคลงใจและหวาดกลัวกัน แยกแยกจากกันและเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน ...

สำหรับความซึ่ง เจริญที่สหรัฐได้สร้างขึ้นในนาถาว่าโตวัน เราควรเสนอเป็นประเด็นที่สหภาพโซเวียตรัสเซียได้เสนอว่า ควรเป็นประเด็นพิจารณาตัวในการประชุมนานาชาติ ... เจตนารมณ์ที่แน่วแน่ของประชาชนจีนที่จะปลดแอกโคทวัน และหมู่เกาะชายฝั่งทะเลเป็นสิ่งที่ถูกต้องยุติธรรม เป็นเรื่องของภายในของเราและภายในกรอบเขตอำนาจอธิปไตยของเรา

... เราขอเสนอในที่ประชุมว่า ควรรับรองสาขารองรับประชาชนจีนและรับเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติหรือไม่ ... นอกจากนั้น เราควรวิจารณ์องค์การสหประชาชาติที่โคปฏิบัติต่อจีนอย่างไม่เป็นธรรม ...

... เราขอรับว่า เรามีอุดมการณ์และระบบสังคมแตกต่างกัน แต่มีเป้าหมายความหวัง จะทำให้เราแสวงหาความเหมือนกันและรวมพลังกันไม่ได้ ... เราขอมีเหตุผลทุกประการที่จะให้ความร่วมมือและสัมพันธ์ภาพระหว่างเราขึ้นอยู่กับรากฐานของหลัก 5 ประการ เราชาวเอเชีย และอัฟริการวมทั้งจีนเป็นชาติอำนาจทางบ้านเศรษฐกิจและวัฒนธรรม ...

... โดยหลัก 5 ประการเป็นเบื้องต้นแล้ว เราพร้อมที่จะมีความสัมพันธ์กับทุกชาติเอเชียและอัฟริกาและกับประเทศเพื่อนบ้านของเราเป็นอันดับแรก ปัจจุบัน มีอยู่มากมายที่เรากำลังก่อการร้ายต่อต้านรัฐบาลของประเทศใด แต่อยู่ที่ว่า มีคนตั้งฐานที่พยายจ้องจีนเพื่อก่อการร้ายเป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาลจีน

... จีนไม่มีเจตนาจำนงค์ต่อบ้างใดที่จะมีมึงกับรัฐบาลของประเทศเพื่อนบ้านให้สยบต่อ

จีน ทรงกันขำม จีนเองกลับได้รับความทุกข์ยากทรมานจากการที่อเมริกาทำเนิการก่อกำร้าย
 ก่อจีน ... เราอินที่โศกสงสัยเมื่อยังไม่ซิมซามในข้อเท็จจริง มีสุภาณิกจีนพหนึ่งกล่าวไว้ว่า
 "ไคยีนร้อยครั้ง ไม่อาจเปรียบประมาธไค้กับการไค้เห็นควยคาศหนึ่งครั้ง" เราขอทอนรับผู้แทน
 ของประเทศต่าง ๆ ที่มาร่วมประชุมนี้ไปเยือนจีนเมื่อไค้ไค้ความความประสงค์ เราไม่มีม่านไค้
 แต่เรามีคนแยกระจายหมอกควันระหว่างเรา

จากสุนทรพจน์นั้น มีความโดยสรุปว่าจีนแดงปรารถนาเป็นมิตรกับบรรดาประเทศเกิดใหม่และรัฐ
 อื่น ๆ ที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มที่สามที่ทั้งคนเป็นกลาง เรียกว่าโลกที่สาม (The Third World) จีนแดงไค้
 สำแคงคนเป็นประเทศสักรวมกำลังพัฒนา ประสพปัญหาในการสร้างชาติเช่นเดียวกับชาติส่วนใหญ่ในโลก
 ที่สาม ไค้รับการกษีเอารักเอาเปรียบจากฝ่ายนายทุนจักรวรรดินิยมเช่นเดียวกัน จีนแดงยืนยันนโยบาย
 อยู่ร่วมกันโดยสันติและเป็นมิตรต่อทุกชาติที่ไม่เป็นปฏิปักษ์กับจีน

๒ ประมุขนั้น จีนแดงยังไค้กล่าวถึงสหรัฐควยว่า ความตึงเครียดในตะวันออกไกลจะลดน้อยลง
 ถ้าอเมริกาและจีนแดงจะยินยอมเจรจายุติความขัดแย้งกันเสีย แต่สหรัฐฯ ไม่เต็มใจในคำเชื่อเชิดชูของ
 จีนแดงนัก อเมริกาไค้เสนอเงื่อนไขต่อจีนแดงว่า จะไม่มีกรเจรจากัน จนกว่าจีนแดงจะยุติการยิงโจมตี
 หมู่เกาะรอบนอกเส้นพรมแดนของไค้หวันและปลดปล่อยไค้หวันกับนืออเมริกา จีนแดงจึงมิไค้มีปฏิกริยากระตือรือร้น
 จะเจรจาควยไปโดยปริยาย ในระหว่างนั้นเองรัสเซียทวีความช่วยเหลือทางค่านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 ไค้แต่จีนแดงมากขึ้น เช่นช่วยเหลือในการค้นควยกำลังปรมาณูเพื่อสันติ ผู้เชี่ยวชาญในสาขานิวเคลียร์ภาย
 ภาคเคินทางไปจีนแดง พร้อมทั้งอุปกรณ์เครื่องมือเพื่อช่วยในการจัดตั้ง เครื่องแยกปรมาณู (Atomic Piles)
 การทุทที่โอนอ่อนผ่อนปรนแสดงความปรารถนามิตรภาพและสันติภาพนี้ค่อนข้างจะไค้ผล ความสัมพันธ์กับรัสเซีย
 เขียวรุกหน้าพอดควร จีนแดงไค้ก้าวจากฐานะประเทศค้อยอาวไค้ (Junior Partner) มาสู่ฐานะมิตร
 ประเทศเท่าเทียมกับรัสเซีย นับตั้งแต้จีนแดงแสดงตนเป็นผู้นำไค้ด่เกลียดความบาดหมางใจระหว่างรัสเซียกับ
 รัฐบริวารในยุโรปตะวันออก รัสเซียเริ่มให้ความนับถือเกรงใจจีนแดงมากขึ้น โดยเฉพาะในกรณีที่จีนแดง
 สนับสนุนรัสเซียให้ปราบสังการีและโปแลนด์

ในยุโรปภาวะสงครามเย็นแม้จะคลายความตึงเครียดลงบ้าง บรรยากาศแห่งความไม่ไว้วางใจกันยัง
 ปรากฏอยู่ รัสเซียพยายามผ่อนปรนต่อโลกเสรีมาก โดยการเจรจาทกลงร่วมลงนามสัญญาสันติภาพกับออส
 เทรีย เมื่อเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1955 เพราะหวังว่าจะสามารถเจรจาทกลงกับมหาอำนาจทั้งหลายใน
 ภูมิภาคเยอรมันนี เนื้อแท้แล้ว รัสเซียฉีกหวังมากเพราะตกลงกันไม่ได้ รัสเซียต้องการให้เยอรมันนีเป็นรัฐ
 ปลอดทหาร แต่มหาอำนาจไม่ยินยอม เมื่อเจรจาล้มสำเร็จ อังกฤษ ฝรั่งเศส (หลังจากตั้งเลที่จะยินยอม
 ให้เยอรมันนีสร้างกำลังทหาร) และอเมริกาทำทหายรัสเซียให้ทวาควิกภัยเยอรมันนีโดยตกลงอนุญาตให้เยอรมัน
 นี้นี้ตะวันตกเสริมสร้างกำลังแสนยานุภาพไค้ความช้อคคองที่ปารีส (Paris Agreement) ในเดือนตุลาคม
 ค.ศ. 1954 เยอรมันนีตะวันตกไค้เข้าร่วมสนธิสัญญานาโต

การที่เยอรมันนีตะวันตกเสริมสร้างกำลัง (Rearmament or Remilitarization) และเป็น
 สมาชิกข้อมันสะเทือนเสถียรภาพความมั่นคงของรัสเซีย³³ ซึ่งระยะเวลาไม่ถึง 50 ปี เยอรมันนีไค้บุก
 เขียวในสงครามโลกทั้งสองครั้ง รัสเซียมีเหตุผลเพียงพอที่จะต้องสร้างเกราะป้องกันตนเอง แม้ยุโรปตะวัน-
 ออกจะเป็นรัฐบริวารและกันชน ทลอคจนเป็นแนวป้องกันของรัสเซีย รัสเซียยังไม่รู้สึกว่ามีเสถียรภาพ

ความมั่นคงเพียงพอ รัสเซียจึงเริ่มลงนามในสัญญาว่าป้องกันกับบรรดายุโรปตะวันออกซึ่งเป็นบริวารของตน ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1955 ณ กรุงวอร์ซอแห่งโปแลนด์ เรียกว่าสนธิสัญญาว่าด้วยมิตรภาพ ความร่วมมือและความช่วยเหลือร่วมกันกันมิตร หรือสนธิสัญญาวอร์ซอ (Pact on Friendship, Cooperation and Mutual Aid—Warsaw Pact) เป็นการต่อต้านและถ่วงดุลอำนาจทางทหารของยุโรปตะวันตกตามสัญญาไมตรี

การถ่วงดุลอำนาจทางทหารและเศรษฐกิจในยุโรปกันนั้น แม้ไม่เป็นที่ปรารถนาแก่ฝ่ายใดทุกฝ่ายก็ตาม วัตถุประสงค์ของอำนาจไว้เพราะไม่ไว้ใจกัน การประชุมสุดยอด (Summit Conference) ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1955 ที่เจนีวาเพื่อพิจารณาปัญหาความขัดแย้งระหว่างสองฝ่ายที่ถึงแหล่ต่าง ๆ ที่สองฝ่ายแสดงความปรารถนาที่จะเจรจากันอย่างเต็มที่ ฮารนส์เจอร์จา ณ เจนีวา (Geneva Spirit) นี้เสมือนพื้นฐานนิยมชั่วคราวช่วยยามเท่านั้น มิได้ก่อให้เกิดผลประโยชน์มากมายนักนอกจากจะทำให้จีนแฉงระแวงเจตนาของรัสเซีย โดยเฉพาะการเจรจาสถาบันระหว่างสองมหาอำนาจ

เป็นที่น่าสังเกตว่า รัสเซียค่อยเปลี่ยนนโยบายต่ออเมริกาจากการเผชิญหน้ากัน (Confrontation) ในระหว่าง ค.ศ. 1945 - 1954 มาสู่การปรานีปรานอมกัน (Reconciliation) ครั้นถึงวันที่ 25 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1956 รัสเซียเปลี่ยนนโยบายทันทีเกิดคาค ณ ที่ประชุมสภาสูงของพรรคคอมมิวนิสต์ รัสเซียครั้งที่ 20 กรุงเซฟเลธาธิการพรรคโคกกล่าวสุนทรพจน์ถึง เนื้อหาสาระที่สำคัญยิ่งยวดคือจีน คือการประณามการปกครองระบอบเผด็จการโดยเอกเทศแบบสตาลิน ประณามลัทธิบูชาตัวบุคคล (คือบูชาสตาลิน) และดำริดำเนินนโยบายต่างประเทศแนวใหม่ โคนั้น นโยบายอยู่ร่วมกันโดยสันติ (Policy of Peaceful Coexistence)

การที่รัสเซียดำเนินนโยบายอยู่ร่วมกันโดยสันติ เพราะการแข่งขันชนิดอาวุธนิวเคลียร์อยู่ในระดับเสมอกันบ้างไม่เว้นช่วงระยะห่างกันบ้าง คุณภาพและปริมาณไม่ห่างกันบ้าง ก่อให้เกิดความรู้สึกในหมู่ผู้นำรัสเซียว่า สงครามนิวเคลียร์จะยังความพินาศย่อยยับมาสู่คู่สงคราม โลกควรหาวิธีการอื่นที่จะยุติความขัดแย้งกันในคำต่าง ๆ โดยสันติวิธี มาตรการนั้นคือการอยู่ร่วมกันโดยสันติและแข่งขัน (Competitive Coexistence) กันสร้างความก้าวหน้าทางคามเศรษฐกิจและสังคม วิเคราะห์ให้ถ่องแท้จะเห็นได้ว่า นโยบายใหม่ของรัสเซียนอกจากเป็นการเปลี่ยนขนวนนโยบายต่างประเทศของรัสเซียแล้วยังถือได้ว่าเป็นการเปลี่ยนทัศนคติของรัสเซียที่มีต่อโลกด้วย เติมที่ รัสเซียดำเนินนโยบายโดยคำซึ่งถึงเสถียรภาพความมั่นคงของคนเป็นหลัก โดยการแสวงหาพันธมิตรและบริวาร ยุโรปตะวันออกเป็นรัฐบริวารและรัฐกันชน ตลอดจนเป็นแนวป้องกันที่มั่นคงยิ่งของรัสเซีย สัญญาวอร์ซอได้กำประกันความมั่นคงแก่รัสเซียยิ่งขึ้นในยุโรป ส่วนในเอเชีย จีนแฉงเป็นรัฐกันกระพบเสมือนแนวป้องกัน เช่นเดียวกับเกาหลีเหนือทั้งสองรัฐเป็นคอมมิวนิสต์ ผู้ขึ้นเพ่งพิ่นตัวจากสงครามโลกครั้งที่สอง พรหมแดนของรัสเซียในยุโรปและเอเชียได้รับการกำประกันเต็มที่ อนึ่ง การแข่งขันชนิดอาวุธนิวเคลียร์ที่มีประสิทธิภาพสูงในการทำลาย ทำให้รัสเซียไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องเผชิญหน้ากับอเมริกาในสงครามเย็นอีกต่อไป โดยเหตุผลดังกล่าวทัศนคติของรัสเซียเริ่มแปรเปลี่ยนจากการวิตกกังวลความไม่มั่นคงของคน (Insecurity Complex) จนต้องดำเนินนโยบายหาพันธมิตรมาสู่การแสวงหาอำนาจอิทธิพลอย่างเต็มภาคภูมิ โลกที่สามเป็นภูมิภาคที่รัสเซียมุ่งใช้อำนาจอิทธิพลเต็มที่ โดยไม่เสี่ยงกับการทำสงครามเผชิญหน้าโลกเสรี รัสเซียจึงดำเนินนโยบายอยู่รวม

กันโดยสันติคือโลกเสรีและโลกที่สามโดยเฉพาะ

ถ้าพิจารณาให้ลึกซึ้งจะเห็นว่า นโยบายนี้มีได้เป็นความคิดริเริ่มของครุฟเชฟ ใน ค.ศ. 1922 เอนินได้กล่าวถึงการอยู่ร่วมกันโดยสันติแม้จะต่างอุดมการณ์ โดยลงนามสัญญาแรปัลโล (Rapallo Treaty) กับเยอรมันเพื่อความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง สตาลินก็เคยใช้ศัพท์นี้ในระหว่างที่ร่วมมือกับพันธมิตรต่อต้านเยอรมัน ต่อมาผู้นำโดยหมู่คณะที่สำคัญ คือ มาเลนคอฟ (Malenkov) เคยเกริ่นถึงนโยบายนี้เมื่อกล่าวสุนทรพจน์ในวันที่ 6 สิงหาคม ค.ศ. 1953³⁴ จีนเองเองก็เคยประกาศใช้นโยบายห้าประการโดยมีหลักการอยู่ร่วมกันโดยสันติเป็นเบื้องต้นมาตรฐาน โดยประกาศที่อินทีย ค.ศ. 1954 รัสเซียเห็นความในนโยบายนั้นและได้รับหลักการนโยบายนั้นในข้อตกลงระหว่างจีนแคงและรัสเซีย เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม ค.ศ. 1954 ต่อมาจีนแคงได้ประกาศนโยบายนี้ที่ประชุมระหว่างทวีปอเมริกา เอเชีย ๗ เมืองบังคอง ค.ศ. 1955 จีนแคงจะไม่คัดค้านแต่อย่างใดถ้านโยบายนั้นจะไม่มีลักษณะแตกต่างจากจีนแคง

ในทัศนะของรัสเซียโอกาสที่อเมริกาจะข่มขู่รัสเซียโดยอาวุธนิวเคลียร์ (Nuclear Blackmail) ลดน้อยลง ภัยอันตรายใด ๆ ต่อเสถียรภาพความมั่นคงของรัสเซียปรากฏน้อยลง การแผ่ขยายลัทธิโดยโซเวียตกำลังอาวุธนิวเคลียร์เพื่อปฏิวัติโลกเกือบจะเป็นไปไม่ได้และเสี่ยงเกินไป ถึงกระนั้นลัทธิคอมมิวนิสต์และลัทธินายทุนย่อมเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน นโยบายก็ยังคงเดิมว่าต้องต่อสู้ต่อไปเพื่อชัยชนะของลัทธิคอมมิวนิสต์ หากแต่วิธีการต่อสู้จำต้องเปลี่ยนแปลงเป็นการแข่งขันโดยสันติวิธีเพื่อพิสูจน์ความดีเด่นของลัทธิของตน ลัทธิที่ไม่ดีเพียงพอย่อมพ่ายแพ้และตายจากไปเองตามกฎธรรมชาติ ดังที่รัสเซียย้ำว่า "สิ่งสำคัญก็คือ การรักษารูปร่างะของการต่อสู้ทางอุดมการณ์ โดยไม่หันไปใช้อาวุธเพื่อพิสูจน์ว่าใคร เป็นฝ่ายถูก"³⁵

อันที่จริง นโยบายใหม่ของรัสเซียนี้แสดงให้เห็นถึงความพยายามของผู้นำรัสเซียเองที่จะแสวงหามาตรการในการอยู่ร่วมกันโดยสันติว่าควรมีขอบเขตเพียงใด จะอยู่กับอเมริกาทั่วโลกโดยสันติอย่างไร โดยไม่เสี่ยงต่อการทำสงครามนิวเคลียร์และไม่เป็นการจำกัดขอบเขตการขยายอำนาจอิทธิพลของโลกคอมมิวนิสต์เอง นโยบายนี้แสดงให้เห็นอีกว่า รัสเซียเองกำลังแสวงหามาตรการที่จะดูแลรัฐบริวารของตน การควบคุมโดยตรงแบบสตาลินกลายเป็นเรื่องในอดีตแล้ว ภูมิภาคมีอยู่ว่ารัฐบริวารเหล่านั้นควรมีระดับการปกครองตนเองโดยอิสระ (Self Autonomous Rule) มากน้อยเพียงใด³⁶

นโยบายนี้ที่เด่นเพียงใด มีใจประเด็นต้องพิจารณานักสำหรับจีนแคง การที่รัสเซียเปลี่ยนนโยบายของโลกคอมมิวนิสต์คือโลกเสรีโดยมิได้ปรึกษาหารือจีนแคงและบริวารของตนแต่อย่างใด เป็นการเปลี่ยนนโยบายโดยถือคนเป็นผู้นำบางการกำหนดควินิจฉินนโยบายโดยพลการ จีนแคงย่อมถือว่า โดยเนื้อแท้ก็มีได้เป็นมิตรเสมอภาคของรัสเซีย ทั้ง ๆ ที่ได้ยืนยันกันเมื่อ ค.ศ. 1954 ว่าจะดำเนินนโยบายของโลกคอมมิวนิสต์โดยปรึกษาหารือกับจีนแคงก่อนทุกครั้งไป จีนแคงจึงถือว่ารัสเซียได้คบหน้าสปรปะมาตจีนแคงอย่างใดอภัยมิได้ การเปลี่ยนนโยบายโดยไม่ปรึกษาหารือก่อนเช่นนั้น ยังเป็นการสร้างความหวาดระแวงแก่จีนแคงว่า รัสเซียกำลังสมานฉันท์ (Détente) กับอเมริกาเพื่อขออนคลายความตึงเครียดของภาวะสงครามเย็นเพื่อยุติสงครามเย็นและอาจนำไปสู่การปรับความเข้าใจอันดีต่อกันจนถึงขั้นเป็นมิตรกัน (Entente) จีนแคงหวาดวิตกว่าสัมพันธ์แบบสองรัฐเป็นหลักในการเมืองโลก (Bipolar Relations) คือ สองมหาอำนาจจะบงการโลกดังที่เคยกระทำในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง จีนแคงอาจถูกกระบี้นมิตร นโยบายใหม่ของ

รัสเซียนี้จึงอาจกล่าวได้ว่า เป็นจุดเริ่มต้นของความเข้าใจผิดความหมายทางใจกัน ระหว่างจีนแดงกับ
รัสเซียซึ่งนำไปสู่ความแตกร้างของโลกคอมมิวนิสต์ในบัดนี้หลาย สิ่งที่ทำให้จีนแดงเริ่มแน่ใจว่า รัสเซียกำลัง
ดำเนินการนโยบายผ่อนคลายนความตึงเครียดกับอเมริกา คือบทบาทรัสเซียในวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นใน
ค.ศ. 1956

มหามิตร หรือ ศัตรู ค.ศ. 1956 - 1962

ในปี ค.ศ. 1956 เพื่อเอาใจโลกเสรี รัสเซียได้ยุบเลิกองค์การคอมมิวนิสต์ ประชุมการประชุม
 ของแบบสหภาพและดำเนินนโยบายให้เสรีมากขึ้น (Policy of Liberalization) โดยเฉพาะใน
 รัฐบริวารไม่จำเป็นต้องตรวจตราควบคุมทางการเมืองในรัฐเหล่านั้น ยูโกสลาเวียเป็นตัวอย่างอันดีว่า แม้
 แต่รัสเซียก็ต้องยอมรับในความเป็นตัวของตัวเองของยูโกสลาเวีย เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยก่อให้เกิดความหวัง
 ขึ้นในบรรดาบริวารที่ต้องการปกครองตนเองโดยไม่มีเงามืด โคว์พาทิม³⁷ และต้องการระงับการ
 รัฐบาลของตนที่มีลักษณะเบ็ดการแบบสหภาพ จนเรียกกันทั่วไปว่า "สตาลินน้อย" (Little Stalins)³⁸
 วิกฤตการณ์แรกคือ โปแลนด์ เกิดจลาจลในเมืองโปซنان (Poznan) ในเดือนมิถุนายน และอังการี วิกฤต
 การประท้วงสองแห่งนี้ว่าไปแล้วเกิดขึ้นได้โดยง่าย เพราะจีนแดงได้เกริ่นฟื้นด้วยพยานั้น ผู้นำโปแลนด์ไป
 เยือนปักกิ่ง พบว่าจีนแดงเองโดยเฉพาะเม่า ไคฝัวหลังสามัคคีของโลกคอมมิวนิสต์ และยอมรับว่า ระบอบ
 คอมมิวนิสต์แต่ละแห่งย่อมแตกต่างกันตามสภาพสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ทั้งภายในภายนอกประเทศ³⁹
 ท่าทีของจีนแดงทำให้ยุโรปตะวันออกมีความว่า จีนแดงเห็นด้วยกับการปกครองระบอบคอมมิวนิสต์ที่มีลักษณะ
 ยืดหยุ่น คือไม่ควรคัดลอกแบบรัสเซียเสียทีเดียวและไม่ควรอยู่ใต้วงการรัสเซีย แต่ทั้งโปแลนด์และอังการี
 โคนแดงเจกงานงศ์อย่างเกินกว่า รังเกี๋ยจากรอยู่ในโลกคอมมิวนิสต์ต้องการแยกตัวออกไปว่าเป็นไปได้
 เจกงานงศ์จีนแดงมิได้คาดคิดมาก่อน จีนแดงถือว่าพฤติกรรมเช่นนั้นเป็นการทำลายหลังสามัคคีของโลก
 คอมมิวนิสต์

วิกฤตการณ์ในโปแลนด์เป็นการโค่นล้มรัฐบาลเบ็ดการแบบสหภาพ ชาวโปแลนด์เลือก โคมูลกา
 (Gomulka) วีรบุรุษเอกราชของคนที่ขึ้นมาเป็นรัฐบาล และยืนยันอยู่ในโลกคอมมิวนิสต์ก็ต่อไป รัสเซียมิได้
 ใช้กำลังบีบบังคับทั้งที่สหภาพโซเวียตและเบอร์ลินตะวันออก โดยสามทุกโลกไม่แน่ชัด รัสเซียยินยอมผ่อน
 ปรนให้โปแลนด์ จีนแดงเองภายหลังก็อ้างว่ามีอิทธิพลบีบบังคับรัสเซียให้ยินยอมโดยมิได้ใช้กำลังบีบบังคับ เพื่อ
 ปกป้องโปแลนด์ซึ่งซ่อนแยกตัวจากโลกคอมมิวนิสต์ เมื่อรัสเซียผ่อนปรนแก่โปแลนด์ อังการีก็เริ่มโหวตว่า
 ทานหันที่ ในเดือนตุลาคม อังการีเปลี่ยนรัฐบาลปรามปรามฝ่ายกบฏที่ต้องการเสรีภาพ รัสเซียได้ใช้กำลัง
 ปรามปรามกบฏให้รัฐบาลจรรยาบคาย รัฐบาลจึงมุ่งปฏิรูปเศรษฐกิจและกิจการต่าง ๆ คอลกอนเปลี่ยนระบบการ
 ปกครองโดยพรรคเดียวแบบรัสเซียมาเป็นรัฐบาลผสม และเรียกร้องให้รัสเซียถอนทหารออกจากอังกา
 เมื่อรัสเซียถอนทหารออกจากเมืองหลวงบูดาเปสต์ (Budapest) ในวันที่ 28 ตุลาคม อังการีได้แสดง
 เจกงานงศ์ที่จะให้มีการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งหมายถึงการสิ้นสุดระบอบคอมมิวนิสต์ ยิ่งกว่านั้น อังการียังต้อง
 การแยกตัวจากโลกคอมมิวนิสต์ถอนตัวจากสัตตญวอร์ซอว์และจะดำเนินนโยบายเป็นกลาง โดยความมุ่งหมาย
 เหล่านี้เองที่ทำให้รัสเซียไม่อาจจะผ่อนปรนต่อไปได้ ในวันที่ 4 พฤศจิกายน กองทัพของรัสเซียได้เข้ายึด
 ขวางปรามปรามนักปฏิรูปชาวอังกา และสิ้นระบอบคอมมิวนิสต์ขึ้นมาใหม่ วิกฤตการณ์สองครั้งก็ได้ไหม้
 เรียบแก่บรรดาบริวารว่า แม้รัสเซียจะยินยอมผ่อนปรนใหม่อิสระในการปกครองตนเอง รัสเซียก็อาจ
 ใช้กำลังเข้าแทรกแซงถ้ารัฐใดก็ตามมีท่าทีหันเหออกจากโลกคอมมิวนิสต์ หรือถ้ามีที่ท่าว่าจะถูกความอำนาจ
 ครอบงำโดยชนชั้นเสถียรภาพของรัสเซีย⁴⁰ ทั้งนี้ย่อมเป็นข้อพิสูจน์ถึงลักษณะดำเนินนโยบายอย่างหนึ่งเสีย
 ประจวบ ด้ความใจให้เสรีเต็มที่แก่บริวารที่รักต่ออุดมการณ์คอมมิวนิสต์ ถ้าปึกกันเสรีภาพก็อาจนำไป
 สู่อารมณ์ต่างรัฐบาลได้เช่นกัน⁴¹

การใช้กำลังเข้าแทรกแซงครั้งนั้น กล่าวกันว่า จีนคงทนุถนอให้รัสเซียรักษาวางการที่อังกฤษ
จะแยกตัวจากโลกคอมมิวนิสต์ โดยคณะกรรมการกลางของพรรคจีนคอมมิวนิสต์ได้ตกลงย้ำความสำคัญของ
อุดมการณ์ ในชั้นวาม รัสเซียเลิกเฉยค่อคำอ้างอิงเหล่านั้น อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่า ในฐานะ
มหามิตรเสมอกับจีนแดงได้เริ่มมีอิทธิพลเชิงกำหนดควินิจัยชวการรัฐต่าง ๆ ในโลกคอมมิวนิสต์มากขึ้น

ในเดือนมกราคม ค.ศ. 1957 ยูเซนไอเยอนมอสโคว์ วอร์ซอร์ และบูคาเรสต์ ยืนยันสนับสนุน
สนุพทฤทกรรมและนโยบายของมอสโคว์เต็มที่ บทบาทของจีนแดงครั้งนั้นพลักความคากหมายของยุโรปตะ
วันออกมิไรน้อย รัฐบริวารเคยหวังอยู่ในใจว่าอย่างน้อย จีนแดงในฐานะมหาอำนาจไม่ยิ่งหย่อนกว่ารัส
เซีย เคยคัมใจกับการที่รัสเซียครอบไทยดลประโยชน์ทางเศรษฐกิจกับที่รัฐบริวารอื่น ๆ ได้ประสบอยู่ คง
จะสนับสนุนอยู่ในที่ในการกระทำของยุโรปตะวันออก บทบาทของจีนแดงนั้นทำให้ยุโรปตะวันออกมหคหวัง
ที่จะรอกพันเง้อมือรัสเซีย จีนแดงเริ่มมีความสำคัญต่อรัสเซียมากขึ้นตามลำดับ

บทบาทของจีนแดงในการสนับสนุนรัสเซียให้ปรายอังกฤษและเจรจโดยสันติวิธีไปจนค ใน ค.ศ.
1956 นี้ ว่าไปแล้ว เป็นคุณเขนคณันคักจีนแดงเอง เพื่อเป็นการคอบแทนความอารีอารอบของจีนแดง
และเพื่อหวังผลให้จีนแดงมีความมั่นใจในเสถียรภาพของคเองมากพลที่จะสนับสนุนรัสเซียให้ลงนามสัญญา
เลิกทดลองนิวเคลียร์ในภายภาคหน้า รัสเซียได้ลงนามในข้อตกลงกับจีนแดงในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1957
รัสเซียสัญญาให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีแก่จีน คดคจนช่วยจีนค่นคว่า
สร้างอาวุธนิวเคลียร์ หัวรบนิวเคลียร์ (Nuclear Warhead) และช่วยวางแผนการเพื่อแพร่กระจาย
เชื้อเพลิงที่เป็นแกส (Gaseous Diffusion Program) คดคจนสัญญาว่าจะให้แบบอย่างอาวุธนิวเคลียร์
(A Sample of Atomic Bomb) ในอนาคต ถ้าจะว่าไปแล้ว ยูได้รับผลประโยชน์มากที่สุดเกินคากจาก
วิกฤตการณ์ไปจนคและอังกฤษ คือ จีนแดง⁴²

ในขณะที่เกิดวิกฤตการณ์ที่หาจะเกิดคณกในโลกคอมมิวนิสต์ ในยุโรปตะวันออกเองก็เริ่มเผชิญ
ปัญหาเอเชียตะวันออกกลาง บรรคารัฐอาณานิคมของยุโรปในตะวันออกกลางซึ่งได้รับเอกราชค่างพากัน
เป็นปฏิปักษ์ค่ออิสราเอล ซียิปต์ได้รับความช่วยเหลือจากอเมริกา ค่อมาได้รับความช่วยเหลือจากรัสเซีย
ค้วย อเมริกาจึงคักความช่วยเหลือในการสร้างเขื่อนอัสวาน (Aswan Dam) ซียิปต์ได้ใช้ทฤทกรรมนั้นเป็น
ข้ออ้างคอบคักควยการฉีกคองสุเอซ อังกฤษ ฝรั่งเศส เกรงผลประโยชน์ของคได้รับความกระทบกระเทือน
ใช้กำลังรุกรานคียิปต์แทรกแซงในสงครามซียิปต์ - อิสราเอล วิกฤตการณ์คองสุเอซจึงคืบคั้นในเดือน
ตุลาคม แม้ว่าจะคักชัยชนะคองง่ายหังอังกฤษ ฝรั่งเศสจ่าคองล่าถอยเพราะทนค้อมคิมทหารของคและคอง
โลกมิได้

ความคณกในโลกเสรีเริ่มปรากฏเข่นคั้น อังกฤษ ฝรั่งเศส ไม่อาจคักความคองคองกับอเมริกา
ให้เห็นคองถึงคางจำเป็นในการรักษจักรวรรคิของค อเมริกาไม่ปรารคณาให้อังกฤษและฝรั่งเศสรัค
นาจักรวรรคิคือไป เพราะคักค่อคักการประชานิยมโดยที่ส่งเสริมการปกครองโดยอิสระทั่วโลกค่ออเมริกา
จะรักษวางกมิได้ เพราะจ่าคองเอาใจอังกฤษ ฝรั่งเศส เพื่อเป็นมหาอำนาจและพันธมิตรวางคูดอำนาจ
รัสเซียทุกคณโลก สงครามในเวียคนามกัก (ค.ศ. 1948 - 1954) ในอัสจีเรียระหว่างฝรั่งเศสกับอัสจี-
เรียกัก (ค.ศ. 1954 - 1962) ล้วนเป็นการแสดงถึงสัญญาคักจักรวรรคินิยมที่อเมริกาไม่คองพอใจคัก
ชวางมิได้ ที่นับว่ารุนแรงยังมีปรากฏอีก คือ ฝรั่งเศสแสดงคักที่คองการคฤคัพนจากการคองบง่าของอเมริกา-

โซเวียตรัสเซีย ผู้นำโลกคอมมิวนิสต์สามารถส่งความเหิมฮือวาท นั้เป็นจุดหัวเดียวหัวค่อที่สำคัญยิ่งต่อสถานะการณโลก เมามีความมั่นใจอย่างยั้งในทัศนคติของตนต่อสถานะการณโลก เขาได้พรรณาเชิงอุปมาอุปไมย ๓ ที่ประชุมพรรคคอมมิวนิสต์ทั้งหมดทั่วโลก ๓ มอสโคว์ เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน ว่า.-

... ปัจจุบันโลกมีอมสองกระแส คือ กระแสอมตะวันออกและกระแสอมตะวันตก ชู ภาณคมีอยู่ว่า "อมตะวันออกยอมแพคเทืออมตะวันตก หรือ อมตะวันตกยอมแพคเทืออมตะวันออก อย่างใดอย่างหนึ่ง ข้าพเจ้าเชื่อว่าสถานะการณปัจจุบันมีลักษณะว่า อมตะวันออกกำลังแพคเทืออมตะวันตก กล่าวคือ ลัทธิสังคมนิยมทรงพลังเพือหลังลัทธิจักรวรรดินิยมอย่างอันเทือ"

จีนแคงมีความเชื่อมั่นเทือเกินว่า ประวัติศาสตร์กำลังพัฒนาไปในแนวที่นำพอใจสำหรับโลกคอมมิวนิสต์ สมควรแก่เวลาที่จะส่งเสริมการปฏิวัติให้เกิดขึ้นทั่วโลก สิ่งที่ควรกระทำคือส่งเสริมพลังชาณคคิของโลกคอมมิวนิสต์และเสริมพลังของอุดมการณทั้งที่จะเห็นได้ว่า ๓ ที่ประชุมมอสโคว์ ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1957 รัสเซียและจีนแคงได้เป็นผู้นำในการประณามลัทธิจักรวรรดินิยม ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันโดยสันติ ความร่วมมือกันในโลกคอมมิวนิสต์ ประณามการแปรเปลี่ยนลัทธิ (Revisionism) และการแตกแยกลัทธิขั้วนำไปสู่การแตกสามัคคี (Sectarianism) ในพรรคคอมมิวนิสต์ และในโลกคอมมิวนิสต์ ในการประชุมครั้งนั้น ยูโกสลาเวียไม่เห็นด้วยกับการประณามนโยบายเป็นกลาง ผู้นำยูโกสลาเวียปฏิเสธไม่ยอมลงนามในคำแถลงร่วมของที่ประชุมมอสโคว์ รัสเซียไม่พอใจโคคักพักค่อว่ายูโกสลาเวีย แต่ไม่รุนแรงถึงขนาดคักความสัมพันธ์ ในขณะที่จีนแคงพุนหลังโดยอัลบาเนีย (Albania—กัด้วยยูโกสลาเวียขยายคินแค้นสู่ประเทศคน) กลับประณามยูโกสลาเวียอย่างชนิคคกรอนไม่มีเขือโย โดยการโจมตียูโกสลาเวียว่า แปรเปลี่ยนลัทธิคอมมิวนิสต์เป็นเครื่องมือของอเมริกาและทรยศค่ออุดมการณ การที่จีนแคงโจมตียูโกสลาเวียอย่างรุนแรงยิ่งเสียกว่ารัสเซียเอง ว่าไปแล้วเป็นการก้าวกัการเมืองภายในเขตใค้อานาจอิทธิพลของรัสเซีย แสดงคณว่ามีอำนาจอิทธิพลมีใค้้นอยกว่ารัสเซีย ถึงขนาดใหญ่พอที่จะวินิจฉัยวิพากษ์วิจารณ์ว่าใครผิดใครถูกใค้อย่างชนิคชามหน้าชามทาวรัสเซีย รัสเซียเองก็เริ่มตระหนักถึงข้อเท็จจริงนี้

โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้อยแถลงของเม่า ก่อเกิดคณสงสัยแก่รัสเซียมีใค้้นอย เมื่อเม่ากล่าวแก่นักศึกษาจีนที่มอสโคว์ว่า "ค่ายสังคมนิยมทองมีผู้นำ นั่นคือ สทภาพโซเวียตรัสเซีย พรรคทพรรคคอมมิวนิสต์ทั้งหลายและพรรคกรรมกรทั้งหลายของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกทองมีผู้นำด้วย และนั่นคือ พรรคคอมมิวนิสต์รัสเซีย" โดยนัยนี้รัสเซียถูกกัโดยฐานะหน้าที่สองระดับ คือ ฐานะผู้นำโลกคอมมิวนิสต์และผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์ทั่วโลก โดยถึถือว่า รัสเซียเป็นเจ้าลัทธิอุดมการณเป็นการบิบบังคัความคณนโยบายและการกระทำของรัสเซีย ถ้าอิทธิพลการใค คำแห่งหน้าที่จะหลุดลอยไปคัวย⁴⁴

ถ้าพิจารณาใค้ถึซึ่งจะเห็นได้ว่า จีนแคงเองไม่พอใจรัสเซียมากในค่านต่าง ๆ ความยากคณางใค้ระหว่างจีนแคงและรัสเซียใค้ปรากฏเป็นเค้าอาง ๆ แล้วคั้งแคศคาสินถึงแก่กรรมใน ค.ศ. 1953 พรรคคณนำรัสเซียค่อสู้อย่างอำนาจคินเอง โดยขอความสนับสนุนจากจีนแคง ครั้งถึง ค.ศ. 1956 รัสเซียใค้เริ่มปกครองประเทศโดยระบบผู้นำเป็นหมู่คณะ (Collective Leadership) นายกรัฐมนตรี คือ นายนิคิตา ครุสเชฟ สัญญาณแห่งความยากคณางเริ่มขึ้นเมื่อพรรคคอมมิวนิสต์รัสเซียใค้เปิดการประชุมพรรคครั้งที่ 20 ขึ้นในบิบบินประณามศคาสินว่าใค้ระบบเชคกการเอกเทศ และใค้ส่งเสริมการปกครองโดยหมู่คณะส่วนนโยบายต่างประเทศเองนั้นรัสเซียประกาศนโยบายอยู่ร่วมกันโดยสันติ (Peaceful Coexistence)

ในระยะแรกจีนแดงมีที่ท่าสนับสนุนนโยบายหมุ่คณะ แต่เมื่อเมมาเซกซงสามารถคุมเสียงข้างมากไว้ได้ใน ค.ศ. 1957 นโยบายปกครองโดยหมุ่คณะย่อมไม่เป็นที่พึงปรารถนาของเมมา เพราะการที่รัสเซียโจมตี การบูชาตัวบุคคล (Cult of Personality) คือสตาลินเองนั้น เป็นการโจมตีเมมาเองในขณะนั้นเมมาเองต้องการให้คนทั้งประเทศยกย่องและให้อำนาจเมมา การโจมตีเช่นนั้น เมมาถือว่าเป็นการล้มเสียดื้อกันต่ออำนาจเมมาโดยตรง ในคำกล่าวประเทศจีนแดงมีเหตุผลเพียงพอที่จะไม่พอใจรัสเซีย เพราะจีนแดงและรัสเซียเคยแสดงตนเป็นปฏิปักษ์ต่อโลกเสรีโดยทำสงครามเย็นและมีพันธมิตรที่ค้ำค้ำกันตามสนธิสัญญาใน ค.ศ. 1950 การที่รัสเซียเปลี่ยนนโยบายเป็นอยู่ร่วมกันโดยสันติกับโลกเสรีกับอเมริกา (Russo-American Détente) เป็นการกระอักกระอ่วนกับจีนแดง จีนแดงวิตกว่าทั้งสองชาติจะตกลงเป็นการลับ ๆ ถอยไปโดยผลประโยชน์จากจีนคำในใจกันหนึ่ง ขณะนั้น จีนและรัสเซียมีเหตุวาทกรรมกันอยู่ด้วยเรื่องการช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและทางทหาร ที่ทำของรัสเซียที่จะผูกมิตรกับอเมริกา และนโยบายอยู่ร่วมกันโดยสันติ แม้จีนแดงจะสนับสนุนโดยหลักการแต่โดยน้ำใสใจจริงจีนแดงถึง เห็นว่านโยบายนั้นโดยเนื้อแท้เป็นนโยบายทางทศไมตรีกับอเมริกา (Détente) อันเป็นการทรยศต่ออุดมการณ์ มาร์กซ์ - เลนิน ซึ่งได้ยืนยันว่าโลกคอมมิวนิสต์และโลกนายทุนจะค้ำค้ำกันเพื่อชัยชนะ จะอยู่ร่วมกันโดยสันติไม่ได้ จึงถือว่ารัสเซียมีที่ท่าเอนเอียงที่จะแปรเปลี่ยนลัทธิ (Modern Revisionism) จีนแดงประณามยูโกสลาเวียกระพริบรัสเซียทางอ้อม ตามธรรมเนียม จีนแดงนิยมโจมตีบุคคลก่อนก่อนบุคคลอยู่อาวุโสที่เป็น เป้าหมายแท้จริงของการโจมตี จีนแดงประณามยูโกสลาเวียและสรรเสริญรัสเซียเป็นผู้นำโลกคอมมิวนิสต์ ทั้ง ๆ ที่จีนแดงกำลังไม่เต็มใจกับรัสเซียอย่างยิ่ง จีนแดงยังจำต้องพึ่งรัสเซียในการสร้างอาวุธนิวเคลียร์ โอกาสจึงเหมาะที่จะเป็นปฏิปักษ์อย่างเปิดเผยยังไม่อำนวย

สถานะการณ์ที่ไม่น่าวางใจดังกล่าว ตลอดจนท่าทีของรัสเซียที่โอนอ่อนผ่อนปรนกับอเมริกา โดยไม่ยอมเข้าแทรกแซงวิกฤตการณ์คลองสุเอซตามที่จีนแดงสนับสนุน ทำให้จีนแดงเริ่มไม่แน่ใจว่ารัสเซียจะยังคงเคารพหลักการข้อตกลงต่าง ๆ ที่ทำไว้กับจีนแดง โดยเฉพาะสนธิสัญญาปี ค.ศ. 1950 จีนแดงได้เปลี่ยนแนวนโยบายของคนมาบ้างแล้วตั้งแต่หลังสงครามเกาหลี โดยพยายามผูกมิตรกับทุกชาติโดยเฉพาะ อาเซียใต้และตะวันออกเฉียงใต้ ครั้นถึงปี ค.ศ. 1957 สัมพันธภาพทรบร้อนมาก จูเฮนโลเดินทางไปเยือน เวียดนามเหนือ เขมร อินโดจีน พม่า ปากีสถาน เนปาล อัฟกานิสถาน ๗ โปแลนด์ จูเฮนโลได้ทำลายความเป็นผู้นำของรัสเซีย โดยเข้าถึงสัมพันธภาพระหว่างรัฐคอมมิวนิสต์ควรอยู่บนรากฐานของความเสมอภาค ซึ่งหมายถึง สัมพันธภาพแบบรัสเซียกับรัฐบริวารเป็นการเสื่อมถอยต่ำสุด ในครั้งนั้น จีนแดงเริ่มไม่เอื้อยสรรเสริญความเป็นผู้นำโลกคอมมิวนิสต์ของรัสเซียทั้งที่เคยทำจนเป็นธรรมเนียม จีนแดงได้ให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจแก่รัฐต่าง ๆ ของโลกที่สามรวมทั้งยุโรปตะวันออก การทูตกระชับประชาชน (People's Diplomacy) นี้เป็นการแสดงให้โลกประจักษ์ว่า จีนแดงมีกำลังอำนาจและฐานะมั่นคงพอที่จะช่วยชาติอื่น ทั้งที่มหาอำนาจทั่วไปกระทำ จีนแดงกำลังดำเนินนโยบายค่อนข้างจะเป็นอิสระและแข่งขันกับรัสเซียอยู่ในที่ทั้งในโลกคอมมิวนิสต์และโลกที่สาม

การที่จีนแดงประพฤติกคนเช่นนั้น ย่อมไม่เป็นที่พอใจสำหรับรัสเซีย จีนแดงเองก็มีความระแวงรัสเซียมากขึ้น เพราะตั้งแต่ ค.ศ. 1957 เป็นต้นไปรัสเซียได้เริ่มเจรจาเรื่องลดอาวุธ โดยเฉพาะอาวุธนิวเคลียร์กับโลกเสรีเป็นการผูกขาดอาวุธนิวเคลียร์ขึ้น ๆ โดยเฉพาะจีนแดงได้มีโอกาสฝึกฝนลัทธิ ความ

เคลื่อนไหวที่มีวาทะสำคัญ คือ การเจรจางานทดลองอาวุธนิวเคลียร์ (Test Ban) จีนคงพยายามเกลี้ยกล่อมรัสเซียมิให้เจรจา แต่ไม่สำเร็จ รัสเซียได้พยายามให้เหตุผลแก่จีนแคว้นว่า จีนคงไม่จำเป็นต้องมีอาวุธนิวเคลียร์ รัสเซียพร้อมที่จะพิทักษ์ปกป้องจีนแคว้นให้อยู่ใต้อุปกรณนิวเคลียร์ (Nuclear Umbrella) อยู่แล้ว แต่การที่รัสเซียมีเจตนาจริงไม่แน่วแน่ในนโยบายทั่วไปต่อโลกคอมมิวนิสต์และโลกเสรีตลอดจนการที่รัสเซียนิยมระบบมีบริวารกบฏไว้มีใหม่กำลังอำนาจ ทำให้จีนแคว้นคัดค้านใจฟุ้งพาทนเองมากกว่าจะฟังพา รัสเซีย จีนแคว้นคัดค้านใจสร้างอาวุธนิวเคลียร์ ตั้งแต่ปีค.ศ. 1957 โดยจะขอให้รัสเซียช่วย ความภาคภูมิใจก็มันคอนสร้างรุนแรง ประจวบกับจีนแคว้นในระยะนั้นเริ่มประโคมโครงการนักรบโคกล่าหน้า อวดอ้างว่าจะพัฒนาอาวุธนำวิถีรัสเซียไปสู่ระบอบสังคมนิยม ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1958 ณ ที่ประชุมสภาสูงของพรรค หลิวเซาซี โกล่ล่าวสุนทรพจน์สรุปที่ว่าการโครงการนักรบโคกล่าหน้า เป็น "การเริ่มต้นอย่างแท้จริงของลัทธิคอมมิวนิสต์"⁴⁵ ทั้งจีนแคว้นยังสรรเสริญเมาทรงเหมือนบุรุษชาติบุคคลซึ่งรัสเซียเคยประณามมาแล้ว ทำให้รัสเซียไม่พอใจถึงขั้นที่ว่าจีนแคว้นทำหายคนในค่านความเป็นผู้นำในโลกคอมมิวนิสต์ โดยกล่าวหาว่าขบวนการที่จะทำลายรัสเซียในฐานะที่เป็นเจ้าอธิบดีที่ไม่สามารถนำรัสเซียซึ่งปฏิวัติตั้งแต่ ค.ศ. 1917 ก่อนหน้าจีนหลายสิบปีไปสู่ระบอบสังคมนิยม ความภาคภูมิใจก็มันโดยบังจิบสรุปเหล่านี้ทำให้โลกคอมมิวนิสต์เริ่มแตกกร้าว จีนแคว้นใหญ่เกินไป กล้าแข็งเกินไป รัสเซียไม่อาจใช้พลกำลังบังคับจีนแคว้นให้สยบแพทเทอ์ที่เคยบีบบังคับยุโรปตะวันออก รัสเซียจำต้องพยายามดำเนินการทุกประการปรามอมกับจีนแคว้น และชี้ให้เห็นภัยอเมริกา ในเดือนมิถุนายน 1957 นายคัลดัส โกล่ล่าวสุนทรพจน์ที่ซานฟรานซิสโกว่า สหรัฐมีนโยบายต่อต้านลัทธิขบวนการจีนแคว้นเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ สหรัฐไม่รับรองจีนแคว้นและจะงดค้าขายด้วยตลอดไป นายคัลดัสได้เขียนจีนแคว้นเป็นข้อสรุปสุนทรพจน์ของเขาว่า

... "เราพอจะประมาณได้อย่างมั่นใจที่เดียวว่า ระบอบคอมมิวนิสต์ที่เจริญรุดคืบกันอย่างรวดเร็วนี้ ทั้งในจีนและที่อื่น ๆ เป็นระบอบที่จะดำเนินไปไม่เป็นการถาวรยั่งยืนแต่อย่างใด ..."

ทั้งนี้ สหรัฐได้ไขนนโยบายปิดล้อมจีนแคว้นและแยกจีนแคว้นให้อยู่โดดเดี่ยว โดยสหประชาชาติไม่รับเข้าเป็นสมาชิก และลัทธิขบวนการพิชิตโคทวันโดยการตั้งฐานทัพจรวดขีปนาวุธเคลื่อนอาวุธนิวเคลียร์ (Nuclear Missiles) ในโคทวัน อันเป็นเหตุให้จีนแคว้นกระหนกวิกรมมากขึ้น เท่าที่จีนแคว้นถึงกระทำโค่นล้มระบอบสหรัฐว่าว่ามีเจตนาใช้กลยุทธ์อาวุธนิวเคลียร์ (Atomic Warfare) จีนแคว้นพยายามสร้างนิวเคลียร์ได้ รัสเซียเองแม้จะไม่เต็มใจช่วยนัก แต่คงเอาใจจีนแคว้นอยู่บ้าง โดยให้ความช่วยเหลือทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแก่จีนแคว้นต่อไป ความระอ่กของเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม ค.ศ. 1957 รัสเซียจะช่วยเหลือโครงการสร้างอาวุธนิวเคลียร์ ถ้ารัสเซียตั้งใจปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาที่ให้แก่จีนแคว้นก็จะ เป็นโครงการมหาศาลที่สุดที่รัสเซียไม่เคยให้แก่รัฐใดมาก่อน⁴⁶ เป็นการแลกเปลี่ยนต้องการให้จีนแคว้นส่งเสริมความเป็นผู้นำของรัสเซียในโลกคอมมิวนิสต์ และต้องการให้จีนแคว้นส่งเสริมการลงนามสนธิสัญญาเลิกทดลองนิวเคลียร์ (Test Ban Treaty) ตลอดจนการที่รัสเซียปรารถนาจะดึงจีนแคว้นสู่พันธมิตรทางทหารตามสนธิสัญญาอย่างสัญญาวอร์ซอ โดยอนุญาตให้รัสเซียตั้งฐานยิงอาวุธนิวเคลียร์ในจีน ความต้องการนี้ประจวบเหมาะที่จะอเมริกาได้แสดงเจตจำนงที่จะตั้งฐานขีปนาวุธขีปนาวุธยิงนิวเคลียร์ในเกาหลี รัสเซียต้องการตั้งฐานทัพและกำลัง

ถึงทหารจีนแดงภายใต้บังคับบัญชาของรัสเซีย ซึ่งถ้าปฏิบัติการจีนแดงที่มีสภาพไม่ต่างอะไรกับการเป็นรัฐบาลบริหารของรัสเซีย จีนแดงไม่อาจยินยอมได้ จีนแดงยืนยันต้องการสร้างอาวุธนิวเคลียร์ด้วยความช่วยเหลือของรัสเซียมากกว่า

ในขณะนั้น ภายในจีนแดงเองเกิดข้อขัดแย้งเรื่องนโยบายว่าควรสร้างอาวุธนิวเคลียร์อย่างไรบ้าง ค่วนหรือไม่ เปงเตฮวย (Peng Teh-huai) รัฐมนตรีกระทรวงกลาโหมส่งเสริมการสร้างกองทัพให้ทันสมัยและอยู่ใต้วามนิวเคลียร์ ในขณะที่อีกฝ่ายนำโดยเมาเหินความจำเป็นที่จะต้องสร้างอาวุธนิวเคลียร์และหลีกเลี่ยงมิให้รัสเซียควบคุมทางทหาร

การที่จีนแดงมุ่งสร้างอาวุธนิวเคลียร์และการที่รัสเซียมุ่งผูกขาดกรรมสิทธิ์อาวุธนั้นโดยจะลงนามในสัญญาเลิกทดลองนิวเคลียร์เป็นเหตุให้สองฝ่ายขาดความไว้วางใจกันอย่างรุนแรงขึ้นตามกาลเวลา ตั้งแต่ ค.ศ. 1957 รัสเซียเริ่มประสพความกระอักกระอ่วนใจในการดำเนินสัมพันธภาพกับอเมริกาและจีนแดง การสมานฉันท์และจรรยาจตุรกับอเมริกาก่อให้เกิดความตึงเครียดในสัมพันธภาพระหว่างรัสเซียกับจีนแดงอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ ดังมีรูปร่างไว้ว่า "โซเวียตรัสเซียพบว่าตัวเองตกอยู่ภายใต้การบดขยี้ค่าเงินนโยบายอยู่ร่วมกันโดยสันติเพื่อหลีกเลี่ยงสงครามนิวเคลียร์ และในขณะที่ถูกบีบบังคับให้ดำเนินนโยบายแนวขยายอำนาจอิทธิพลเพื่อหลีกเลี่ยงการแตกหักกับจีนแดง⁴⁷ ทั้งจะเห็นได้จากวิกฤตการณ์ต่างๆ ของโลกที่สำคัญใน ค.ศ. 1958

ในช่วงระยะเวลาหนึ่งเอง ปัญหาเกาหลีและปัญหาไต้หวันก็ยังปรากฏอยู่ ทั้งสองแห่งได้ลงนามร่วมป้องกันคอมมิวนิสต์กับอเมริกาเป็นเหตุให้เกาหลีเหนือหวาดวิตกในความมั่นคงปลอดภัยของตนเอง เกาหลีเหนือพยายามเพื่อยุติจีนแดงมิให้ถอนทหารออกจากเกาหลีเหนือ แต่จีนแดงก็ยังได้พ่ายรอลงกับเกาหลีเหนือจนได้ ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1958 ว่าจะถอนทหารประมาณ 350,000 คน ให้เรียบร้อยก่อนวันที่ 30 เมษายน ค.ศ. 1958 ส่วนองค์การสหประชาชาติยังคงยื่นกรณณ์ให้มีทหารประจำในเกาหลีใต้ จนกว่าจะมีการเลือกตั้งทั่วไปเพื่อรวมประเทศในอนาคค

ส่วนสถานการณ์โลกทั่วไป ค.ศ. 1958 เป็นปีแห่งวิกฤตการณ์ตึงเครียดในตะวันออกกลางโดยเฉพาะในอิรัก เลบานอน และจอร์แดน

ตั้งแต่ ค.ศ. 1956 วิกฤตการณ์คลองสุเอซและวิกฤตการณ์ทางการเมืองในอิรัก จอร์แดน เลบานอน แห่งปี ค.ศ. 1958 แสดงให้เห็นถึงความเสื่อมของจักรวรรดิอังกฤษและฝรั่งเศส ทั้งสองประเทศกลายเป็นมหาอำนาจอันดับสอง (Second-rate powers) อำนาจอิทธิพลของสองชาติในตะวันออกกลางลดลงก่อให้เกิดช่องว่างแห่งอำนาจในภูมิภาคนั้น สหรัฐอเมริกาได้ก้าวเข้าไปแทนที่โดยให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาภูมิภาคนั้น ตลอดจนมุ่งพิทักษ์เอกราชของภูมิภาคนั้น ทฤษฎีของ ไอเซนฮาวร์ (Eisenhower Doctrine) นี้ที่ประกาศในเดือนเมษายน ค.ศ. 1957 นี้ว่าไปแล้วแสดงให้เห็นว่าโอกาสที่โซเวียตรัสเซียจะสร้างอำนาจอิทธิพลในตะวันออกกลางยังมีอีกมาก ถ้าเพียงแต่รัสเซียจะตั้งใจทำจริงๆ รัสเซียกลับเพิกเฉย ทั้ง ๆ ที่จีนแดงได้พยายามกระตุ้นให้รัสเซียด้วยโอกาสเสียตั้งแต่ครั้งวิกฤตการณ์ในอิรัก จอร์แดน และเลบานอน⁴⁸ จีนแดงเองก็เคยถกเถียงกันภายในประเทศว่าควรส่งอาสาสมัครไปช่วยการเพิกเฉยนี้ทำให้จีนแดงแน่ใจยิ่งขึ้นว่า รัสเซียดำเนินนโยบายสมานฉันท์กับอเมริกาเพื่อหาช่องทางเป็นมิตรไมตรี (Entente) มากยิ่งขึ้นในอนาคต

ท่าทีของรัสเซียต่อสถานการณ์ในตะวันออกกลางย่อมเป็นที่เข้าใจได้ง่ายว่า รัสเซียเองมีความสนใจต่อตะวันออกกลาง เพราะเป็นแหล่งที่สองมหาอำนาจอเมริกาและรัสเซียจะสามารถแข่งขันกันแสวงหาอำนาจอิทธิพลได้โดยไม่เสี่ยงต่อการเผชิญหน้ากันเอง โดยสัญชาตญาณต่อต้านลัทธิจักรวรรดินิยมอเมริกา รักร่าง ๆ ในตะวันออกกลางย่อมมีใจเหตุน้อยไปจากโลกเสรี รัสเซียได้แสดงตนเป็นผู้รักสันติภาพวางตนเป็นกลาง โดยเสนอให้เปิดการประชุมพิจารณาปัญหาตะวันออกกลาง ณ เจนีวา โดยมีสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส รัสเซีย และอินเดีย จีนแดงยอมไม่พอใจที่มีได้รับการนับถือว่าเป็นมหาอำนาจหนึ่งที่มีอำนาจงการโลก ประจวบกับสหรัฐอเมริกาไม่แยแสกับข้อเรียกร้องของรัสเซีย

ครูสเชฟพยายามเล่นเกมการเมืองกับจีนแดงใหม่ โดยเดินทางไปปักกิ่งเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม การเจรจาในครั้งนั้นมีส่วนทำให้ครูสเชฟเลิกความวิตกที่จะเปิดการเจรจา ณ เจนีวา⁴⁹ ครูสเชฟโทษอังกฤษ อเมริกาว่าเป็นฝ่ายทำให้การเจรจาไม่บังเกิดผล และเสนอให้นำเรื่องเสนอต่อคณะมนตรีแห่งความมั่นคงพิจารณาแทน การเปลี่ยนท่าทีกลับไปที่เดิมของครูสเชฟนำความประหลาดใจมาสู่ฝ่ายโลกเสรีมาก และยิ่งทวีความไม่เชื่อถือนำคำพูดของฝ่ายรัสเซียนับแต่กันมาว่า ทุกอะไรหาจุดประสงค์แล้วแต่ไม่มีได้ ส่วนจีนแดงเองก็พรั่นกลัวรัสเซียให้สังวรว่า "การอ่อนยอมมิได้เป็นการรักษาสันติภาพ สันติภาพจะยั่งยืนก็เมื่อมีการต่อสู้โดยไร้กำลัง"⁵⁰

ในขณะที่ทั่วโลกมุ่งความสนใจไปที่ตะวันออกกลาง และรัสเซียกำลังแสดงบทบาทรักสันติภาพอยู่นั้น มหาмирของรัสเซียในตะวันออกไกลได้ดำเนินนโยบายไปอีกแนวหนึ่ง เป็นครั้งกันข้าม ด้วยการโจมตีที่เกาะคิมยอและมัตสุ การดำเนินนโยบายของโลกคอมมิวนิสต์ที่เริ่มไปคนละแนวนี้ยังความประหลาดใจมาสู่ชาวโลกเป็นที่ยิ่ง จีนแดงได้แสดงตนเป็นอิสระไม่นำพาคอนนโยบายของรัสเซีย เปิดเขาให้โลกได้เริ่มรับทราบถึงความแตกแยกภายในโลกคอมมิวนิสต์โดยพฤตินัย วิฤตติการณโคทวันโคทสอยความหมายอันลึกซึ้งของคำว่า "สันนิพ" และ "สมานฉันท์" (Detente) ว่าโดยเนื้อแท้แล้วรัสเซียจะช่วยจีนแดงหรือจะเพิกเฉย สถานะการณแสดงได้เด่นชัดว่า รัสเซียเลือกที่จะเคียงจีนแดงและอเมริกาไปพร้อม ๆ กันมิให้เผชิญหน้ากันโดยตรง เพื่อหลีกเลี่ยงการที่รัสเซียจะเข้าพัวพันในสงครามโดยตรง

ในปี 1958 จีนเริ่มโครงการณกระโคธำพำ ส่งเสริมความคิดเห็นของเม่า เม่าได้ย้ำเสมอว่า ลัทธิคอมมิวนิสต์มีพลังเหนือลัทธิจักรวรรดินิยม การที่รัสเซียไม่ใช้กำลังเผชิญหน้าโลกเสรีเป็นการทำลายหลักการของเม่า ในเดือนกรกฎาคม ณะเกิดวิฤตติการณในตะวันออกกลาง โครงการณกระโคธำพำในจีนแดงเองมีที่ท้าวจะล้มเหลว จีนแดงจำเป็นต้องสร้างสถานะการณถึงเครือข่ายนอกประเทศ เพื่อส่งเสริมไปประชาชนเห็นว่า พลังสังคมนิยมเหนือพลังจักรวรรดินิยม เพื่อจะได้มีกำลังใจพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตามโครงการณกระโคธำพำ และการก่อดานะการณภายนอกยังเป็นการเห็นความสนใจของประชาชนจากสภาพล้มเหลวของระบอบคอมมิวนิสต์ไปสู่การณภายนอก ครั้นรัสเซียเพิกเฉยต่อการที่จะเผชิญหน้าอเมริกา ย่อมจะทำให้จีนแดงไม่พอใจ จีนแดงต้องก่อวิฤตติการณใหม่ เป้าหมายที่สละสลวยสืบเปลืองกำลังผู้คนน้อยที่สุดและไม่เสี่ยงต่ออันตรายมากที่สุด คือ โคทวัน

วิฤตติการณโคทวันเป็นเครื่องพิสูจน์พันธมิตรระหว่างจีนแดงกับรัสเซีย อเมริกาทั้งโคทวันในกรณี ที่ ถ้าอเมริกาไม่ป้องกันโคทวันเต็มที่ก็จะก่อให้เกิดการแตกแยกกัน ทำให้จีนแดงอาจจะมีโอกาสปราณีปรานยอมกับโคทวันเพื่อรวมประเทศง่ายขึ้น⁵¹ จีนแดงเริ่มโหวตคัดค้านเตรียมกำลังจะปลดออกโคทวัน ครูสเชฟ

ได้เดินทางไปเยือนปักกิ่ง เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม พยายามกล่อมจีนแกลงให้เลิกสมรณะปลดแอกจีนไค่ทวันเสีย โดยสารภาพว่า กำลังอำนาจทางทหารของรัสเซียยังคงน้อยกว่าอเมริกา⁵² ในครั้งนั้นความตึงเครียดของจีนแกลงไค่ทวันพากันไปถึงการที่ครูสเชฟเจราให้ร่วมปฏิบัติการ (Joint Action) เพื่อจะได้นำมาตรการควบคุมรัฐบาลและพรรคของจีนแกลงไค่ทวัน แต่ข้อเสนอตั้งกล่าวต้องเลิกสมไป

รัสเซียแสดงที่ท่าว่าการรักษาพันธกรณีกับจีนแกลงมีขอบเขตจำกัด มิใช่ว่าจะปล่อยให้จีนแกลงก่อศึกระรานชาวบ้าน จนถูกเพื่อนบ้านก่อกองกำลังอื่นจะถึงรัสเซียเข้าเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ รัสเซียได้กล่าวโดยนัยว่า⁵³ จะป้องกันจีนแกลงในกรณีที่ถูกรุกรานเท่านั้น ถ้าจีนแกลงรุกรานชาติอื่น รัสเซียจะไม่ช่วยเกื้อหนุน เมื่อกลับมอสโคว์ ท้ายเกรงอเมริกาจะตัดสินใจเผชิญหน้าจีนแกลงในกรณีไค่ทวัน รัสเซียได้ประโลมข่าวทั่วโลกว่าจะย้ายโอนอาวุธนิวเคลียร์ให้แก่จีนแกลง เป็นการช่วยให้อเมริกาเพิ่มความระมัดระวังในการตัดสินใจ

จีนแกลงไค่ทวันกรากใจที่เกาะติมอย และเริ่มรุกรานอเมริกา ท่วมกลางสถานการณ์ที่ยังไม่ปรากฏเด่นชัดว่าอยู่ในลักษณะใดแน่นอน รัสเซียได้แถลงเมื่อวันที่ 5 ตุลาคมว่าจะไม่แทรกแซงการเมืองภายในของจีน คราวเท่าที่อเมริกาจะดำเนินนโยบายไม่แทรกแซงเช่นกัน จีนแกลงไม่พอใจท่าทีของรัสเซียมาก เมื่ออเมริกาแสดงท่าทีช่วยไค่ทวัน จีนแกลงจึงอวดอวดและเปิดการเจรจาระดับทศกัณฐ์อเมริกาต่อไป รัสเซียได้โจมตีมากไค่ทวันประณามอเมริกาและย้ำว่า "การโจมตีจีนคอมมิวนิสต์ ... คือ การโจมตีสหภาพโซเวียตรัสเซีย" วิสัยทัศน์หลังแบบรัสเซียมิได้ช่วยให้จีนแกลงรู้สึกหยาบคายและ เป็นมิตรกับรัสเซีย

ในขณะที่วิกฤติการณ์ไค่ทวันเพิ่งยุติลง รัสเซียได้ทบทวนพิจารณาปัญหาเยอรมันนีอีกครั้งหนึ่ง จุดประสงค์ของการก่อวิกฤติการณ์ในครั้งนั้น คือ ต้องการให้เยอรมันนีทั้งสองรัฐเป็นกลาง ไม่มีพันธกรณีผูกมัดกับฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด และห้ามสร้างกำลังแสนยานุภาพโดยเฉพาะอาวุธนิวเคลียร์ นอกจากกำลังมากพอรักษาความสงบภายในและป้องกันประเทศ⁵⁴ รัสเซียได้ยื่นบันทึกแก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส และอเมริกาตั้งวันที่ 24 พฤศจิกายน กล่าวถึงการยกเลิกมหาอำนาจยึดครองเบอร์ลินตะวันตก และควรเป็นเขตปลอดทหารถ้าฝ่ายพันธมิตรไม่ยินยอม รัสเซียจะโอนเบอร์ลินตะวันตกให้เยอรมันนีตะวันออก ค่อยจากนั้นพันธมิตรจะมีทางเลือกคือกับเบอร์ลินตะวันตกหรือไม่ขึ้นอยู่กับอำนาจการตัดสินใจของเยอรมันนีตะวันออก ทั้งนี้ รัสเซียได้บีบบังคับพันธมิตรโดยมุ่งปกป้องเยอรมันนีตะวันออก ถ้าพันธมิตรจะพยายามบีบบังคับด้วยพลกำลัง แค่นโยบายรัฐถูกคามเช่นนั้นหมกมุ่นค่าความหมายเสียแล้วสำหรับฝ่ายพันธมิตร ซึ่งเริ่มซาชินกับวิธีการนี้ของรัสเซีย พันธมิตรปฏิเสธไม่ยินยอม จีนแกลงได้ส่งเสริมรัสเซียให้เผชิญหน้าโลกเสรี แต่รัสเซียเป็นฝ่ายถอยเขยเค

แม้การรณรงค์พิชิตไค่ทวันจะเป็นไปไม่ไค่ตั้งแก่สงครามเกาหลี และจีนแกลงเองจำต้องยอมรับข้อนี้ ไค่ทวันกรากใจที่หมู่เกาะรอบนอกที่เป็นชายแดน คือ ติมอย และ มัทสุ จีนแกลงเองมิได้ละความพยายามที่จะพิชิตไค่ทวันให้ไค่ในอนาคต วิกฤติการณ์ไค่ทวันครั้งสุดท้าย ใน ค.ศ. 1958 ทำให้จีนแกลงกระตือรือร้นอย่างแน่ใจไว้ว่า โอกาสไรกำลังพิชิตไค่ทวันจะไม่ห่างเป็นไปไค่ รัฐบาลจีนแกลงกระตือรือร้นที่ว่าการรวมประเทศเป็นหน้าที่รับผิดชอบของคน ประชาชนจะต้องรับทราบด้วยว่าการรวมประเทศยังไม่สิ้นสุด แม้จะรวมด้วยกำลังไม่ไค่ขอที่คงดำเนินการทุกโดยสันติ ทั้งนี้ จีนแกลงก็คิดว่าประชาชนประจักษ์ถึงความอ่อนแอของจีนที่ไม่อาจพิชิตไค่ทวัน รัฐบาลจึงรณรงค์หลักการ "เสือกะคาม" บทควาใหม่ที่อยู่สายคาประชาชน จนชินคา คือ "ลัทธิจักรวรรดินิยม และบรรดาผู้ต่อต้านการปฏิวัติทั้งหมดล้วนเป็นเสือกะคาม" ("Impe-

rialism and All Reactionaries Are Paper Tiger")

คามหลักการ "เสือกระดาษ" ซึ่งเราได้เขียนไว้หลายครั้ง ตั้งแต่ ค.ศ. 1940 บรรดาผู้ที่
 ทำการปฏิวัติโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา และอาชุนิวเคลียร์ทั้งหมดล้วนมีลักษณะที่แท้จริงแห่งการเป็นเสือ
 กระดาษ หลังอำนาจไม่ยิ่งใหญ่เท่าใดนัก เพราะหลังอำนาจที่แท้จริงอยู่ที่มวลชน ปฏิวัติที่ปรากฏขึ้นทุก
 แห่งล้วนสำเร็จด้วยความสามารถและพลังอำนาจของมวลชน การประเมินกำลังของฝ่ายศัตรูสูงเกิน
 ไปไม่ถูกต้องที่ควร ... เราควรระวังภัยศัตรู และไม่ควรประมาทละเลยศัตรู ... ในบทความนั้น
 โค้ช่าเจกนารมภ์ของจีนแดงไว้กล่าวว่า "เรายืนหยัดอยู่เพื่อสันติภาพและเป็นปฏิปักษ์กับการทำสงคราม แต่
 ถ้าพวกจักรวรรดินิยมอื่นที่ส่งสงครามอีก เราไม่ควรเกรงกลัวมัน" ในทัศนะของบุคคลชั้นนำของ
 จีนโดยเฉพาะเม่า ไท่ห่านายอนาคคของอเมริกา หลอเลี้ยยความหวังของประชาชนจีนว่า:

บรรดาจักรวรรดินิยมของสหรัฐอเมริกา ใ้ก่อวิกฤติการณ์ถึง เครียดทั่วทุกหนแห่งในโลก
 เป็นความพยายามจะบรรลุจุดมุ่งหมายของการก้าวร้าวรุกราน และจะให้ประชาชนทั่วโลกเป็น
 ทาสของตน ... ถ้าพวกนายทุนผูกขาดทั้งกลุ่มมีแนวโน้มที่จะดำเนินนโยบายก้าวร้าวและก่อสง
 คราม ย่อมจะมีวันหนึ่งมาถึงเมื่อมวลชนทั่วโลกแขวนคอคนกลุ่มนั้น สหรัฐอเมริกายุ้สมรฐร่วมกึก
 ภัยจะประสบคากรรมเดียวกัน

คามหลักการ "เสือกระดาษ" นี้ ประชาชนจีนได้รับทราบว่สหรัฐอเมริกาอาจจะมีพลังอำนาจ
 มหาศาลอาจจะมีอาชุนิวเคลียร์ก้าวร้าวรุกรานชาติอื่น แต่อำนาจนั้นมิได้เป็นอำนาจที่แท้จริง อำนาจนั้น
 อยู่ที่มวลชนทั่วโลกซึ่งจะปราบอเมริกาในอนาคต ประชาชนจีนควรยอมรับว่โดยหลักการนี้ อเมริกาเป็น
 เพียงเสือกระดาษ เสือจริง ๆ โดยแท้คือมวลชนผู้มีพลังปฏิวัติ ประชาชนจีนไม่ควรหวาดกลัวอเมริกา
 ถ้าพิจารณาโดยด้านนี้จะเห็นได้ว่า บทความ "เสือกระดาษ" นี้เป็นการยอมรับโดยจีนแดงเองว่ ไ้กระ
 หนักถึงพลังอำนาจของสหรัฐอเมริกาและได้พยายามค้นหาพลังอำนาจนับตั้งแต่ ค.ศ. 1950 จนถึง ค.ศ.
 1958 แต่ก็ล้มเหลว บทความนี้แสดงถึงการที่จีนแดงประกาศยอมแพ้อย่าง เป็นทางการต่อประชาชนของตน
 และต่อโลก และเป็นการแสดงให้เห็นว่ เมื่อไม่อาจเผชิญหน้าสหรัฐอเมริกาได้โดยตรง จีนแดงมีหน
 ทางเดียวที่เหมาะสม คือ การพึ่งพลังมวลชนทั่วโลกให้คว่ำบาตรและ หรือปราบสหรัฐอเมริกา มวลชนใน
 ที่นี้ที่จีนแดงหวังพึ่งพาเพื่อปลดทางการเมือง คือ โลกที่สาม⁵⁵

ในขณะที่จีนแดงชมชื่นใจกับความอ่อนแอของคนจนต้องดำเนินนโยบายผูกมิตรกับโลกที่สามเพื่อใช้
 เป็นเครื่องมือต่อรองนโยบายทางการเมืองกับโลกเสรีอยู่นั้น รัสเซียเองกำลังดำเนินนโยบายคาบถุกคาย
 คอก ห่านองเหยียบเรือสองแคม รัสเซียดำเนินนโยบายในค่านหนึ่ง เป็นการขยายนโยบายอิทธิพลของ
 ดัทธิคอมมิวนิสต์ ซึ่โล่มหาอำนาจจะวันทกไปจากโลกที่สาม และจากยุโรปด้วย อีกค่านหนึ่งรัสเซียค้ำ
 เป็นนโยบายปรองคองกับอเมริกา⁵⁶ การไร้ทั้งกำลังและตั้งเจรรจากว่ยนนั้นว่ไปแล้ว จีนแดงไม่อาจจะ
 เข้าใจได้ว่า โดยเนื้อแท้รัสเซียค้ำเป็นนโยบายมุ่งไปค่านใดและนโยบายในลักษณะแท้ ๆ นั้น คืออะไร
 จีนแดงมีใจเอนเอียงที่จะคิดว่า รัสเซียมุ่งนโยบายสมานฉันท์มากกว่า จีนแดงไม่พอใจ รัสเซียเองก็มีได้
 มีความกึกกึกกันว่าควรค้ำเป็นนโยบายแทรกซอนเช่นนี้หรือไม่ เพราะการขยายนโยบายอิทธิพลของดัทธิ
 คอมมิวนิสต์เสี่ยงก่อการเผชิญหน้าทำสงครามนิวเคลียร์กับอเมริกา

อย่างไรก็ตาม โลกคอมมิวนิสต์ต่างเห็นพ้องต้องกันว่การค้ำเป็นนโยบายพิศ้ว เองจึงเจียมอยู่

ในท้องเป็นการแยกตัวอยู่โดดเดี่ยว (Isolationist Policy) ที่ไม่เหมาะสมกับกาลเวลาแล้ว ในปี ค.ศ. 1956 โลกคอมมิวนิสต์ก็ค่อย ๆ แทรกผ่านเหล็กทรวงตัวเองออกมาด้วยการเซ็นสัญญาค้าขายกับโลกเสรีและโลกที่สาม บทบาทของรัสเซียค่อนข้างจะเด่นชัดเหลือเกินว่า คำเชิญนโยบายต่างประเทศชนิดเข้มข้น ทั้งรุนแรงมุ่งคุกคามด้วยอาวุธนิวเคลียร์ แบบการทูตโดยใช้อาวุธนิวเคลียร์เป็นเครื่องมือ (Nuclear Diplomacy) ทั้งเป็นมิตรไมตรีค้าขายแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมด้วยและทั้งกระหือริ้วตามที่จะได้สันติภาพโดยประชุมกับโลกเสรีตามการลดอาวุธโดยเฉพาะอาวุธนิวเคลียร์ การดำเนินการทุกเพื่อเจรจาลดอาวุธ (Disarmament Diplomacy) เป็นประเด็นที่ก่อให้เกิดความไม่พอใจแก่จีนแดงมากที่สุด นับแต่ปลายปี ค.ศ. 1958 รัสเซียไม่สามารถจะมีบมึงกับจีนแดงให้เลิกคิดสร้างอาวุธนิวเคลียร์ได้ทั้งที่อเมริกาเองก็มีบมึงกับฝรั่งเศสมีไว้ในเรื่องสร้างอาวุธนิวเคลียร์ ในกรณีของจีนแดง จีนแดงถือว่ารัสเซียมีเจตนาบีบบังคับจีนแดงโดยประกาศยกเลิกของอาวุธนิวเคลียร์ในวันที่ 31 มีนาคม ค.ศ. 1958 นโยบายของรัสเซียที่มุ่งปรองคองกับอเมริกาโดยหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากันในวิกฤตการณ์ทั่วโลก และเคารพหลักการขององค์การสหประชาชาติที่ใหญ่ที่สุดคือสหภาพโซเวียต ตลอดจนการที่รัสเซียดำเนินการเจรจาลดอาวุธกับโลกเสรี โดยไม่นำพาลต่อข้อจำกัดของจีนแดง เหล่านี้ทำให้จีนแดงและรัสเซียเริ่มขาดความไว้วางใจกัน จีนแดงใน ค.ศ. 1957 - 1958 ดำเนินนโยบายรุนแรงก้าวร้าวมาก เพราะมันใจในความเหนือกว่าของรัสเซียต่ออเมริกา ในขณะที่รัสเซียไม่พอใจวิสัยทัศน์นโยบายเช่นนั้นของจีนแดงมาก ก็พยายามรังถึงจีนแดงไว้โดยนโยบายของสองชาติจึงสวนทางกันเพราะจุดมุ่งหมายและผลประโยชน์ต่างกัน จีนแดงและรัสเซียระแวงแคลงใจในเจตนาจริงของอีกฝ่ายหนึ่ง โลกคอมมิวนิสต์เริ่มแตกกว้างปรากฏรอยจาง ๆ ขึ้น

ในโลกเสรีเอง รอยร้าวก็เริ่มแล้วจากกรณีที่ยังคงอยู่ ฝรั่งเศสไม่พอใจอเมริกาที่จะตั้งฐานทัพรับยิงอาวุธนิวเคลียร์ โดยอยู่ที่กูดยูนิตี้ของอเมริกา ซึ่งแสดงว่า การกระทำดังกล่าวสนองตอบผลประโยชน์ของอเมริกามากกว่าเสถียรภาพความมั่นคงของยุโรปตะวันตก อนึ่ง ยุโรปตะวันตกปรารถนาความเป็นไททางคำณินนโยบายต่างประเทศ ไม่ต้องการความหลังอเมริกาทุกอย่างก้าว พันที่ที่เดอโกลด์ (De Gaulle) ใ้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีฝรั่งเศส ฝรั่งเศสได้เสนอให้การตัดสินใจอาวุธนิวเคลียร์อยู่ภายใต้การพิจารณาของทั้งฝรั่งเศสและอเมริกา อเมริกาปฏิเสธ ฝรั่งเศสแยกตัวพันที่ ดอนกองทัพอธิจากกำลังของ NATO ในทะเลเมดิเตอร์เรเนียนและสร้างอาวุธนิวเคลียร์ ความมุ่งมั่นที่จะมีอิสระอันไทแก่ตนเองโดยไม่ขึ้นต่อกัน ชาติใ้เห็นว่าไปแล้ว ทั้งฝรั่งเศสและจีนแดงเห็นต้องต้องกัน ทั้งสองฝ่ายไม่ปรารถนาที่จะให้สัมพันธ์ภาพทั่วโลกอยู่ในลักษณะระหว่างสองมหาอำนาจสองค่าย (Bipolar Relations) คือ อเมริกาและรัสเซีย จีนแดงและฝรั่งเศสต่างตั้งข้อสงสัยไม่แน่ใจในพันธมิตรที่มีต่อพันธมิตรของตน คำงคองการมีพลังอำนาจและสนยาภาพและเป็นอิสระจากกันระต่าง ๆ ที่มีต่อพันธมิตรของตน ทั้งนี้คำพูดของนายพลเดอโกลด์เองได้สะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติของจีนแดงและฝรั่งเศสใ้คิดว่า "ฝรั่งเศสไม่อาจที่จะปล่อยให้สหภาพกรรมและชีวิตของกันอยู่ในกำมือของใครใ้ได้อย่างแน่นอน"⁵⁷

โลกเสรีและโลกคอมมิวนิสต์แตกกว้างภายในกันเองตั้งแต่ ค.ศ. 1958 โดยเหตุที่ทั้งฝรั่งเศสและจีนแดงคองการความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง คำเชิญนโยบายโดยอิสระเป็นเอกเทศ และไม่คองการพึ่งพาอาศัยมหาอำนาจที่ไม่อาจให้ความมั่นใจใ้ได้ว่า ถ้าภัยมาถึงมหาอำนาจจะช่วยกันตามพันธกรณี ฝรั่งเศสและจีนก็ตัดสินใจไปตามคำพิง ("Go it alone") ในการสร้างอาวุธนิวเคลียร์ สำหรับจีนแดงใ้

ซึ่งจีนแคงถือว่าเป็นเรื่องกตัญญูของการต่อสู้โดยมวลชนไปสู่การปฏิวัติในทันทีเลย ทั้งนี้ จีนแคงได้กระ
 พับใน ค.ศ. 1957 - 1958 แล้วว่า นโยบายส่งเสริมการอยู่ร่วมกันโดยสันติกับประเทศเพื่อนบ้านและ
 โลกที่สามไร้อคติในการศึกษาสหรัฐอเมริกาที่จะสร้างพันธมิตรกับรัฐเหล่านั้นเพื่อบิกล้อมจีนแคง และหวั
 หน่วงอิทธิพลในภูมิภาคนั้นอย่างน่าวิพากษ์ เห็นได้ว่า ในเอเชียอาคเนย์ สหรัฐอเมริกาประสบความสำเร็จ
 เร็วในการสร้างองค์การซีอาโต้ บิกล้อมจีนแคง อินเดียน่าถึงมีข้อพิพาทมากมายกับจีนแคง จีนแคงจึง
 เริ่มดำเนินนโยบายตั้งอยู่ร่วมกันโดยสันติออกไปตามหลักการและพึงส่งเสริมการปฏิวัติทั่วโลก ทั้งสองนโยบาย
 นั้นย่อมจะเป็นการเพียบพร้อมสองแฉกโดยปริยาย ประเทศเพื่อนบ้านและโลกที่สามไม่อาจจะทำความเข้าใจกับหลักการเช่นนั้น นอกจากจะมองไปในแง่ที่ว่าจีนแคงไม่มีความจริงใจที่จะรักสันติ เพราะได้ทฤษฎี
 หลั่งให้เกิดความไม่สงบในประเทศต่าง ๆ โดยสนับสนุนขบวนการก่อการร้าย ถือว่าเป็นการทำลายสันติภาพ
 โดยพฤตินัย

เมื่อหันแล้ว คนทั่วโลกเองควรตระหนักถึงลักษณะอิทธิพลของนโยบายของจีนแคงที่เน้นหลักการอยู่
 ร่วมกันโดยสันติ ซึ่งจีนแคงเองได้เกริ่นไว้ใน ค.ศ. 1963 ว่า:

นโยบายต่างประเทศของบรรดาประเทศสังคมนิยม (โลกคอมมิวนิสต์) ต้องไม่ลดความ
 หมายลงไปสู่หลักการเพียงด้านเดียว คือ การอยู่ร่วมกันโดยสันติ การอยู่ร่วมกันโดยสันติคืออย่าง
 หนึ่งไปถึงสัมพันธภาพระหว่างรัฐสังคมนิยมกับรัฐนายทุน ไม่ควรตีความหมายหรือขยายความประ
 ยุคหลักการไปถึงสัมพันธภาพระหว่างบรรดารัฐที่ถูกก่อกำเนิดใหม่ หรือระหว่างชนชั้นต่าง ๆ ที่ถูก
 ก่อตั้งกับชนชั้นที่ก่อกำเนิดขึ้นใหม่ชนชั้นอื่น ๆ การอยู่ร่วมกันโดยสันตินี้ไม่ควรมีการนำไปใช้เพื่อรจันโย
 บายหน้าที่ของบรรดารัฐสังคมนิยมในการสนับสนุนการต่อสู้โดยประเทศต่าง ๆ และมวลประชาชน
 ที่ถูกก่อกำเนิด⁵⁹

ตามความข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่า การอยู่ร่วมกันโดยสันติเป็นเพียงถ้อยคำที่สะดวกมากกว่าอื่น ๆ
 จีนแคงแยกการอยู่ร่วมกันโดยสันติออกจากพันธมิตรและหน้าที่ของการปฏิวัติทั่วโลกตามความถูกต้องตาม
 การปฏิบัติ เราเห็นว่า มีข้อเสีย ปากถ้อยคือ ก่อความระแวงเคลือบใจมากกว่าความเต็มใจในสหภาพกับจีน
 แคงอย่างค้ำยันน้ำใจจริงของโลกที่สาม และประเทศเพื่อนบ้าน จีนแคงได้พิสูจน์ตนเองต่อโลกที่สาม
 ให้ความเชื่อมั่นในทัศนะดังกล่าวแน่นอนเพิ่มขึ้น โดยการสร้างวิกฤตการณ์ถึงเครือข่ายกับอินเดียนและไต้หวัน ซึ่ง
 อาจนับเนื่องได้ว่าเป็นหนึ่งในเหตุการณ์แห่งปี ค.ศ. 1958 ที่สิ้นสะเทือนโลกมาด ทั้งยังถือได้ว่า จีนแคง
 ได้เริ่มดำเนินนโยบายต่างประเทศเป็นอิสระโดยเอกเทศแตกต่างจากรัสเซียชนิดเป็นตรงกันข้ามกันเลยทีเดียว⁶⁰

กรณีพิพาทพรมแดนระหว่างจีนแคงกับอินเดียน

เดิมที จีนแคงมีความสัมพันธ์ที่ค่อนข้างจะราบรื่นกับอินเดียนมาโดยตลอด โดยทัศนะที่ว่าอินเดียนเป็น
 มหามิตรมีพรมแดนจากจีนตอนใต้และเป็นชาติที่ถือนโยบายเป็นกลางอย่างเคร่งครัดจนเป็นที่ยกย่องนับถือของ
 โลก ในขณะที่ทั่วโลกเห็นจีนเป็นชาติก้าวร้าวรุกราน อินเดียนเห็นจีนอีกแง่หนึ่ง โดยให้ความเห็นว่า ทั้ง
 หนักที่จีนแคงได้กระทำนับแต่เกิดสงครามเกาหลี จนถึงกรณีพิพาทไต้หวันและบทบาทของจีนในสงครามเวียดนาม ล้วนเป็นการพยายามโดยจีนแคงที่จะสร้างเสถียรภาพความมั่นคงมากกว่ามีเจตนาขยายอำนาจอาณาเขต

จีนก็ยังพยายามชี้แจงให้ทั่วโลกยอมรับความจริงว่า- รัฐบาลโลกที่สามที่โคปกครองจีนแผ่นดินใหญ่ ทั่วโลกควรรับรองรัฐบาลนั้น จีนก็ได้แสดงบทบาทในฐานะโลกที่สาม พยายามจะเสนอให้องค์การสหประชาชาติลงมติรับจีนแกลงเป็นสมาชิก บทบาทที่แสดงความเป็นมิตรไมตรีและฐานะเป็นกลางใกล้เกิดขึ้นกรณีพิพาทต่าง ๆ ในตะวันออกไกลนั้นแสดงการเกาทัณฑ์เป็นต้นมาโคปรากฎเกณฑ์ยิ่งขึ้น เมื่อจีนแกลงได้ประกาศคำนิพนธ์นโยบายอยู่ร่วมกันโดยสันติ โดยเชื้อประกาศ ๓ จีนเห็น เมื่อปลายปี ค.ศ. 1954 จีนแกลงพยายามเป็นมิตรที่รับรองจีนโดยหวังให้จีนอยู่ในฐานะผู้นำโลกที่สาม ให้อดักกันส่งเสริมจีนแกลง เราผู้องค์การสหประชาชาติและองค์การให้จีนเหียวางตัวเป็นกลางอย่างเคร่งครัดยิ่งขึ้น เมื่ออเมริกาประกาศนโยบายปิดล้อมสกัดกั้นการขยายอิทธิพลของคอมมิวนิสต์ จีนเหียวก็เป็นชาติเหียวที่โลกเสรีและโลกคอมมิวนิสต์ให้ความสนใจของการเป็นฝ่ายตน โดยเฉพาะจีนแกลง โคพยายามเป็นมิตรกับจีนเหียว ป้องกันจีนเหียวเข้าสู่โลกเสรีปิดล้อมจีนแกลง

แต่ทั้ง ๆ ที่จีนแกลงเห็นความสำคัญของจีนเหียว และจีนเหียวก็มีความยกย่องจีนแกลงเป็นอย่างยิ่งเช่นนี้ ทั้งสองฝ่ายก็ยังคงมีความหมางใจกันมาใน ค.ศ. 1958 นี้ เนื่องจากมาจากปัญหาธิเบตและปัญหาดินแดนที่ยังไม่มีข้อยุติจนกว่าการเป็นของจีนเหียวหรือจีนแกลง

เดิมที ธิเบตเป็นประเทศราชของจักรวรรดิจีน ต่อมาเมื่ออังกฤษครอบงำจีนโคได้ทำสนธิสัญญากับจีนสมัยขงฉีใน ค.ศ. 1916 โครับสิทธิพิเศษต่าง ๆ นับแต่จีนแกลงโคใช้กำลังรวมธิเบตในลักษณะบูรณาการโคสำเร็จเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม ค.ศ. 1950 ยิ่งความกระอักกระอ่วนใจแก่จีนเหียวที่คงเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของทรนแดนโดยสันติขั้นต้นที่ นับเป็นการสิ้นสุดการเป็นรัฐกันกระทบสำหรับจีนเหียวกับจีน จีนเหียวเริ่มให้ความสนใจแก่ธิเบตมากขึ้น แต่ก็เป็นการแสดงอย่างไม่เปิดเผย ถึงกระนั้น จีนแกลงก็ไม่ใคร่พอใจ จีนแกลงโคได้เปิดการเจรจากับจีนเหียวด้วยปัญหาธิเบตออกมา จนถึงเดือนเมษายน 1954 ทั้งสองฝ่ายโคลงนามในข้อตกลงเป็นสัญญาต่อกันว่า จีนเหียวรับรองกรรมสิทธิ์อำนาจอ้างของจีนแกลงเหนือธิเบต และจีนเหียวสละอิทธิพลผลประโยชน์ต่าง ๆ ตลอดจนถอนกำลังทหารส่วนหนึ่งออกไปจากธิเบต ปลายปีนั้นจูเฮนโลเหียนจีนเหียวและประกาศนโยบายอยู่ร่วมกันโดยสันติ สัมพันธภาพสองประเทศคำนิพนธ์มาด้วยดี จนถึงปี ค.ศ. 1956 จีนเหียวใช้ฐานะความเป็นกลางของตน รับความช่วยเหลือจากโลกเสรี และโลกคอมมิวนิสต์ ในขณะเดียวกันก็ยกนโยบายเป็นกลางอย่างเคร่งครัด เมื่อจีนแกลงประณามยูโกสลาเวียที่จะคำนิพนธ์นโยบายเป็นกลางในที่ประชุมมอสโคว์ ค.ศ. 1957 เป็นการประณามโดยถือหลักการว่า ความเป็นกลางของยูโกสลาเวียมีแนวโน้มเหียวไปทางโลกเสรีโดยรับความช่วยเหลือจากฝ่ายนั้น เท่ากับว่าจีนแกลงใจมที่จีนเหียวมิได้เป็นกลางโดยแท้จริง⁶¹

ความไม่พอใจจีนเหียว จึงอาจสรุปได้ว่ามีปัจจัยมาจากความเห็นอกเห็นใจที่จีนเหียวมีต่อธิเบต และฐานะความเป็นกลางที่ค่อนข้างจะเหียวไปทางอเมริกา ปัจจัยสองประการนั้นปรากฏเด่นชัดพร้อมกับปัจจัยอื่น ๆ ที่คอยแทรกตัวเข้ามาเป็นปัจจัยที่แท้จริง คือปัจจัยพรมแดน เป็นเหตุ และการแสวงหาอำนาจอิทธิพลครอบงำอาเซีย

ดินแดนที่ก่อให้เกิดกรณีพิพาท คือ ดินแดนทางตะวันออกของจีนเหียวที่เรียกว่า หน่วยขัณฑ์พรมแดนตะวันออกเฉียงเหนือ (North East Frontier Agency) อยู่ระหว่างดินแดนทหารกันการของเทือกเขาหิมาลัยและที่ราบฮีสซัม ชื่อแห่งคือ ดินแดนทางตะวันออกของจีนเหียวบริเวณตอนเหนือของแคชเมียร์

(Kashmir) เรียกว่า อัคสัยจีน (Aksai Chin) จีนคงมีจุดประสงค์ที่จะควบคุมทิเบตให้ใกล้ชิดโดยสร้างระบบสื่อสารคมนาคมเชื่อมกัน จีนเคยได้เข้าคู่จีนแดงสร้างทางเชื่อมอัคสัยจีนกับทิเบตตะวันตกเข้ากับมณฑลซินเกียงตะวันตกเพื่อเป็นสายยุทธศาสตร์ ทางสายนี้สร้างเสร็จในปี ค.ศ. 1958 จีนเคยประท้วงกรณีพิพาทดินแดนชิงดูมีที่จีนไม่นานนัก สิบเขตมณฑลในเคียนผิงนาม ค.ศ. 1959 จีนคงใช้มาตรการปราบปรามแก่ชาวอัคสัยจีน ในวันที่ 28 มีนาคม จีนแดงประกาศยุบรัฐบาลสิบเขตแล้วตั้งคณะกรรมการใหม่เตรียมพร้อมเพื่อการปกครองทิเบตเป็นภูมิภาคโดยอิสระด้วยตนเอง (Tibetan Autonomous Region) คณะกรรมการนี้ประกอบด้วยกรรมการ 16 นาย รวมทั้งคนจีนอีก 4 คน จีนเคยได้แสดงความเห็นออกเห็นใจทิเบต โดยแถลงว่า ปรารถนาที่จะให้ทิเบต "มีความก้าวหน้าในด้านเสรีภาพ" ประมุขของทิเบต คือ องค์คาลาโฮ ลามะ (Dalai Lama) เสกซ์สิทธิ์การ เมืองมาฮินเคีย ยังความกังวลเกรียงมาสู่สัมพันธภาพระหว่างจีนแดงกับอินเดีย

ในทัศนะของอินเดียเอง การที่จีนแดงปราบปรามทิเบตเมื่อ ค.ศ. 1959 ปรับปรุงการปกครองให้อยู่ใต้การควบคุมของจีนแดงมากขึ้น ตลอดจนมีกำลังทหารประจำในบริเวณนั้นตั้งแต่มีนาคม 1959 และทางหลวงเชื่อมถึงกันเพื่อยุทธศาสตร์ ล้วนเป็นการคุกคามเสถียรภาพความมั่นคงของอินเดียเป็นอย่างยิ่ง อินเดียเริ่มวิตกกังวลกับเจตนารมณ์ของจีนแดงที่มีต่อพรมแดนระหว่างกันซึ่งยังไม่เป็นที่รับรองแน่นอน อินเดียจึงมุ่งความสนใจไปที่พรมแดนที่ยังเป็นปัญหาโดยส่งทหารไปลาดตระเวนชายแดน จีนแดงได้แสดงท่าทีเต็มใจเจรจาโดยสันติกับอินเดียโดยเสนอว่า จีนแดงจะไม่เรียกร้องสิทธิเหนือพรมแดนที่เป็นปัญหาทางตะวันออกของอินเดีย โดยมีข้อแม้ว่าจีนแดงจะไต่ถามสิทธิเหนืออัคสัยจีน อินเดียเลิกเฉยในประเทศจีนเองก็เริ่มมีการรณรงค์โจมตีอินเดียว่ากำลังละเมิดความเป็นกลางโดยก้าวไปสู่วิถีทางแห่งสันติ นายทุน ในขณะที่เกี่ยวข้องกับกองทัพจีนแดงได้กล่าวกลางพวกกบฏประชิดพรมแดนตะวันตกที่เป็นปัญหาอยู่ เกิดการปะทะกันบ้างทางพรมแดนติดต่อกับภูฏานตะวันออก (Eastern Bhutan) ในเดือนสิงหาคม และที่บริเวณอัคสัยจีนในเดือนตุลาคม ระหว่างที่เกิดการใช้กำลังปะทะกันนั้น รัฐบาลทั้งสองฝ่ายได้พยายามขยับความเข้าใจกัน แต่สถานการณ์มิได้ดีขึ้น อินเดียเป็นฝ่ายเสียเปรียบจีนแดงซึ่งมีกำลังอาวุธดีกว่า อินเดียเป็นฝ่ายทั้งรับการรุกรานพรมแดนจากฝ่ายจีนแดง

วิกฤติการณ์อินเดียครั้งนั้น ได้สร้างความหนักใจแก่รัสเซียมาก รัสเซียมีนโยบายสมานฉันท์กับโลกเสรี และเป็นมิตรไมตรีเต็มที่กับโลกที่สาม รัสเซียได้ให้ความช่วยเหลือแก่อินเดียมหาศาลให้คงความเป็นกลางโดยตลอดรอดฝั่ง จีนแดงเป็นพันธมิตร ส่วนอินเดียเป็นพันธมิตร รัสเซียประสพความยุ่งยากใจที่จะวางตัวในวิกฤติการณ์แห่งนี้ ค.ศ. 1959 บทบาทของรัสเซียในวิกฤติการณ์นี้ คือ ใกล้เคียงให้สองฝ่ายเจรจาโดยสันติวิธี ในเดือนมีนาคม 1960 ทรูเซฟไปเยือนอินเดีย จีนแดงกระหน่ำว่า รัสเซียไม่ช่วยคนแน่นและยังเกรงบาปหมายกับรัสเซีย จึงยอมตกลงเจรจากับอินเดีย ทรูเซฟเดินทางไปอินเดียในเดือนเมษายน จีนแดงยืนยันให้อินเดียรับรองจีนแดงมีกรรมสิทธิ์เหนืออัคสัยจีน เป็นการกอบแทนที่อินเดียจะมีสิทธิเหนือพรมแดนตะวันออกเฉียงเหนือที่เป็นกรณีพิพาทเช่นกัน การประชุมเจรจาทกลงในหลักการได้แก่นัก แต่ต่างตกลงพยายามหลีกเลี่ยงการปะทะกันทางพรมแดน และต่างฝ่ายต่างศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ดินแดนที่เป็นกรณีพิพาทให้ละเอียดเพื่อเป็นเบื้องต้นของการเจรจาในภายภาคหน้า

วิกฤติการณ์ระหว่างจีนแดงและอินเดียในปี 1959 นั้นทำให้รัสเซียเริ่มวิตกกังวลถึงอำนาจทาง

ทหารของจีนแดง และการดำเนินนโยบายต่างประเทศโดยอิสระของจีนแดง สนธิสัญญาพหุภาคี 1950 ถูก
 มักัสเซียเหลือเกิน ในฐานะพันธมิตร รัสเซียต้องช่วยปกป้องจีนแดง แต่จีนแดงได้แสดงสนธิรัสเซียประ
 จักกว่า จีนแดงยืนหยัดไว้ด้วยตนเอง สามารถรุกราน หรือใช้กำลังรักษาอำนาจผลประโยชน์ของคนได้
 รัสเซียไม่ต้องการผูกมัดตนเองไว้เพื่อพิทักษ์จีนแดงในการแสวงหาอำนาจผลประโยชน์ทั่วโลก พันธ
 กรณีได้สร้างความเคียดแค้นแก่รัสเซียยิ่ง ในฐานะพันธมิตร รัสเซียควรแสดงคนช่วยจีนแดง แก่รัสเซียก็
 เกรงกระทบกระเทือนสัมพันธ์ภาพระหว่างกันกับอินเดีย การกลืนไม่เข้าคายไม่ออก และความกังวลการที่
 จะให้จีนแดงได้เรียนรู้บทเรียนของการเอาเปรียบพันธมิตรทำให้รัสเซียประกาศวางคนเป็นกลางอย่างเคร่ง
 กรัด ยิ่งความเคียดแค้นยิ่งมาสู่สัมพันธ์ภาพระหว่างจีนแดงด้วยรัสเซีย

กรณีพิพาทระหว่างจีนแดงกับรัสเซียปลายปี 1958 นี้ ทำให้รัสเซียเพิ่มความมั่นใจว่าจีนแดงเป็น
 ชาติที่ก้าวร้าวรุกราน ถ้ามีอาวุธนิวเคลียร์ในครอบครอง สันติภาพโลกจะบังเกิดมิได้เลย ทั้งนี้ย่อมมีผล
 ต่อรัสเซียผู้ต้องการหลีกเลี่ยงความนิวเคลียร์ ไม่ต้องการจีนแดงเป็นมหาอำนาจแห่งอำนาจสากลกับตน ใน
 เดือนมกราคม 1959 ที่ประชุมสภาสูงครั้งที่ 21 พิเศษ กรุงเซเปโตแสดงความคิดเห็นว่า "ใครก็ตาม
 ข่มขู่จะและต้องสร้างภูมิภาคตะวันออกไกลและน้ำน้ำปาสิฟิกเป็นภูมิภาคแห่งสันติสุขเป็นเบื้องต้น และ
 เป็นเขตเสรีปลอดจากอาวุธนิวเคลียร์" ในที่นี้ รัสเซียก็เชื่อมั่นว่า ต้องชักชวนมิให้จีนแดงสร้างอาวุธนิว
 เคลียร์ทุกกรณี⁶² ความมาคมวางใจกันหรือจีนอเมริกากับรัสเซียปรองดองกันอย่างเต็มที่ โดยกรุงเซเปโต
 เยือนอเมริกาในฤดูร้อน ปี ค.ศ. 1959 จีนแดงมีความรู้สึกโหวง้างพิงที่ว่ารัสเซียกำลังละคนไปผู้ที่
 จีนแดงเฝ้าดูเหตุการณ์ด้วยความระแวงแคลงใจในเจตนาของรัสเซีย ครั้นเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม รัส
 เซียได้ให้ความระแวงแคลงใจของจีนแดงแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น โดยประกาศยกเลิกข้อตกลงช่วยเหลือสร้างอาวุธ
 นิวเคลียร์และองค์สัญญาให้แบบอย่างอาวุธนิวเคลียร์ (Nuclear Sample) เป็นการชักจูงตกลงทางทหาร
 ที่รัสเซียซึ่งได้ทำกับจีนแดงเมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ. 1957

อนุสนธิจากการกระทำของรัสเซีย คือ โครงการสร้างอาวุธนิวเคลียร์ของจีนแดงคงชักช้า
 ลงเป็นการจงใจของรัสเซียที่จะคัดค้านปลดอาวุธจีนแดงมิให้ก้าวขึ้นมาเป็นมหาอำนาจนิวเคลียร์ (Nuclear
 Power) เพราะเกรงว่าอาวุธนิวเคลียร์ในครอบครองของจีนแดงอาจทำให้จีนแดงมีกำลังอาวุธซึ่งถูกความรัสเซียได้
 และก่อให้เกิดสงครามได้โดยง่าย

อันที่จริง รัสเซียเองได้ดำเนินการเล่นเกมการเมืองกับจีนแดงอย่างค่อนข้างจะเสี่ยงโดยตลอด
 ประการใดยังไม่ประจักษ์แน่ชัด มีข้อสันนิษฐานประการหนึ่งว่า รัสเซียได้เพียรพยายามที่จะให้จีนแดง
 ดำเนินนโยบายเจริญรุดหน้ารัสเซีย โดยทบทวนหลังบุกครองจีนแดงกลุ่มหนึ่งให้มีอิทธิพลในการกำหนด
 นโยบายแผนกลุ่มของเมมาเซตุง วิฤติการณ์ภายในของจีนแดงจึงอาจจะเป็นความยินยอมพร้อมใจสนับสนุน
 จากจีนเอง การที่รัสเซียยกเลิกแบบอย่างอาวุธนิวเคลียร์แก่จีนแดงอาจเป็นการกระทำเพื่อสอดคล้อง
 กับนโยบายของรัสเซียเองที่จะให้จีนแดงอยู่ภายใต้ร่มนิวเคลียร์ สยบอยู่ใต้อำนาจการของรัสเซีย ทั้งนี้
 กลุ่มหนึ่งในจีนแดงเอง เห็นชอบกับนโยบายนี้เต็มที่⁶³

นโยบายต่างประเทศของจีนแดงเอง เท่าที่ได้ดำเนินไปจนมาถึงจุดที่สัมพันธ์ภาพระหว่างจีนแดงกับ
 รัสเซียเสื่อมทราม และเสี่ยงเผชิญหน้าอเมริกาในวิกฤติการณ์ไต้หวันนั้น อันเป็นนโยบายที่บุคคลชั้นนำของ
 พรรคได้ตั้งข้อสงสัยว่าเป็นการฉ้อฉลหรือที่ดำเนินนโยบายเช่นนั้น บุคคลกลุ่มที่ตรงและประห้วงนโยบาย

ของจีนแกลงมากจนออกนอกหน้า คือ เปงเตฮวย เขาได้แสดงทัศนคติว่า จีนจำเป็นต้องพัฒนาประเทศไทย ทั้งหาความช่วยเหลือทางด้านการค้า จากรัสเซีย จีนยังไม่กำลังเข้มแข็งพอ ไม่ควรก่อวิกฤตการณ์ที่รุนแรงเสี่ยงต่อการเผชิญหน้าอเมริกา ซึ่งหมายถึงภัยคุกคามเสถียรภาพของจีนแกลง จีนแกลงควรพัฒนาประเทศทางด้านเศรษฐกิจให้มั่นคงก่อน ไม่ควรทุ่มเทสร้างอาวุธนิวเคลียร์โดยไม่จำเป็น ปากห้องของประธานาธิบดีกล่าวว่า เสถียรภาพความมั่นคงของจีนไม่จำเป็นต้องพึ่งพาการมีอาวุธนิวเคลียร์ จีนควรยินยอมให้รัสเซียสร้างกำลังแสนยานุภาพของจีนให้ทันสมัย และควรอยู่ใต้อาวุธนิวเคลียร์ของรัสเซีย นโยบายที่พรรคคอมมิวนิสต์ของเปงเตฮวยนั้นว่าไปแล้วแม้แก่บุคคลชั้นนำหลายคน อาทิ หลิวเซาซี เคงเซียวผิงก็เห็นด้วยอยู่ในที่ แต่ไม่แสดงออกอย่างเปิดเผยแบบเปงเตฮวย ๓ ที่ประชุมของพรรคในวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ. 1958 เปงเตฮวยโจมตีเขาซึ่งเป็นผู้นำพรรคนโยบายต่างประเทศและผู้นำเป็นโครงการกระโดดข้ามอย่างชนิดไม่ไว้วางใจ ความขัดแย้งในค่านโยบายต่างประเทศและในค่านิยมเศรษฐกิจหายสูญได้ นำไปสู่การก่อขบวนการเมืองโดยปริยาย ใน ค.ศ. 1958 เป้าหรือเพื่อของการก่อขบวนการเมือง คือเปงเตฮวย แม้จะมีสิทธิวิพากษ์วิจารณ์ เปงเตฮวยได้ทำพิธีกระเปียบวินัยของพรรคซึ่งใคร่จะนำโดยพฤติกรรมว่า การล้มเลิก ถกเถียง วิพากษ์วิจารณ์นโยบายใด ๆ ก็ตามย่อมกระทำไม่ได้โดยเสรีเป็นการส่งเสริมให้แสงสว่างหลักการของนโยบายที่เหมาะสม แต่เมื่อใดก็ตามที่วิจารณ์นโยบายนั้นแล้วก็ต้องถือเป็นข้อยุติ จะวิพากษ์วิจารณ์ต่อไปอีกไม่ได้ ๓ ที่ประชุมของพรรคเมืองลูซัน ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1959 เปงเตฮวยถูกขับเป็ให้ออกจากพรรค และจากตำแหน่งรัฐมนตรีกลาโหมทันที

วิกฤตการณ์ทางการเมืองภายในประเทศและการที่รัสเซียมีอิทธิพลหนุนหลังอยู่โดยพฤตินัย ทำให้จีนแกลงเพิ่มความไม่พอใจรัสเซียมากขึ้นความล่าช้า โดยเฉพาะนโยบายใหม่ของรัสเซียที่มีต่อกรณีไต้หวัน รัสเซียตั้งแต่ ค.ศ. 1959 ได้คัดค้านอเมริกาโดยพฤตินัยว่า นโยบายสองจีนเหมาะสมที่สุด กล่าวคือยอมรับมีจีนอยู่ที่ยุ่บนดินใหญ่และที่ไต้หวัน นโยบายดังกล่าวแสดงว่า ถ้าจีนแกลงจะพิชิตไต้หวัน รัสเซียย่อมไม่ร่วมช่วยเหลืออย่างแน่นอน คุรุสเชฟโคโย้าหัดการตั้งกล่าวเมื่อไปเยือนปักกิ่ง (หลังจากเยือนสหรัฐแล้ว) ปักกิ่งได้ให้การต้อนรับและมีปฏิกริยาคัดค้านแถลงของคุรุสเชฟอย่างเย็นชา ไม่นานนัก คุรุสเชฟมิได้คาดการณ์ผิดกันอย่างใด โดยที่พรรคคอมมิวนิสต์จีนแกลง รัสเซียจะต้องพลอยเดือดร้อนกับพฤติกรรมของจีนแกลงเพราะอเมริกาได้ประกาศเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม เดือนสหภาพโซเวียตรัสเซียใหม่มีส่วนรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของจีนแกลงในวงการเมืองต่างประเทศ เป็นการบีบบังคับรัสเซียให้พยายามดึงรั้งจีนแกลงให้อยู่ในโอวาทของรัสเซียพอควร จีนแกลงก็บีบบังคับให้รัสเซียทำหน้าที่เป็นผู้นำโลกคอมมิวนิสต์เผชิญหน้าโลกเสรี เพื่อรักษาอำนาจผลประโยชน์ของโลกคอมมิวนิสต์และโดยเฉพาะจีนแกลง รัสเซียถูกกระหนาบให้ทำหน้าที่เป็นที่พอใจของทั้งสองฝ่าย รัสเซียได้ตัดสินใจเลือกดำเนินนโยบายเอาใจอเมริกาบ่อย ๆ กลายพันธุกรรมที่จีนแกลง การเจรจาดอาวุธได้ดำเนินไปอย่างราบรื่นท่ามกลางการประท้วงจากจีนแกลงตลอดมา

จีนแกลงได้แสดงหลักการของการลดอาวุธในทัศนะของตนว่า การลดอาวุธต้องหมายถึงการลดอาวุธทุกชนิด หรือทำลายอาวุธใดก็ยิ่งดี จีนแกลงเสนอทำลายอาวุธนิวเคลียร์ แต่ในการเจรจาดคกำลังทหาร (Conventional Forces) และจะคงเหลืออาวุธนิวเคลียร์ซึ่งมีหลักการของจีนแกลง จีนแกลงได้ประชุมสภาสูงลงมติเมื่อวันที่ 20 มกราคม ค.ศ. 1960ว่าจะไม่รับนิคมและรับทราบข้อตกลงใด ๆ ของการเจรจาดอาวุธ